ALFABET POLSKICH UZDROWISK

Podążając od Bałtyku po Sudety i Karpaty wszędzie napotykamy uzdrowiska, od stuleci przyciągające swą urodą i tradycjami. Znakomite walory krajobrazowe, liczne i obfite źródła wód mineralnych i leczniczych polskie uzdrowiska zawdzięczają szczególnym warunkom geologicznym, przyrodniczym i klimatycznym. Z tych unikalnych darów natury możemy korzystać nie tylko my, ale także tysiące kuracjuszy z całego świata.

Polskie uzdrowiska to:

- umiejętne połączenie tradycji i nowoczesnych metod leczenia i rehabilitacji,
- szeroki zakres profili leczniczych,
- wysoka jakość i kompleksowość usług medycznych i nowoczesny sprzęt rehabilitacyjno-leczniczy,
- lekarze specjaliści z zakresu balneologii, medycyny fizykalnej, rehabilitacji i kardiologii,
- bogate i zróżnicowane zasoby naturalnych surowców leczniczych i lecznicze walory klimatyczne,
- urozmaicony krajobraz i położenie nieopodal atrakcji turystycznych,
- odnowa biologiczna, rekreacja, wellness, spa, fitness.

Serdecznie zapraszam do naszych zdrojów, gdzie odzyskacie Państwo zdrowie, spokój i radość życia.

UNIA UZDROWISK POLSKICH

Jerzy Szymańczyk
Prezes Zarządu
Stowarzyszenia Unia Uzdrowisk Polskich

Uzdrowiska polskie położone są w najpiękniejszych krajobrazowo regionach naszego kraju i obfitują w liczne bogactwa naturalne. Zarówno te pachnące morzem i tonące w słońcu nadmorskie kurorty, jak i pięknie położone uzdrowiska nizinne oraz malowniczo usytuowane uzdrowiska górskie i podgórskie gwarantują doskonałe możliwości korzystania z klasycznego leczenia uzdrowiskowego, a przede wszystkim moc niezapomnianych wrażeń i przeżyć.

Do uzdrowisk zapraszamy nie tylko tych, którzy pragną się wyleczyć lub poprawić stan swego zdrowia, ale także tych, którzy mają chęć odpocząć, odzyskać zdrowie lub zregenerować siły witalne. Amatorom aktywnego wypoczynku uzdrowiska oferują niezliczone atrakcje oraz bogatą ofertę turystyczną i kulturalną.

Bogata baza hotelowa i spa, oferta gastronomiczna, rozrywkowa oraz ciekawe wydarzenia sportowe i kulturalne sprawiają, że z roku na rok przybywa osób odwiedzających uzdrowiska.

Kurorty polskie swoją renomę zdobyły nie tylko dzięki różnorodnym walorom leczniczym czy występowaniu niepowtarzalnych i unikatowych surowców o właściwościach leczniczych, ale przede wszystkim dzięki świadczonym na wysokim poziomie usługom leczniczym, hotelowym i gastronomicznym.

Zapraszamy do uzdrowisk. Tu każdy znajdzie coś dla siebie.

Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP

dr Jan Golba
Prezes Zarządu
Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP

Zbigniew
Franczukowski

ALFABET POLSKICH UZDROWISK

PRESS forum

Polanica-Zdrój 2023

POLSKIE UZDROWISKA

Augustów 16
Busko-Zdrój 20
Ciechocinek 32
Cieplice Śląskie-Zdrój 40
Czerniawa-Zdrój 48
Dąbki 52
Długopole-Zdrój 56
Duszniki-Zdrój 60
Goczałkowice-Zdrój 68
Gołdap 72
Horyniec-Zdrój 76
Inowrocław 80
Iwonicz-Zdrój 84
Jedlina-Zdrój 90
Kamień Pomorski 94
Kołobrzeg 98
Konstancin-Jeziorna 106
Krasnobród 112
Krynica-Zdrój 116
Kudowa-Zdrój 124
Latoszyn 130
Lądek-Zdrój 134
Muszyna 138
Nałęczów 142
Piwniczna-Zdrój 152
Polanica-Zdrój 156
Polańczyk 166
Połczyn-Zdrój 170
Przerzeczyn-Zdrój 178
Rabka-Zdrój 182
Rymanów-Zdrój 186
Solec-Zdrój 190
Sopot 194
Supraśl 198
Swoszowice 202
Szczawnica 206
Szczawno-Zdrój 210
Świeradów-Zdrój 214
Świnoujście 222
Uniejów 226
Ustka 230
Ustroń 234
Wapienne 240
Wieniec-Zdrój 244
Wysowa-Zdrój 248
Złockie 254
Żegiestów-Zdrój 258

Położenie fizyczno-geograficzne oraz bioklimat poszczególnych uzdrowisk podane zostały na podstawie monografii: Kozłowska-Szczęsna T., Błażejczyk K., Krawczyk B., Limanówka D. *Bioklimat uzdrowisk polskich i możliwości jego wykorzystania w lecznictwie*, PAN IGiPZ Warszawa 2002.
Konsultacje: dr hab. Barbara Krawczyk.

Naturalne tworzywa lecznicze oraz kierunki lecznicze poszczególnych uzdrowisk podane zostały na podstawie „Rejestru uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej wraz z kierunkami leczniczymi" – Ministerstwo Zdrowia – Portal Gov.pl (www.gov.pl) oraz zgodnie ze statutami danych uzdrowisk.
Konsultacje: prof. dr hab. inż. Wojciech Ciężkowski.

Jedlina-Zdrój na początku XIX w.

Z DZIEJÓW POLSKICH UZDROWISK

Od niepamiętnych czasów rzesze chorych wędrowały do miejsc posiadających wody lecznicze, różniące się od zwykłej wody odmiennym smakiem, zapachem, a niekiedy i temperaturą. Szczególną popularnością cieszyły się miejscowości bogate w termy, czyli ciepłe źródła służące nie tylko celom higienicznym, ale głównie do odnowy biologicznej. Słynne były kąpiele w Baiae koło Neapolu, egipskim Heluan, Akwizgranie czy panońskim Aquincum, położonym na obszarze dzisiejszego Budapesztu. Udawali się do nich rzymscy patrycjusze, a następnie średniowieczni komesi. W dziele popularyzacji kąpielisk szczególne zasługi położyli Rzymianie, wznosili je bowiem na równi z amfiteatrami i świątyniami bogów, a wyobrażenie o wielkości tych budowli dają ruiny term Karakalli przy Via Appia. Tradycje uzdrowiskowe w Europie kontynuowane były szczególnie tam, gdzie znajdowały się termy budowane dla rzymskich legionów, bądź inicjowane przy źródłach nowo odkrytych. Jednym z najbardziej znanych nowych kąpielisk były Karlove Vary urządzone sumptem cesarza Karola IV, który podobno w roku 1370 tropiąc zranionego jelenia natknął się tam na gorące źródło.

Polskie kroniki z XI wieku głoszą, że księżniczka Judyta, żona Władysława I Hermana cierpiąca z braku potomstwa, po skorzystaniu ze źródeł leczniczych w Inowłodzu nad Pilicą powiła Bolesława III Krzywoustego. W roku 1175 na łowach w okolicach Cieplic książę Bolesław I Wysoki przeżył podobną przygodę co cesarz Karol IV. Strzegomscy joannici rozpoczęli tam jednak działalność leczniczą dopiero w roku 1281 i dlatego za najstarsze uzdrowisko na ziemiach polskich uważany jest Lądek, bowiem o tamtejszych kuracjach wspominano już przed rokiem 1241. Sławny Erazm z Rotterdamu w roku 1545 opisywał „cudowne" zdroje lecznicze w nieznanej dziś miejscowości nad Wisłą, mające uśmierzać bóle żołądka i głowy. W roku 1578 Wojciech Oczko, nadworny lekarz króla Stefana Batorego, wymieniał Iwonicz jako miejsce wskazane do leczenia m.in. gośćca i dny. Inny znakomity lekarz tego okresu Erazm Sykstus zachwycał się Szkłem, położonym miedzy Jarosławiem a Lwowem, podając sposoby używania w nim wód mineralnych i kąpieli błotnych. Do Szkła często jeździł król Władysław IV, szukając leku na podagrę i otyłość, a szczególnie upodobał sobie to miejsce król Jan III Sobieski, który w pobliskim Jaworowie miał swoją rezydencję.

Lata późniejsze przyniosły szersze zainteresowanie innymi zdrojami, które dotąd znane były tylko miejscowej ludności. Krynicę spopularyzował Franz Stix von Saunbergen w roku 1793, a szczególną sławę w 2. połowie XIX wieku przyniosły jej działania Józefa Dietla, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, twórcy naukowej

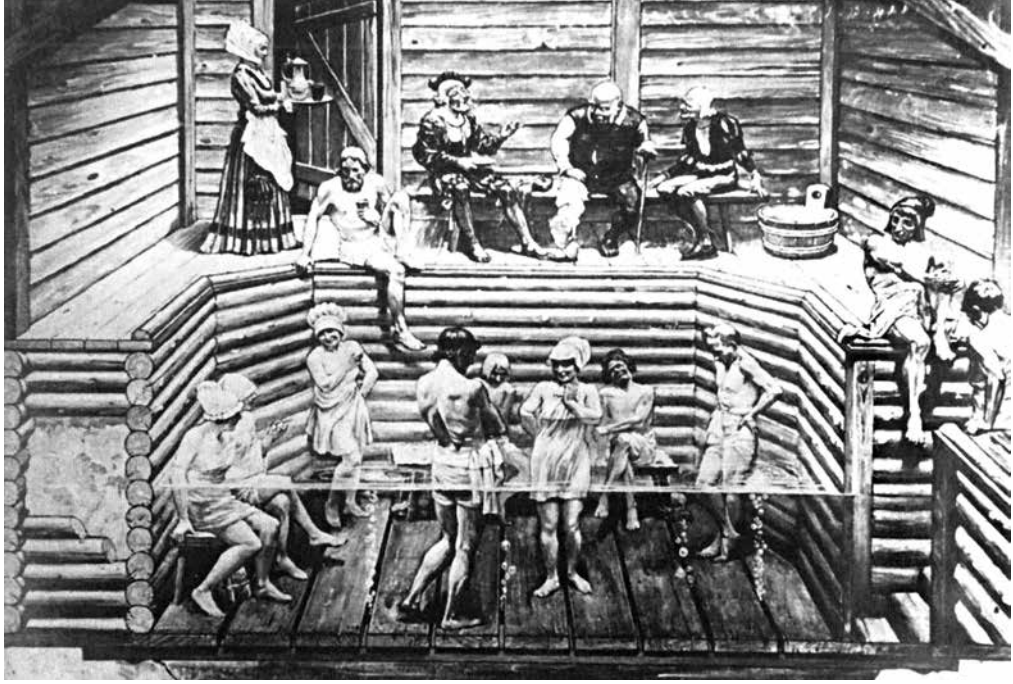

Basen w Cieplicach w dawnych wiekach

balneologii i wskrzesiciela uzdrowisk karpackich. Podobną karierę zrobiła Szczawnica, rozbudowana i urządzona przez rodzinę Szalayów. Rodził się wtedy nowy, mieszczański typ klienteli, coraz bardziej powszechny w uzdrowiskach całej Europy. W roku 1836 Busko ze słynnymi zdrojami, które od wieków było własnością klasztorną, stało się uzdrowiskiem z własnym zakładem kąpielowym. W tym samym czasie, dzięki tężniom solankowym i warzelni soli, karierę swą rozpoczął Ciechocinek. Przyspieszenie rozwoju uzdrowiska nastąpiło 30 lat później, kiedy doprowadzono tu linię kolejową, zbudowaną niemal wyłącznie dla potrzeb kuracjuszy. Stosunkowo dobrze skomunikowany był także Nałęczów, który od roku 1877 funkcjonował jako renomowane uzdrowisko, cieszące się wielką popularnością wśród pisarzy i artystów. W połowie XIX wieku coraz baczniejszą uwagę zaczęto zwracać na działanie klimatu i w tym też okresie powstały pierwsze stacje klimatyczne. Jeszcze w roku 1886 wymieniane wśród nich były tylko Zakopane, Szczawnica i zapomniane dziś Kulaszne na Ziemi Sanockiej, znane niegdyś z kuracji żętycowych. Niebawem wszakże powstawać zaczęły nizinne lecznice klimatyczne w Otwocku, Rudce, Miłowodach i Puszczykowie oraz liczne uzdrowiskowe stacje nadmorskie.

Rozwój uzdrowisk polskich przez ponad 100 lat napotykał na liczne trudności, bowiem władze zaborcze faworyzowały własne uzdrowiska, leżące poza granicami etnicznymi Polski. Ponadto przebieg granic powodował, że np. mieszkańcy Wielkopolski mieli łatwiejszy dostęp do kurortów dolnośląskich, lepiej przy tym wyposażonych niż galicyjskie. Pobyty znanych Polaków w zdrojach Dolnego Śląska notowane były już od początku XVII wieku. W Cieplicach roku 1617 bawił, a nawet konno wjechał na szczyt Śnieżki podkanclerzy litewski Michał Kazimierz Radziwiłł. Osiem lat później kurował się tu hetman Stanisław Koniecpolski po trudach niewoli tureckiej i ranach odniesionych pod Cecorą. Gościła tu również w roku 1687 z ogromnym orszakiem królowa Marysieńka Sobieska. Później także i inne uzdrowiska sudeckie były często odwiedzane przez naszych znanych rodaków. Fryderyk Chopin dawał koncerty fortepianowe w Dusznikach, a Henryk Wieniawski występował w Szczawnie. „Księga Śnieżki" z lat 1886–1900, zawierająca spis osób, które weszły na szczyt, jak również księgi gości Cieplic, Dusznik i Kudowy pozwa-

Przed Hotelem Zdrojowym w Kudowie-Zdroju (ok. 1920)

Pijalnia wód mineralnych w Ciechocinku (ok. 1910)

Uzdrowiska na Kresach Wschodnich

Druskienniki

Morszyn

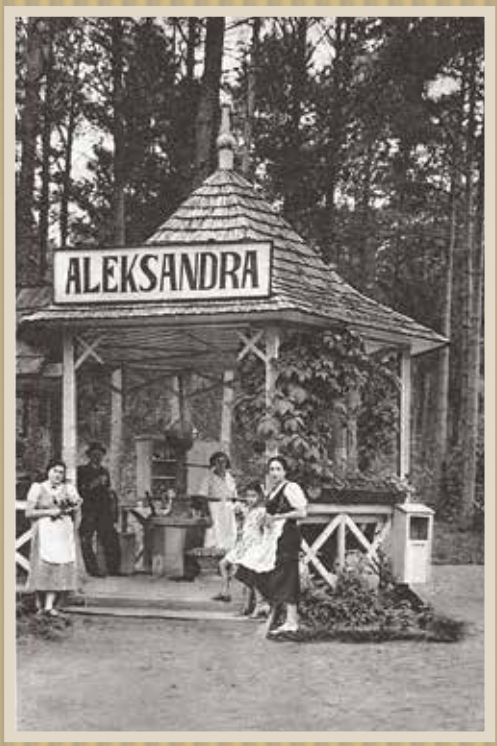

Niemirów

Truskawiec

lają stwierdzić, że Polacy stanowili tam 1/6 do 1/4 ogółu kuracjuszy. Z tego też względu na przełomie XIX i XX wieku. wydawano dla nich przewodniki w języku ojczystym, m.in. po Lądku i Polanicy. Wyjazdy do zdrojów stały się elementem życia obyczajowego epoki, zwłaszcza kręgów dobrze sytuowanych.

Po odzyskaniu niepodległości, mimo kryzysów gospodarczych nastąpił szybki rozwój uzdrowisk. W roku 1922 wydano pierwszą polską ustawę uzdrowiskową, znowelizowaną w roku 1928, która określiła warunki porządkowania gospodarki uzdrowiskowej, przede wszystkim w zakresie inwestycji komunalnych. Rozbudowano Druskienniki, ulubione uzdrowisko marszałka Józefa Piłsudskiego oraz Truskawiec słynny z wody leczniczej Naftusia. Modne stały się Żegiestów oraz Wisła, którą odwiedzał prezydent Ignacy Mościcki. Powstały nowe uzdrowiska: Horyniec (odbudowany po zniszczeniach wojennych), Muszyna, Piwniczna i Wieniec niedaleko Włocławka. Na politykę uzdrowiskową zaczęły mieć wpływ takie instytucje, jak Kasa Chorych oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych, którego pierwsze sanatoria powstały w Inowrocławiu, Krynicy i Iwoniczu oraz w uzdrowiskach klimatycznych – Zakopanem, Otwocku i Bystrym. Znaczną przeszkodę dla rozwoju uzdrowisk stanowiła ich sezonowość: z uzdrowisk górskich korzystano wyłącznie latem przez 4–5 miesięcy, pobyty nad morzem ograniczały się do ok. trzech miesięcy, jedynie Zakopane dzięki rozwojowi turystyki i sportu miało sezony letni i zimowy.

Park Zdrojowy w Dusznikach-Zdroju (ok. 1900)

Źródło Wielka Pieniawa w Polanicy-Zdroju (1907)

KARPACKA RIWIERA

PIERWSZORZĘDNY HOTEL-PENSJONAT

W. TRUCHANOWICZA W KOSOWIE k. Kołomyi

Poleca: 53 pokojów nowocześnie urządzonych (elektryczność kanalizacja, wodociągi) 14 werand oszklonych. Własna plaża słoneczna. Przy pensjonacie restauracja i kawiarnia, duże sale—balowa i dancingowa. Kuchnia wykwintna na żądanie jarska i djetetyczna. Otwarty od 15.IV do 31.X Ceny umiarkowane

PRIMAVERA Luksusowy pensjonat w Rabce

Otwarty cały rok

POŁOŻENIE SŁONECZNE, BALKONY I TARASY DO POŁUDNIA

...ne łazienki dla naturalnych kąpieli solankowo-jodobromowych ...pieli gazowych. Kuchnia wykwintna, na żądanie djetetyczna. Idealne położenie dla sportów zimowych.

Zgłoszenia do Zarządu „Primavera" KRAKÓW, Al. Krasińskiego 21, tel. ... tel. 20

ŻEGIESTÓW

Piękny nowy dom zdrojowy w Żegiestowie o 68 pokojach, podług projektu rektora Szyszko-Bohusza, oddany do użytku w lipcu r. 1929.

CZERWONY DWÓR

LUKSUSOWY PENSJONAT W ZAKOPANEM

KASPRUSIE

Stylowa willa zakopiańska położona we własnym parku o powierzchni 10,000 mtr.² Wspaniały widok na góry. **Luksusowe apartamenta.** Pokoje urządzone według nowoczesnych wymagań komfortu i hygieny. Elektryczność, wodociągi, kanalizacja. **W każdym pokoju zimna i gorąca woda.** Otwarty cały rok

Kuchnia wykwintna

WILLA POGOŃ

P. RUTKOWSKIEJ

w TRUSKAWCU ZDROJU

W centrum, naprzeciw poczty, w pobliżu łazienek.

Poleca pokoje duże, słoneczne, nowocześnie urządzone

W porze chłodnej opalane

PIERWSZE Ciepłe Kąpiele Morskie i Pensjonat „WARSZAWIANKA"

W HALLEROWIE

nad pełnem morzem

Stacja Hallerowo. Kanalizacja. Ciepła i zimna woda w korytarzach. Salon towarzyski, pianino. Tennis. Na żądanie ciepłe kąpiele z dodaniem ługu i soli ciechocińskiej. Lekarz w Wielkiej Wsi. Kuchnia warszawska. Poczta Wielka Wieś, pow. morski.

Zgłoszenia na miejscu i w Warszawie, Mokotowska 8 m. 10 Tel. 81-94 Marja Bagińska

Plaża w Świnoujściu (ok. 1910)

Druga wojna światowa przyniosła olbrzymie zniszczenia infrastruktury uzdrowiskowej. Sanatoria służyły jako szpitale i ośrodki rekonwalescencji dla żołnierzy okupanta. W wyniku przesunięcia granic na utraconych kresach wschodnich pozostały liczne znane uzdrowiska i stacje klimatyczne, chociażby Druskienniki, Truskawiec, Morszyn, Niemirów, Jaremcze czy Burkut. Nowa Polska wzbogaciła się z kolei o popularne kurorty dolnośląskie i pomorskie, od stuleci odwiedzane przez naszych rodaków. Podstawą przemian organizacyjnych było upaństwowienie większości uzdrowisk i włączenie leczenia w nich do systemu bezpłatnej opieki zdrowotnej. Apogeum wznoszenia nowych obiektów sanatoryjnych – budowanych zwłaszcza ze środków finansowych zakładów pracy i związków zawodowych – rozpoczęło się w latach 70. XX wieku. Znakomicie rozwinęło się uzdrowisko Kołobrzeg, niewielkie do tej pory uzdrowisko borowinowe Ustroń zamieniono w wielkie uzdrowisko klimatyczno-solankowe, powstała też dzielnica zdrojowa w Polańczyku. Późniejsze ograniczenia lecznictwa socjalnego zmusiły uzdrowiska do odnalezienia się w gospodarce rynkowej. Na przełomie lat 1998 i 1999 Państwowe Przedsiębiorstwa Uzdrowiskowe przekształcono w jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, a w roku 2002 jako pierwsze sprywatyzowano uzdrowisko w Nałęczowie.

Krynicki deptak w latach międzywojennych

Na ponowne odkrycie nadal jednak czeka wiele miejscowości, będących niegdyś uzdrowiskami klimatycznymi lub małymi zdrojowiskami. Profesor Ludomił Korczyński w opublikowanym w roku 1928 „Szkicu rozwoju zdrojownictwa i uzdrowisk" wymieniał aż 440 uzdrowisk i letnisk!!! W górskich okolicach Małopolski i Podkarpacia nie brak też nowych miejscowości, gotowych do podjęcia zabiegów leczniczych. Na odkrycie czekają również miejsca wyjątkowo hojnie obdarzone przez naturę w hipotermalne solanki. Możliwości dalszego rozwoju są więc ogromne.

Dr hab. Zygmunt Kruczek
Prezes Polskiej Federacji Pilotażu
i Przewodnictwa

AUGUSTÓW

Uzdrowisko nizinne przyjeziorne, śródleśne w województwie podlaskim, w powiecie augustowskim.

Położenie fizyczno-geograficzne
Równina Augustowska, nad rzeką Nettą, pomiędzy jeziorami Necko, Sajno i Białym, na skraju Puszczy Augustowskiej, na wysokości 120–135 m n.p.m.

Bioklimat
Nizinny leśny, łagodnie, okresowo umiarkowanie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze
- peloid leczniczy (borowina) ze złoża Silikaty.

Kierunki lecznicze
choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby naczyń obwodowych, osteoporoza

Informacja Turystyczna
Augustów, Rynek Zygmunta Augusta 19
tel. 511 181 848
it@urzad.augustow.pl
www.augustow.pl

Ulica Długa, obecna 3-Maja (ok. 1915)

Jak głosi legenda, Augustów swoje powstanie zawdzięcza pierwszej schadzce Zygmunta Augusta z Barbarą Radziwiłłówną, w miejscu której rozwinęło się miasto. Ale tak naprawdę wcześniej stał tutaj jedynie krzyżacki zamek Metenburg, zniszczony przez wielkiego księcia Witolda. Na początku XVI w. królowa Bona zwróciła uwagę na wyjątkowość puszczańskich ziem i w 1546 r. zleciła staroście knyszyńskiemu Piotrowi Chwalczewskiemu założenie miasta Zygmuntowo. Przywilej lokacyjny na prawie magdeburskim wydał mu 11 lat później król Zygmunt August, nadając herb ze swym monogramem oraz miano Augustów. Pierwsi mieszkańcy pochodzili głównie z drobnoszlacheckich rodzin mazowieckich, a na dynamiczny rozwój grodu w początkowych latach istnienia wpłynęła duża liczba osiedlających się tutaj rzemieślników: piekarzy, rzeźników, szewców, kowali i kołodziejów. Po blisko stu latach nastąpiła seria wojen, która doprowadziła miasto do ruiny. Podczas potopu szwedzkiego Augustów spalili zbuntowani Tatarzy z wojsk króla Jana Kazimierza. Stacjonujące tu w trakcie trzeciej wojny północnej (1700–1721) oddziały polskie, szwedzkie, rosyjskie, saskie i brandenburskie oprócz zniszczeń, przywlekły dżumę dziesiątkującą miejscową ludność, później miasto zajęli Prusacy, a w latach 1807 i 1812 wojska napoleońskie. O stałym rozwoju zadecydowała na początku XIX w. budowa kanału i poprowadzenie ważnej szosy warszawsko-petersburskiej. Augustów, zwany Wenecją Północy, w połowie lat 20. XX w. stał się centrum przemysłu drzewnego oraz awansował do rangi jednej z ważniejszych polskich miejscowości turystycznych. Obok Zakopanego i Juraty należał do najpopularniejszych letnisk odwiedzanych przez ówczesne elity polityczne i wojskowe. Dzisiaj jest to znany ośrodek turystyczno-wypoczynkowy, od 1993 r. posiadający status uzdrowiska i doskonale wykorzystujący swoje największe walory: gęstą sieć jezior, rzek i kanałów oraz ogromne kompleksy leśne wydzielające lecznicze olejki eteryczne.

Regaty bojerowe (ok. 1936)

Augustów nad Jeziorem Necko

Sanktuarium Matki Bożej Studzieniczańskiej

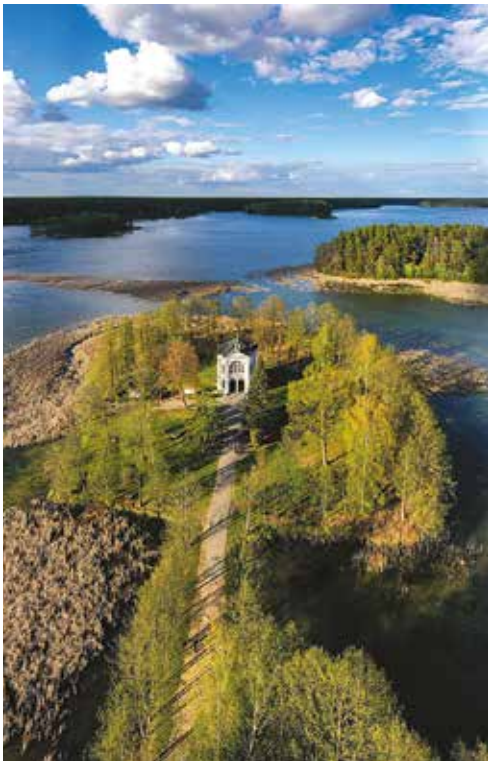

Jezioro Necko

Śluza na Kanale Augustowskim

Jezioro Necko

Rzeka Netta

Bazylika Najświętszego Serca Pana Jezusa

BUSKO-ZDRÓJ

Uzdrowisko nizinne w województwie świętokrzyskim, w powiecie buskim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Ponidzie, na wierzchowinie i skłonach Garbu Wójczańsko-Pińczowskiego, na wysokości 220–250 m n.p.m.

Bioklimat

Nizinny, łagodnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 1,43% chlorkowo-sodowa, siarczkowa, jodkowa z ujęcia B-4b Aleksander,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 1,4% chlorkowo-sodowa, siarczkowa, jodkowa z ujęcia 8b Michał,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 1,3% chlorkowo-sodowa, siarczkowa, jodkowa z ujęcia 13 Anna,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 1,4% chlorkowo-sodowa, siarczkowa, jodkowa z ujęcia 16a Wiesława,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 1,46% chlorkowo-sodowa, siarczkowa, jodkowa z ujęcia 17 Ignacy,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 2,3% chlorkowo-sodowa, siarczkowa, jodkowa, fluorkowa z ujęcia 15 Henryk,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 7,32% chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia 19 Małgorzata,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 1,2% chlorkowo-sodowa, siarczkowa, jodkowa z odwiertu C-1.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, osteoporoza, choroby skóry

Informacja Turystyczna

Busko-Zdrój, ul. Waryńskiego 3a
(kompleks #TężniaBusko)
tel. 41 370 54 30, 41 370 54 15,
41 370 54 31
informacja@teznia.busko.pl
www.busko.travel

Przed zakładem kąpielowym (ok. 1910)

Za czasów biskupa krakowskiego Mateusza, przed 1166 r. znany był kościół św. Leonarda z rozwijającą się wokół osadą pasterską. Rycerz Dersław, właściciel Buska i okolic oraz jego brat biskup Witus w 1185 r. sprowadzili tutaj norbertanki fundując im kościół i klasztor. Przez kilkaset lat, począwszy od 1241 r. miejscowość należała do zakonu, któremu w 1252 r. Bolesław Wstydliwy zezwolił na eksploatację solanek. Okoliczna ludność od dawna za ich pomocą leczyła chore bydło, a mający kłopoty ze zdrowiem zażywali w solance kąpieli. Z rąk księcia Leszka Czarnego w 1287 r. Busko otrzymało prawa miejskie, zaś w 1412 r. król Władysław Jagiełło nadał mieszczaństwu przywilej cotygodniowego targu i dwóch jarmarków rocznie. Odtąd przez cały XV i XVI w. miasto przeżywało rozkwit, słynąc z handlu i produkcji sukna, by od połowy XVII w. w wyniku wojen i antymieszczańskiej polityki szlachty zubożeć. Ponowne ożywienie wiązało się z powtórnym odkryciem w 1776 r. źródeł solankowych podczas poszukiwań soli kamiennej. Julian Ursyn Niemcewicz

Park Zdrojowy (ok. 1915)

Muszla koncertowa (ok. 1915)

wspominał, że w Busku działały dwie duże tężnie i warzelnie soli. Zainteresowanie solankami wzrosło po pierwszym rozbiorze Polski, kiedy granica odcięła tą część kraju od kopalń w Wieliczce i Bochni, niestety sól warzona była nie tylko droga, ale i gorzka, zawierała bowiem znaczne ilości siarki. Stale jednak rosła sława miejscowych wód, szczególnie dzięki lekarzowi Winterfeldowi od 1808 r. prowadzącemu badania nad przydatnością ich w leczeniu reumatyzmu. Eksperymenty dały pozytywny wynik i do Buska zaczęli przyjeżdżać pierwsi goście kąpielowi. Kiedy w 1819 r. dobra norbertanek przejął rząd, Busko wziął w dzierżawę dawny generał napoleoński Feliks Rzewuski. Dzięki spółce warszawskich akcjonariuszy wybudował łazienki według projektu Henryka Marconiego, rozległy park zdrojowy z unikalną roślinnością połączył górne miasto z nową dzielnicą zdrojową, a uroczyste uruchomienie uzdrowiska nastąpiło w 1836 r. Ukazem carskim z 1869 r. w ramach represji za powstanie styczniowe Busko na 47 lat utraciło prawa miejskie, nie sprzyjały także rozwojowi kolejne epidemie cholery i dopiero gdy uzdrowisko w latach 1880–1895 dzierżawił dr Andrzej Dobrzański, znacznie podwyższono jego standard. Kurort stał się modny, powstawało coraz więcej obiektów leczniczych, przybywało też kuracjuszy tak, że pod koniec XIX w. Busko zaliczano do najwartościowszych i najliczniej odwiedzanych uzdrowisk. W okresie międzywojennym z inicjatywy dr. Szymona Starkiewicza przy wydatnej pomocy społeczeństwa powstało w 1924 r. sanatorium dziecięce, w 1936 r. oddano do użytku szpital wojskowy. Odkrycie po drugiej wojnie światowej bogatych złóż wód siarczkowych dało asumpt do dalszego rozwoju kurortu. Dzisiejsze Busko-Zdrój to prężny ośrodek sanatoryjno-wypoczynkowy i centrum administracyjne, zaś w okolicznych wsiach najmodniejszą sferę działania stanowi agroturystyka.

Fragment Parku Zdrojowego (ok. 1915)

Skład apteczny (ok. 1915)

Sala balowa w zakładzie kąpielowym (ok. 1885)

Fontanna w Parku Zdrojowym (ok. 1925)

Tężnia solankowa

W tężni solankowej

Tężnia solankowa

Tężnia solankowa

W tężni solankowej

Park Zdrojowy

Park Zdrojowy nocą

Park Zdrojowy nocą

Przed muszlą koncertową

Sanatorium Marconi

Plac zabaw w Parku Zdrojowym

Park linowy Małpi Gaj

Park linowy Małpi Gaj

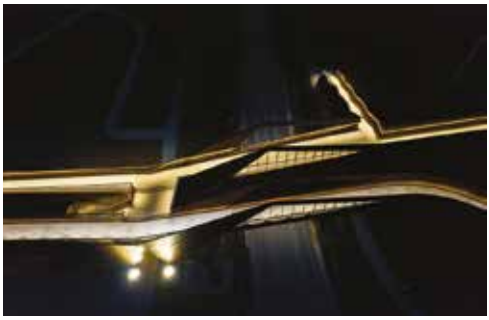

Kładka spacerowo-rowerowa

Sanatorium Włókniarz

Busko-Zdrój, ul. Rokosza 1
rezerwacja: tel. 41 370 70 70
recepcja: tel. 41 370 70 00
rezerwacja@wlokniarz.pl
www.wlokniarz.pl

Na zdrowie!... w HOTELU GROMADA MEDICAL SPA w Busku-Zdroju

Ogólnokrajowa Spółdzielnia Turystyczna „Gromada" istnieje od 1937 roku.

Hotel*** Gromada Medical SPA jest miejscem niezwykłym, położonym w części uzdrowiskowej popularnego kurortu, tuż przy zabytkowym Parku Zdrojowym oraz 80 m od nowego Kompleksu Tężnia. To idealna przestrzeń dla odpoczynku i uzdrowienia. Posiadamy 50 pokoi wyposażonych w łazienkę, TV, telefon, Wi-Fi, czajnik. Do dyspozycji Gości oddajemy również: restaurację, kawiarnię, Zakład Leczniczy oraz salę konferencyjną.

Oferujemy:

- wczasy wypoczynkowe
- pobyty weekendowe
- turnusy z zabiegami dla seniorów
- pakiety Spa
- szkolenia i konferencje
- imprezy integracyjne
- przyjęcia okolicznościowe
- zgrupowania i obozy sportowe

Dla poprawy swojego zdrowia oraz ogólnej sprawności ruchowej, kuracjusze mogą skorzystać z naszego Zakładu Leczniczego. Posiadamy 16 gabinetów zabiegowych i salę do wypoczynku. Bogata oferta zabiegów z zakresu balneoterapii, hydroterapii, masaży oraz kinezyterapii indywidualnej jest pomocna przy schorzeniach narządu ruchu, problemach reumatycznych i skórnych.

Serdecznie zapraszamy po zdrowie i wieczną młodość!

Hotel* Gromada Medical SPA**
Busko-Zdrój, ul. Waryńskiego 10
tel./fax: 41 378 30 01 (do 04)

buskohotel@gromada.pl
www.gromada.pl/hotel-busko-zdroj

KOMPLEKSOWE LECZENIE I REHABILITACJA
w 21 Wojskowym Szpitalu Uzdrowiskowo--Rehabilitacyjnym SP ZOZ w Busku-Zdroju

Prowadzimy kompleksowe leczenie uzdrowiskowe opierające się na zastosowaniu w jednym miejscu i czasie zabiegów balneologicznych, leczenia ruchem, bogatej gamy zabiegów fizykoterapeutycznych i masaży, a także diety i edukacji zdrowotnej. Skojarzone działanie zabiegów oraz specyficzne właściwości mikroklimatu Buska-Zdroju zapewniają szybki powrót do sprawności ruchowej leczonym u nas pacjentom i kuracjuszom.

Głównym wskazaniem do rehabilitacji są choroby narządu ruchu pochodzenia:

- reumatoidalnego (m.in. choroba zwyrodnieniowa stawów, reumatoidalne zapalenie stawów),
- neurologicznego (m.in. zespoły bólowe kręgosłupa w przebiegu dyskopatii i stany po udarach mózgu z zachowaną zdolnością samoobsługi),
- ortopedycznego (m.in. zespoły pourazowe narządu ruchu, choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa i stawów obwodowych),
- choroby skórne (m.in. łuszczyca),
- choroby naczyń obwodowych i układu krążenia (m.in. niedokrwienie kończyn dolnych w przebiegu miażdżycy, łagodne nadciśnienie tętnicze),
- choroby metaboliczne (m.in. dna moczowa).

Kompleksowa rehabilitacja pacjentów realizowana jest w nowoczesnym Zakładzie Przyrodoleczniczym. Oferujemy ponad 50 rodzajów zabiegów fizjoterapeutycznych. W indywidualnej pracy z pacjentem stosujemy uznane metody terapeutyczne McKenzie'go,

PNF, S-E-T oraz nowatorskie BMS, Tergumed System, a także własne zestawy ćwiczeń wypracowane na bazie doświadczeń zdobytych w trakcie ponad 85 lat działalności Szpitala. Pacjenci korzystają również z najnowszej oferty zorientowanej na innowacyjne rozwiązania technologiczne, m.in. wirtualną rzeczywistość, zrobotyzowane urządzenia oraz obiektywizację prowadzonej terapii, która wpisuje się w trendy nowoczesnej, światowej rehabilitacji. Naturalnym tworzywem leczniczym stosowanym w Szpitalu są słynne buskie wody siarczkowo-siarkowodorowe słone. Atutem Szpitala jest profesjonalna kadra medyczna i logistyczna.

Posiadamy funkcjonalnie urządzone pokoje 1- i 2-osobowe oraz apartamenty. Budynki Szpitala stanowią jeden połączony kompleks, którego infrastruktura dostosowana jest do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Szpital posiada parking z nowoczesną stacją ładowania pojazdów elektrycznych oraz własny park ze ścieżką zdrowia. Na terenie obiektu znajduje się biblioteka, kaplica pw. Miłosierdzia Bożego, a także (działające na zasadach komercyjnych) kawiarnia, gabinet kosmetyczno-fryzjerski, salonik prasowy i wypożyczalnia rowerów.

Nasz System Zarządzania Jakością jest zgodny z wymaganiami Normy ISO 9001:2015 w zakresie świadczenia usług leczenia uzdrowiskowego, rehabilitacji pacjentów i żywienia.

Podstawowym celem i misją Szpitala jest, aby pacjent, który odbył u nas rehabilitację i leczenie, wyjeżdżał zdrowszy, sprawniejszy, zadowolony i w pełni sił.

21 WOJSKOWY SZPITAL UZDROWISKOWO-REHABILITACYJNY SP ZOZ W BUSKU-ZDROJU
28-100 Busko-Zdrój, ul. F. Rzewuskiego 8

Informacja i rezerwacja miejsc pełnopłatnych
tel. 45 95 95 200
rezerwacja@szpitalwojskowy.pl

Recepcja
tel. 41 378 24 17

www.szpitalwojskowy.pl
www.facebook.com/21wszur

CIECHOCINEK

Uzdrowisko nizinne dolinne w województwie kujawsko-pomorskim, w powiecie aleksandrowskim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Kotlina Toruńska, w szerokiej dolinie Wisły, na lewym brzegu rzeki, na wysokości 40–46 m n.p.m.

Bioklimat

Nizinny, słabo bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 4,50% chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia Nr 11,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 4,38% chlorkowo-sodowa, jodkowa, termalna z ujęcia Nr 14,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 5,2% chlorkowo-sodowa, jodkowa, termalna z ujęcia Nr 16.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby naczyń obwodowych, choroby górnych dróg oddechowych, cukrzyca, otyłość, osteoporoza, choroby kobiece

Informacja Turystyczna

Ciechocinek, ul. Zdrojowa 2b
tel. 54 416 01 60
it@ciechocinek.pl
www.ciechocinek.pl

Pijalnia wód mineralnych (ok. 1920)

Okolice dzisiejszego uzdrowiska zajmowały niegdyś osada i gród kasztelański Słońsk, wymieniane w 1065 r. Zapiski mówią, że w 1235 r. książę Konrad I Mazowiecki przekazał na wieczną dzierżawę Zakonowi Krzyżackiemu tutejsze dwie warzelnie soli, ale późniejsze wielkie powodzie zmieniające koryto Wisły zatarły po nich wszelkie ślady. O wsi Ciechocino wzmiankowano w 1379 r., zaś nazwa Ciechocinek pojawiła się w 1520 r. Groźne powodzie, zarazy oraz późniejsze wojny wyludniły okolice. Nowe perspektywy otworzyły się na przełomie XVI i XVII w., gdy pojawili się tutaj osadnicy olenderscy, a wieś przeszła w ręce Niemojewskich. Osuszano wówczas bagna, karczowano lasy, odwadniano tereny zalewowe i zasiedlano nieużytki. Kiedy Austria zagarnęła żupy solne w Wieliczce i Bochni, a poszukiwania źródeł solankowych przyniosły odkrycie największych z nich w Ciechocinku, w 1791 r. zamierzano wybudować tu warzelnię soli. Niestety burzliwe wydarzenia nie sprzyjały realizacji projektu i dopiero w 1825 r. Konstanty Wolicki zawarł umowę ze Skarbem Królestwa Polskiego w sprawie budowy zakładu warzelniczego, który wraz z tężniami urucho-

Tężnia solankowa nr 1 (ok. 1915)

Fontanna Grzybek (ok. 1930)

Łazienki Błotne (ok. 1935)

Łazienki nr 4 (ok. 1935)

miono w 1830 r. O innym wykorzystaniu tutejszych źródeł wspominał dr Ludwik Kłosowski pisząc, że „w 1828 r., gdy dzieci księcia Ksawerego Druckiego-Lubeckiego z potrzeby lekarzy wysłane zostały dla podratowania zdrowia, woda słona ciechocińska po raz pierwszy w celu lekarskim zastosowana została". Nowym inwestycjom towarzyszył napływ ludności, od 1836 r. datuje się komercyjne wykorzystywanie solanek do celów uzdrowiskowych. Dostępność Ciechocinka wzrosła po uzyskaniu w 1867 r. połączenia kolejowego i o ile wszystkie urządzenia lecznicze znajdowały się w gestii administracji państwowej, to całe zaplecze socjalno-bytowe należało do osób prywatnych. Pod koniec XIX w. Ciechocinek był już największym uzdrowiskiem w Królestwie, jednym z najmodniejszych na ziemiach polskich. Po odzyskaniu niepodległości uzdrowisko w Ciechocinku, który w 1916 r. uzyskał prawa miejskie, jako całość przejęte zostało przez ówczesne Ministerstwo Zdrowia. Do znaczących inwestycji lat międzywojennych zaliczano zabudowę terenu międzytężniowego z przeznaczeniem na cele leczniczo-rehabilitacyjne, sportowe i rekreacyjne oraz odwiercenie pierwszej cieplicy. Ciechocinek zaczął przeobrażać się w miasto-ogród, co było spełnieniem wizji Zygmunta Hellwiga, twórcy miejscowych dywanów kwiatowych, wielu parków i skwerów. O Ciechocinku mówiono, że „czuje się tutaj charakterystyczną, odświętną atmosferę. Ludzie tu uprzejmiejsi i w ogóle rzec można – grzeczni." Druga wojna światowa nie dokonała w Ciechocinku wielkich spustoszeń, ocalały najważniejsze dla prowadzenia działalności leczniczej obiekty. Począwszy od 1955 r. rozpoczął się kolejny boom w budownictwie sanatoryjnym, zaś szczególnie intensywnie uzdrowisko rozwinęło się w latach 60. i 70. XX w. Również teraz powstają nowe, piękne obiekty z nowoczesną bazą hotelową i zabiegową o standardzie nie odbiegającym od renomowanych uzdrowisk europejskich.

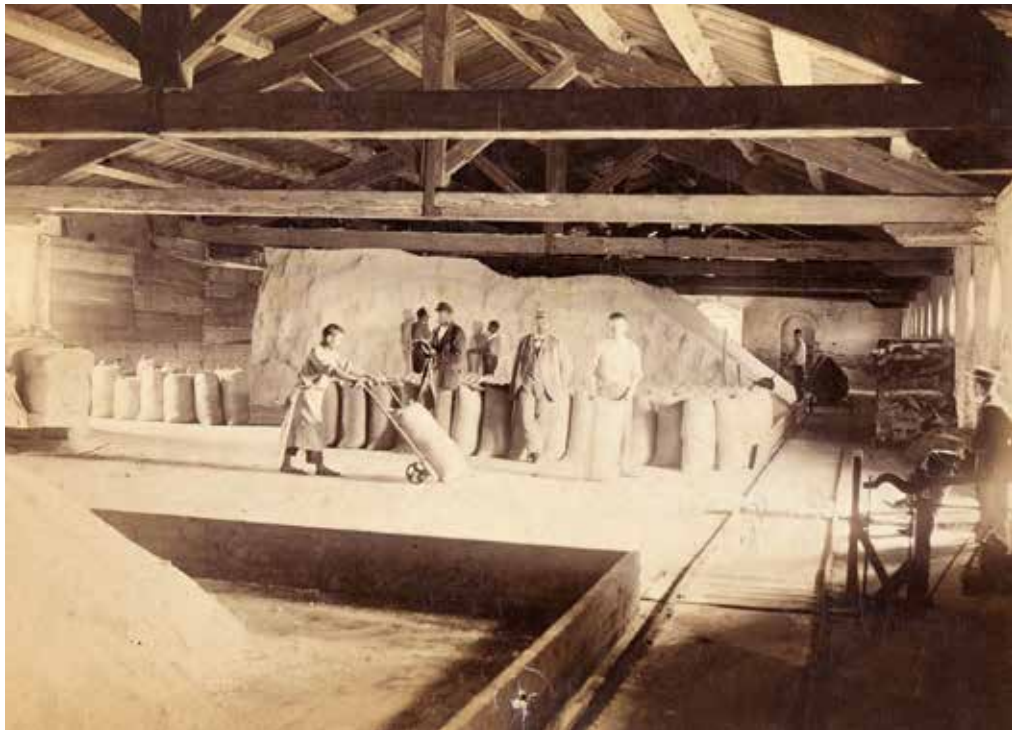

Wnętrze warzelni soli (ok. 1890)

Tężnia solankowa

Dywan kwiatowy

Zegar kwiatowy

Partery Hellwiga

Baseny letnie

Fontanna Żabka przed Pijalnią wód mineralnych

Muszla koncertowa

Fontanna na Parterach Hellwiga

Teatr Letni

Fontanna Grzybek

CIEPLICE ŚLĄSKIE-ZDRÓJ

Uzdrowisko podgórskie dolinne, część miasta Jelenia Góra (jako Dzielnica Uzdrowiskowa Cieplice) w województwie dolnośląskim, w powiecie jeleniogórskim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Centrum Kotliny Jeleniogórskiej u zbiegu doliny rzeki Kamiennej i jej dopływu Wrzosówki, na wysokości 340 m n.p.m.

Bioklimat

Podgórski, umiarkowanie, okresowo silnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista, 0,07% siarczanowo-wodorowęglanowo-sodowa, krzemowa, fluorkowa ze źródła nr 1 Marysieńka,
- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista, 0,057% siarczanowo-wodorowęglanowo-sodowa, krzemowa, fluorkowa, hipertermalna z odwiertu C-1.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, osteoporoza, choroby nerek i dróg moczowych, choroby oka i przydatków oka

Informacja Turystyczna

Jelenia Góra, Plac Piastowski 36
tel. 661 566 226
itcieplice@jeleniagora.pl
www.turystyka.jeleniagora.pl

Chociaż od 1976 r. podkarkonoski kurort jest dzielnicą Jeleniej Góry, to szczyci się własną historią i specyficznym charakterem, związanym z występującymi tu cieplicami. Jak głosi legenda, w 1175 r. polujący w okolicy książę Bolesław Wysoki ranił jelenia, który uciekając wskoczył do ciepłego źródła i odzyskał siły. Książę uznał to za czary diabelskie, ale cudowne właściwości tutejszych wód zaczęły ściągać szukających uzdrowienia. Na podstawie ogromnej darowizny księcia Bernarda Lwóweckiego od 1281 r. właścicielami wielkich łanów ziemi, lasów i gorących źródeł zostali trudniący się opieką nad chorymi joannici ze Strzegomia. Sto lat później właścicielem Cieplic został rycerz Gotsche Schoff, protoplasta rodu Schaffgotschów, który w 1403 r. podarował jedno ze źródeł cystersom z Krzeszowa. Od tej pory przez wieki ród rycerski wspólnie z zakonnikami prowadził tu działalność leczniczą. Do popularyzacji cieplickich wód przyczyniły się ich naukowe opisy. Pierwszy sporządził w 1569 r. medyk Caspar Hoffmann, a następnie w 1607 r. wybitny przyrodnik Caspar Schwenkfeldt. Sława skutecznego działania leczniczego cieplickich wód szeroko rozpowszechniła się w Europie, druga połowa XVII w. to również okres częstych kuracji znakomitych osobistości z Polski, co związane było

Pałac Schaffgotschów wg Alexandra Dunckera (ok. 1870)

Przy Wielkim Basenie (ok. 1904)

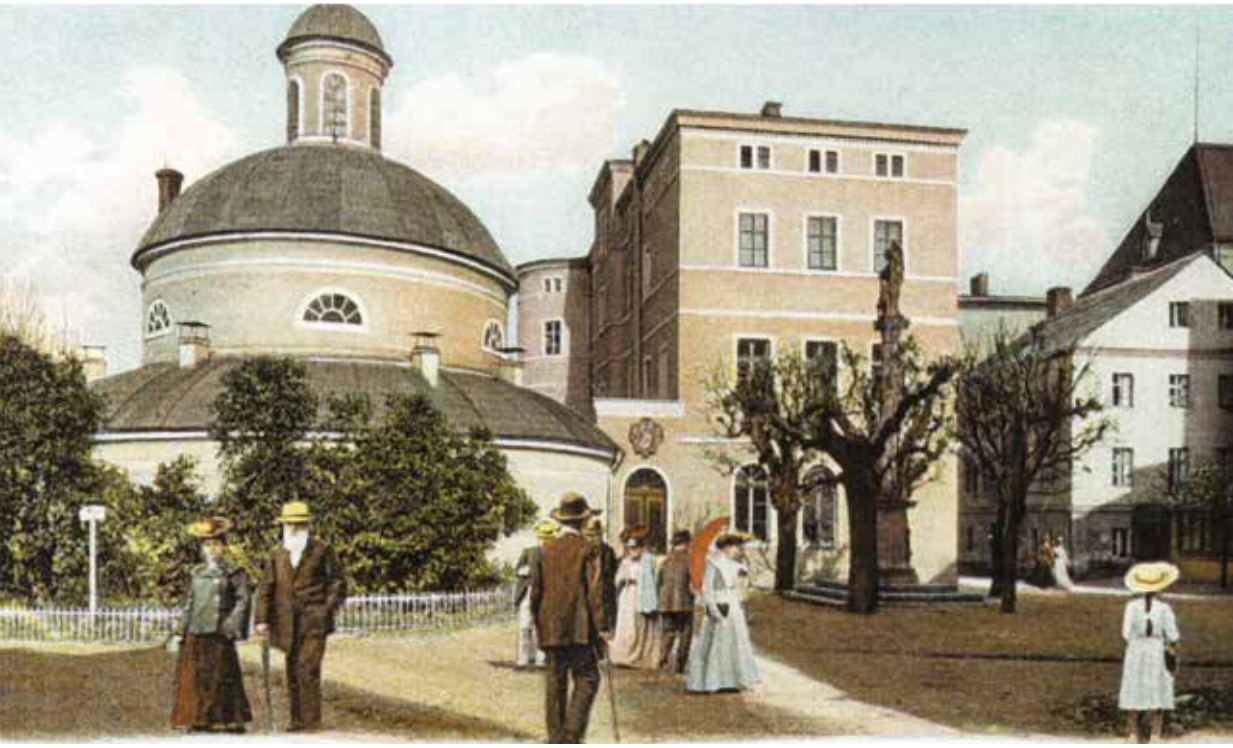

Łazienki Ludwika (ok. 1904)

z ambasadorowaniem Christopha Leopolda Schaffgotscha na dworze polskim. Jego gośćmi byli m.in. książę Michał Kazimierz Radziwiłł i prymas Michał Radziejowski, ale najbardziej w pamięci ciepliczan zapisała się królowa Maria Kazimiera Sobieska, która bawiła tu w 1687 r. z dziećmi i dworem liczącym blisko 1500 osób. Na przełomie XVII i XVIII w. wykształcił się w Cieplicach znaczący ośrodek zdobienia szkła. Działały liczne szlifiernie, a puchary, szklanice do wody i flakony z widokami uzdrowiska stanowiły poszukiwane pamiątki. Kiedy po sekularyzacji dóbr cystersów Schaffgotschowie nabyli w 1812 r. zdrój klasztorny, w ich rękach znalazło się całe uzdrowisko, co korzystnie wpłynęło na jego dalszy rozwój. Wzniesiono szereg budynków zdrojowych, zmodernizowano układ komunikacyjny. Wielką atrakcją stały się udo-

Na słynnym z pierników jarmarku (ok. 1904)

Długi Dom i dzwonnica kościoła św. Jana Chrzciciela (ok. 1911)

stępnione szerokiej publiczności zbiory Schaffgotschów z największą w Niemczech prywatną biblioteką, zbrojownią oraz kolekcjami etnograficzną i mineralogiczną. Wielką sławą cieszył się gabinet ornitologiczny odkupiony od dr. Ernsta Luchsa, którego uczeń Otto Finsch był podróżnikiem i kolonizatorem Papui Nowej Gwinei. Rozgłosem cieszyły się szkoła snycerska, kierowana przez tyrolskiego rzeźbiarza Cyrillo dell'Antonio, a także... jarmarki w Niedziele Palmowe, podczas których sprzedawano znakomite pierniki. Stare kąpieliska zastąpił w 1931 r. nowy dom zdrojowy z zakładem przyrodoleczniczym, nowoczesny obiekt stosujący metodę „łóżko-wanna-łóżko". Równocześnie stare odwierty i wykonano nowe ujęcia wód mineralnych. Druga wojna światowa chociaż nie spowodowała zniszczeń w uzdrowisku, to przyczyniła się do rozproszenia kolekcji Schaffgotschów. Współcześnie, tak jak dawniej, dobrobyt Cieplic związany jest z ich źródłami, z których tryskają jedyne w Polsce, a nieliczne w Europie, gorące wody mineralne o temperaturze dochodzącej do 86°C.

Plac Pałacowy, obecny Piastowski (ok. 1909)

Lodowisko przed Pawilonem Norweskim (ok. 1911)

Długi Dom

Basen termalny Marysieńka

Pałac Schaffgotschów

Fontanna w Parku Norweskim

UZDROWISKO CIEPLICE ZAPRASZA NA KURACJĘ I WYPOCZYNEK

UZDROWISKO
CIEPLICE
Polska Grupa Uzdrowisk

- lecznicza woda termalna
- ponad 80 rodzajów zabiegów leczniczych i SPA
- komfortowa baza noclegowa

Skutecznie leczymy choroby narządu ruchu, układu moczowego i oczu.

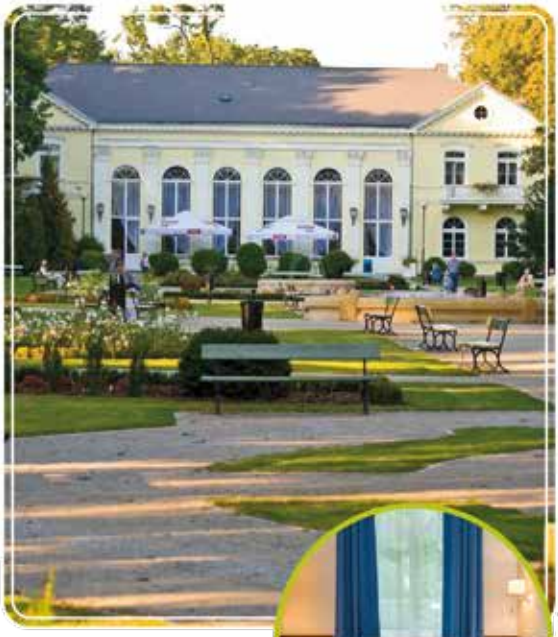

Uzdrowisko Cieplice Sp. z o.o. - Grupa PGU
e-mail: marketing@uzdrowisko-cieplice.pl
tel. 75 75 33 143, 75 75 510 03
www.uzdrowisko-cieplice.pl

Dom Zdrojowy i dzwonnica kościoła św. Jana Chrzciciela

Pawilon Edward

CZERNIAWA-ZDRÓJ

Uzdrowisko podgórskie dolinno-zboczowe w województwie dolnośląskim, w powiecie lubańskim, dzielnica miasta Świeradów-Zdrój.

Położenie fizyczno-geograficzne

Góry Izerskie, w głębokiej Dolinie Czarnego Potoku, u podnóży Czerniawskiej Kopy, na wysokości 500-550 m n.p.m.

Bioklimat

Umiarkowanie, okresowo silnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,25% szczawa wodorowęglanowo-magnezowo-wapniowa, krzemowa z ujęcia Jan II.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby dolnych dróg oddechowych, choroby górnych dróg oddechowych, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, osteoporoza, cukrzyca

Informacja Turystyczna

Świeradów-Zdrój, ul. Dworcowa 1
tel. 75 713 64 82, 75 713 64 83
it@swieradowzdroj.pl
www.swieradowzdroj.pl

Pijalnia wody mineralnej (ok. 1930)

Uciekający przed prześladowaniami religijnymi eskulanci, czescy emigranci ewangeliccy, założyli w 1651 r. osadę przy wcześniej istniejącej tutaj hucie szkła. Nieco poniżej Czerniawy w latach 80. XVIII w. rodzina Schaffgotschów prowadziła w kopalni Jan Nepomucen eksploatację niewielkiego złoża rud kobaltu. Właściwości odkrytego w 1783 r. dość wydajnego źródła Wiktoria i pobliskich sześciu innych przez długi czas nie wykorzystywano. Doceniono je w pełni dopiero na początku XIX w., kiedy zaczęły powstawać małe zakłady lecznicze, dla potrzeb których w 1816 r. ujęto wypływy wód mineralnych oraz dziesięć lat później sprowadzono pierwsze wanny kąpielowe. Zbudowany w 1860 r. dom zdrojowy, w 1910 r. zastąpiony został nowym, modernistycznym, do dzisiaj istniejącym. Czerniawa-Zdrój, należąca do najmniejszych uzdrowisk sudeckich, w 1973 r. została administracyjnie i uzdrowiskowo połączona z odległym o 2 km Świeradowem-Zdrojem.

Czerniawa-Zdrój (ok. 1915)

Dom Zdrojowy (ok. 1910)

Czerniawa-Zdrój (ok. 1935)

Centrum Edukacji Ekologicznej Natura 2000 Izerska Łąka

Poidełko wody mineralnej

Wieża widokowa na Czerniawskiej Kopie

Zabytkowy Czarci Młyn

DĄBKI

Uzdrowisko nadmorskie w województwie zachodniopomorskim, w powiecie sławieńskim, w gminie Darłowo.

Położenie fizyczno-geograficzne

Wybrzeże Słowińskie, u wschodniej nasady mierzei odcinającej wody jeziora Bukowo od Morza Bałtyckiego, na wysokości 3 m n.p.m.

Bioklimat

Nadmorski, silnie, okresowo umiarkowanie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- peloid leczniczy (borowina) ze złoża Porzecze.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby górnych dróg oddechowych, choroby dolnych dróg oddechowych, choroby endokrynologiczne

Informacja Turystyczna

Dąbki, ul. Darłowska 51
tel. 519 303 032
cot3@darlot.pl
www.uzdrowisko-dabki.info

Szachulcowa chata rybacka (ok. 1930)

Do Nowej Rzeki, jak niegdyś nazywano Dąbki, przybył w 1266 r. książę gdański Świętopełk II Wielki, aby klasztorowi cystersów w pobliskim Bukowie Morskim nadać kilka okolicznych wsi. Książę Bogusław X Wielki w 1493 r. nakazał rozgraniczyć osadę z Bobolinem wzdłuż kanału Lychow oznaczając miedzę czterema kamieniami. Mieszkańcy Dąbek nie posiadali gruntów nadających się do uprawy, dlatego też płacili czynsz dzierżawny za możliwość połowu ryb w jeziorze Bukowo. Dawne rejestry mówią również o istnieniu przy trakcie handlowym z Ustki do Koszalina karczmy, której właściciele prowadzili handel z kupcami szczecińskimi i gdańskimi. Dąbki swoją karierę jako kąpielisko nadmorskie, a następnie też uzdrowisko rozpoczęły już w pierwszych latach XX w. Chociaż mieszkańcy wsi nadal utrzymywali się przede wszystkim z rybołówstwa, to przybywało tutaj coraz więcej letników, dla których wydawane były prospekty z informacjami o kwaterach prywatnych. Od 1903 r. funkcjonował Hotel Plażowy, działający w latach międzywojennych jako dom rekonwalescencyjny berlińskiej kasy chorych (ob. ośrodek wypoczynkowy Duet). Lata 60. XX w. przyniosły Dąbkom budowę wielu nowoczesnych obiektów wczasowych i sanatoryjnych, dzięki czemu dawna osada rybacka z szachulcowymi chatami stała się miejscem wypoczynku dla tysięcy kuracjuszy i wczasowiczów. Od 1989 r. z dużym powodzeniem leczone są tutaj dzieci w różnym wieku, natomiast we wrześniu 2007 r. miejscowość oficjalnie otrzymała status uzdrowiska. Jego granice obejmują sołectwa Dąbki, Bobolin, Żukowo Morskie, Bukowo Morskie i Porzecze.

Hotel Plażowy (ok. 1910)

Na plaży w Dąbkach (ok. 1923)

Na plaży...

Plaża jesienią

Statek wycieczkowy na jeziorze Bukowo

Na plaży...

Kanał Szczuczy łączący jezioro Bukowo z Morzem Bałtyckim

Dąbki u nasady mierzei

DŁUGOPOLE-ZDRÓJ

Uzdrowisko podgórskie dolinne w województwie dolnośląskim, w powiecie kłodzkim, w gminie Bystrzyca Kłodzka.

Położenie fizyczno-geograficzne

Podnóże Gór Bystrzyckich, w dolinie rzeki Nysy Kłodzkiej, na wysokości 360–400 m n.p.m.

Bioklimat

Podgórski, umiarkowanie, okresowo silnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,13% szczawa wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowo-sodowa, krzemowa z ujęcia Renata,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,092% szczawa wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowo-radonowa z ujęcia Kazimierz,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,1% szczawa wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowa z ujęcia Emilia.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby naczyń obwodowych, choroby układu trawienia, choroby krwi i układu krwiotwórczego, cukrzyca

Informacja Turystyczna

Bystrzyca Kłodzka, Plac Wolności 17
tel. 74 811 76 77
it-bystrzycaklodzka@wp.pl
www.turystyka.bystrzycaklodzka.pl

Promenada zdrojowa (ok. 1935)

Widok na halę spacerową (ok. 1935)

Wrocławscy kupcy, którzy w 1563 r. założyli w Długopolu kopalnię ałunu, spodziewali się znaleźć również złoto w przemieszanym z miką piasku. Gwarkowie z uwagi na wydostający się ze złoża kwas węglowy, często swoje wysiłki przypłacali życiem. Powstała legenda o złym duchu zazdrośnie strzegącym złota, ale poszukiwania przyniosły niespodziewane efekty. Pewnego dnia ze sztolni wytrysnęły wody o uzdrawiającej mocy. Woda z odkrytego źródła używana była do picia przez mieszkańców okolicy, głównie w postaci musującego napoju, zmieszana z winem i cukrem. Źródło ujęto w drewniane, a następnie w kamienne koryto. Z biegiem czasu, w 1762 r., młynarz Wolf ustawił przy studni ławki dla odpoczynku, zaś w pobliskiej chacie przygotowywał kąpiele w drewnianej kadzi. Za początek uzdrowiska uznać można jednak dopiero 1817 r., kiedy właścicielem okolicznego terenu zostało miasto Bystrzyca Kłodzka. Wybudowano dom zdrojowy z 18 łazienkami oraz zajazd dla gości. Złoty okres w dziejach miejscowości rozpoczął w 1839 r. dr Julius Hancke z Wrocławia. On i jego potomkowie rozwinęli uzdrowisko tak, że zaczęło konkurować ze starszymi, renomowanymi kurortami Ziemi Kłodzkiej. Powstał park zdrojowy, neogotycka pijalnia nad źródłem Emilia, kolumnada spacerowa i nowe łazienki. Kuracjuszy pozyskiwano nowatorskimi rozwiązaniami i opinią idyllicznej miejscowości. Odkryto i odwiercono kolejne źródła, do zabiegów leczniczych wykorzystywano również radoczynną borowinę ze złoża na zboczu Wronki. Działania drugiej wojny światowej nie objęły Ziemi Kłodzkiej, zatem kurort i jego budynki nie uległy zniszczeniu. W 1956 r. został tutaj zorganizowany ośrodek rehabilitacyjny dla chorych po wirusowym zapaleniu wątroby. Dziesięć lat później przedsiębiorstwo Uzdrowisko Długopole-Zdrój połączono w jeden zespół z przedsiębiorstwem Uzdrowisko Lądek-Zdrój i w tej strukturze organizacyjnej funkcjonuje ono do dzisiaj.

Przy źródle Renata (ok. 1915)

Villa Fortuna (ok. 1915)

Dom Zdrojowy

Sanatorium Willa Dąbrówka

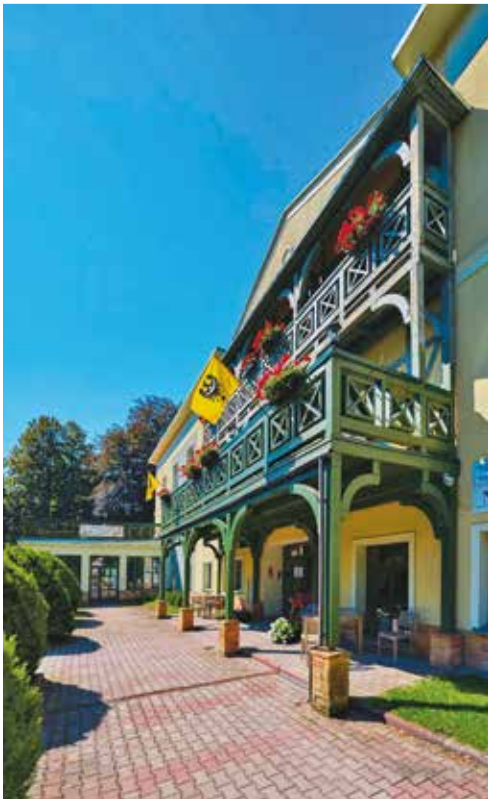

Sanatorium Willa Dąbrówka

Pijalnia uzdrowiskowa

Ławeczka z kuracjuszkami

Zakład przyrodoleczniczy Karol

DUSZNIKI-ZDRÓJ

Uzdrowisko górskie zboczowe w województwie dolnośląskim, w powiecie kłodzkim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Obniżenie Dusznickie, w wąskiej dolinie rzeki Bystrzycy Dusznickiej rozdzielającej pasma Gór Bystrzyckich i Gór Orlickich, na wysokości 560–775 m n.p.m.

Bioklimat

Górski, silnie, okresowo umiarkowanie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,21% szczawa wodorowęglanowo-wapniowo-sodowa, krzemowa, żelazista z odwiertu Pieniawa Chopina,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,15% szczawa wodorowęglanowo-wapniowo-sodowa z odwiertu Jan Kazimierz,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,25% szczawa wodorowęglanowo-wapniowo-sodowa, krzemowa, żelazista z odwiertu B-4 Agata Hohenlohe-Schillingsfürst,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,12% szczawa wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowa z odwiertu B-3 Felix Mendelssohn-Bartholdy,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,18% szczawa wodorowęglanowo-wapniowo-sodowa, krzemowa z odwiertu Nr 39.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby naczyń obwodowych, choroby dolnych dróg oddechowych, choroby układu trawienia, osteoporoza, choroby kobiece

Informacja Turystyczna

Duszniki-Zdrój, Rynek 9
tel. 74 869 76 85
promocja@duszniki.pl
www.visitduszniki.pl

Hala spacerowa (ok. 1910)

Duszniki szczycą się bogatą, sięgającą średniowiecza historią, kiedy wchodziły w skład państewka Homole na słynnym szlaku bursztynowym. Niegdyś rozkwit swój zawdzięczały górnictwu i rudom żelaza lecz wojny husyckie i śląskie przyniosły miastu zastój gospodarczy, do którego dołączyły wkrótce liczne zarazy i wyludniające okolice klęski żywiołowe. Początkiem nowego etapu był XVII w., kiedy rozwijać zaczęło się sukiennictwo, papiernictwo i rzemiosło. Manufaktury przynosiły spore dochody mieszkańcom, zaś właściciele papierni dusznickiej uzyskali tytuły szlacheckie za znakomitą jakość swych wyrobów. Znane od wieków tutejsze wody mineralne, wykorzystywane w medycynie ludowej jako wody stołowe, zostały w 1769 r. zbadane i oficjalnie zaliczone do leczniczych, co znacząco zaważyło na dalszych losach miasta. Powstały urządzenia kąpielowe, pawilony i zajazdy, z roku na rok wzrastała liczba kuracjuszy korzystających z usług nowego uzdrowiska. W latach

Pawilon Zimnego Źródła (ok. 1920)

Nowy Dom Zdrojowy (ok. 1920)

Wille przy drodze do Hutniczej Doliny (ok. 1920)

Palmiarnia w Starym Domu Zdrojowym (ok. 1905)

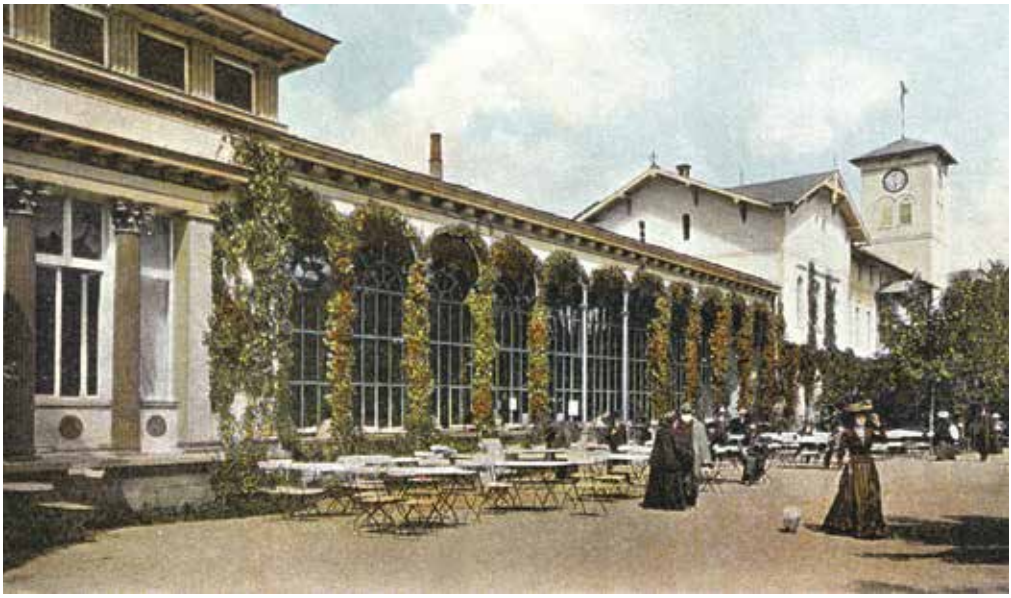

20. XIX w. Duszniki cieszyły się już opinią jednego z najmodniejszych zdrojów Śląska. Władze miejskie zapracowały sobie na ten wizerunek oddając do użytku nowe źródła, ulepszając i rozbudowując zakłady zdrojowe oraz dbając o komfort i wygodę gości. O tym ostatnim świadczyć mogą zarządzenia policyjne z połowy XIX. Jedno z nich zabraniało woźnicom, w trosce o spokój i ciszę, trzaskania batem, drugie mówiło, że paniom w sukniach z trenem nie wolno spacerować alejkami parkowymi, by nie wzbijały za sobą tumanów kurzu. Popularność Dusznik nierozerwalnie związana jest z postacią Fryderyka Chopina, który bawił tu na kuracji w 1826 r. Na pamiątkę jego koncertów 120 lat później odbył się pierwszy festiwal. Uzdrowisko w 1823 r. odwiedził również inny sławny kompozytor – Felix Mendelssohn-Bartholdy. Na początku XX w. miejscowość zaczęła pełnić także rolę zimowiska z trasami i skoczniami narciarskimi oraz torem saneczkowym. Część uzdrowiskowa oddzielona jest od miejskiej pasem zieleni. Malownicza, cienista aleja prowadzi do Parku Zdrojowego z kolorową fontanną, wokół którego rozlokowały się sanatoria, pijalnia wód mineralnych, kawiarnie i pensjonaty.

Na spacerze w Parku Zdrojowym (ok. 1900)

Przed pawilonem Ciepłego Źródła (ok. 1915)

Panorama Dusznik-Zdroju

Dworek Fryderyka Chopina

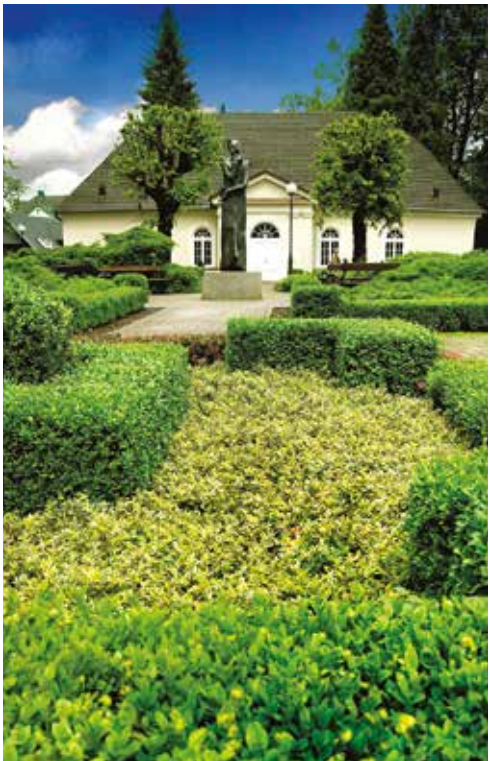

Sanatorium Jan Kazimierz

Muzeum Papiernictwa

Kamieniczki w Rynku

Przy Promenadzie Zdrojowej od lat 60. XIX wieku w pięknym ogrodzie stoi znany z dobrej kuchni pensjonat...

WILLA
SCANDIA

Willa Scandia położona jest w samym sercu uzdrowiskowej części Dusznik-Zdroju. Całkiem blisko znajduje się Park Zdrojowy z Dworkiem Chopina, gdzie corocznie odbywają się koncerty Międzynarodowego Festiwalu Chopinowskiego.

Do dyspozycji gości oddajemy:

- przestronne pokoje 1, 2, 3 i 4-osobowe, każdy z prywatną łazienką i kompletem ręczników
- salę restauracyjną, w której podajemy smaczne śniadania i obiadokolacje
- słoneczny taras na pierwszym piętrze budynku
- salkę bilardową i dostęp do Wi-Fi
- bezpłatny parking na terenie obiektu

Willa SCANDIA, Duszniki-Zdrój, ul. Chopina 6
tel. 790 850 033, kontakt@willascandia.pl
www.dusznikinoclegi.pl

Pijalnia wód mineralnych

Park Zdrojowy z muszlą koncertową

GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ

Uzdrowisko nizinne przyjeziorne w województwie śląskim, w powiecie pszczyńskim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Zachodnie obrzeże Kotliny Oświęcimskiej, na pograniczu Równiny Pszczyńskiej i Doliny Górnej Wisły, w bezpośrednim sąsiedztwie Jeziora Goczałkowickiego, na wysokości 250–260 m n.p.m.

Bioklimat

Nizinny, łagodnie, okresowo umiarkowanie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 7,5% chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia GN-1,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 6,2% chlorkowo-sodowa, jodkowa, żelazista z ujęcia GN-2,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 7,2% chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia GN-21,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 3,79% chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia Korona,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 5,88% chlorkowo-sodowa, jodkowa, żelazista z ujęcia Tadeusz,
- peloid leczniczy (borowina) ze złoża Zabłocie,
- peloid leczniczy (borowina) ze złoża Rudołtowice.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, osteoporoza

Informacja Turystyczna

Goczałkowice-Zdrój, ul. Uzdrowiskowa 61
tel. 32 210 70 88
gok@goczalkowicezdroj.pl
www.turystyka.goczalkowicezdroj.pl

Prewentorium Bethesda (ok. 1930)

Nowy Dom Zdrojowy (ok. 1932)

Jak głosi legenda, na przełomie XIII i XIV w. rycerz Goczał otrzymał tu ziemię za swe niepospolite czyny wojenne i zasługi na polach bitewnych, a powstałą osadę od jego imienia nazwano Goczałkowicami. Wieś, o której najstarsze źródła pisane pochodzą z 1326 r., należała bezpośrednio do właścicieli ziemi pszczyńskiej: Piastów śląskich, czeskich Luksemburgów, później Habsburgów, aż wreszcie monarchii pruskiej. W ramach kolonizacji fryderycjańskiej w XVIII w. powstały Goczałkowice Dolne, a starszą część wsi nazwano Goczałkowicami Górnymi. Dobra w połowie XIX w. stały się własnością rodu Hochbergów, którzy w 1905 r. przybrali tytuł książąt pszczyńskich i przebywali tu aż do końca drugiej wojny światowej. Prowadzone na ich zlecenie prace wiertnicze w poszukiwaniu złóż węgla kamiennego i soli zaowocowały nieoczekiwanie w 1856 r. odkryciem bogatych zasobów solanki. Analizy wykazały obecność w niej licznych wartościowych pierwiastków, w tym znaczną ilość jodu i bromu, co skłoniło czterech bogatych kupców z Raciborza do założenia tu zakładu leczniczego. Zbudowano dwupiętrowy Dom Zdrojowy, małe łazienki oraz pensjonat. W drewnianej pijalni, ozdobionej inkrustracjami z masy perłowej, mieścił się marmurowy basen osadzony na kamiennych postumentach, a z niego efektownymi przewodami wypływała solanka, którą dowolnie czerpać mogli kuracjusze. Pierwszy sezon kuracyjny rozpoczęto w 1862 r., później powstawały prywatne hotele, pensjonaty, domy z pokojami gościnnymi, a także Nowy Dom Zdrojowy. Po odkryciu w latach 80. XIX w. pokładów borowiny w sąsiedniej wsi Rudołtowice, również ją zaczęto stosować do zabiegów leczniczych. Miejscowość szybko zyskiwała na znaczeniu, a liczba gości powiększała się z roku na rok. Do 1932 r. ośrodek był własnością prywatną, wkrótce z połączenia dwóch sąsiadujących ze sobą wsi utworzono jedną miejscowość Goczałkowice-Zdrój, nadając jej jednocześnie statut uzdrowiska. Pisano o nim wówczas: „wysoka kultura, mieszkania urządzone z komfortem, znakomite kąpiele parowe z solanki, orkiestra zdrojowa, dancingi." Odbudowane i zmodernizowane po zniszczeniach drugiej wojny światowej uzdrowisko jest obecnie popularną na Śląsku miejscowością kuracyjną z pełną infrastrukturą leczniczą i rekreacyjną.

Pijalnia solanki (ok. 1915)

Widok uzdrowiska w kierunku Stawu Maciek

Administracja Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój i fontanna z solanką

Park Zdrojowy przy Stawie Maciek

Zespół Sanatoryjno-Szpitalny Gwarek

Szpital Reumatologiczno-Rehabilitacyjny

Szachownica plenerowa w Parku Zdrojowym

GOŁDAP

Uzdrowisko nizinne śródleśne, przyjeziorne w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie gołdapskim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Skraj Garbu Szeskiego, nad zachodnim brzegiem jeziora Gołdap i rzeką Gołdapą, na wysokości 150 m n.p.m.

Bioklimat

Nizinny leśny, łagodnie i umiarkowanie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, 0,55% chlorkowo-sodowa z ujęcia GZ-1,
- peloid leczniczy (borowina) ze złoża Niedrzwica III.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby dolnych dróg oddechowych, choroby układu nerwowego, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby układu trawienia, choroby kobiece

Informacja Turystyczna

Gołdap, Plac Zwycięstwa 16
tel. 87 615 20 90
poczta@frrg.pl
www.uzdrowiskogoldap.pl

Gołdap z lotu ptaka (ok. 1935)

Zanim powstała Gołdap, ziemie te zamieszkiwało pruskie plemię Jaćwingów, których w XIII w. wyniszczyły wojny i klęski głodu. Kraj opanowali Krzyżacy, a ponowne osadnictwo rozpoczęło się dopiero z początkiem XVI w. Dla wzmocnienia tej części Prus Wschodnich, w 1565 r. książę Albrecht Hohenzollern postanowił w pobliżu granicy z Litwą założyć miasto, wybierając miejsce przy dogodnej przeprawie przez Gołdapę na trakcie z Królewca. Przywilej miejski wystawiono Gołdapi w 1570 r., zaś jej mieszkańcy otrzymali prawo organizowania czterech jarmarków rocznie. Podstawowym źródłem utrzymania ludności w XVII w. była uprawa roli i hodowla bydła. Nie omijały Gołdapi różnego rodzaju klęski: olbrzymi pożar w 1623 r., dwa lata później epidemia dżumy, wojny szwedzkie, najazdy tatarskie w latach 1656–1657 wyniszczyły miasto. Na początku XVIII w. ponownie dały się we znaki przemarsze wojsk zakłócające rozwój gospodarczy i przestrzenny Gołdapi, która pod koniec tegoż stulecia zmieniła swoje oblicze z rolniczego na rolniczo-rzemieślnicze. Po wojnach napoleońskich, w trakcie których stacjonowały tu m.in. dywizje generałów Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Zajączka, przez blisko sto lat ziemia gołdapska cieszyła się względnym spokojem. Atrakcyjność geograficzna i przyrodnicza okolicy zaczęła budzić zainteresowanie pod koniec XIX w., kiedy Puszcza Romincka stała się rewirem łowieckim cesarza Wilhelma II. Tuż przed drugą wojną światową zwiększono gołdapski garnizon wojskowy, miasto stało się jedną z dobrych baz wypadowych przeciwko Polsce. Później duże znaczenie nadal miało rolnictwo, które zostało niemal całkowicie znacjonalizowane i zdominowane przez państwowe gospodarstwa rolne. W latach 60. XX w. dostrzeżono uzdrowiskowe walory Gołdapi, badania powietrza i wód gruntowych dały rewelacyjne wyniki, a w latach następnych priorytet nadano turystyce. Starania o przyznanie statusu uzdrowiska, zostały zakończone sukcesem w 2000 r.

Pomnik wojenny na Rynku (ok. 1935)

Gołdapskie tężnie

Piękna Góra

Gołdapskie tężnie

Zegar słoneczny

Miejski Park Centralny

HORYNIEC-ZDRÓJ

Uzdrowisko nizinne równinne w województwie podkarpackim, w powiecie lubaczowskim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Pogranicze Roztocza Wschodniego i Płaskowyżu Tarnogrodzkiego, w dolinie potoku Glinianiec, na wysokości 260 m n.p.m.

Bioklimat

Nizinny, słabo i łagodnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista, 0,06% siarczkowa z odwiertu Róża III,
- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista, 0,06% siarczkowa z odwiertu Róża IV,
- peloid leczniczy (borowina) ze złoża Podemszczyzna.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, choroby skóry, osteoporoza, choroby kobiece, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, cukrzyca, otyłość

Informacja Turystyczna

Horyniec-Zdrój, ul. Jana III Sobieskiego 4
tel. 16 631 31 05
gokhoryniec@wp.pl
www.horyniec-zdroj.pl

Ze swych rezydencji w Podhorcach i Żółkwi zjeżdżał do Horyńca na łowy król Jan III Sobieski, biorąc przy tym kąpiele siarczane, które już naówczas były znane ze swej skuteczności w chorobach gośćcowych. On to we wsi znanej już od 1444 r. wybudował zameczek myśliwski, a jednocześnie obronny, o czterech strzelnicach z obu frontów oraz z dwoma lochami. Bawiła tu przejazdem Maria Kazimiera de la Grande d'Arquien, sławna później królowa Marysieńka. W ciągu stuleci Horyniec był w posiadaniu możnych rodów Pieczykurów, Gorelowskich, Telefusów, Stadnickich i Ponińskich. Szczególnie dobrze zapisał się w dziejach miejscowości Aleksander Poniński, a jego potomkowie dokonali znaczących poczynań dla dobra kultury narodowej gromadząc ogromny księgozbiór oraz prowadząc teatr dworski. Pałac książęcy był znanym w ówczesnej Galicji ośrodkiem życia towarzyskiego i kulturalnego. Znane od dawna źródła mineralne, stały się pod koniec XIX w. podstawą do założenia w Horyńcu pierwszego, dość prymitywnego zakładu kąpielowego. Kuracjusze, przybywający tu jedynie latem, mieszkali w klasztorze, karczmie, oficynie dworskiej lub u miejscowych gospodarzy. Dopiero w 1928 r. Stanisław Karłowski uruchomił w miarę nowoczesny i dobrze wyposażony zakład zdrojowy. który szybko zyskał rozgłos, a wieś zaczęła nabierać charakteru miejscowości kuracyjnej. Ściągali tu szczególnie mieszkańcy Lwowa i Stanisławowa, ale też i innych zakątków Polski, a nawet z zagranicy. Wszystkie urządzenia kąpielowe i większość pensjonatów zostały zniszczone podczas drugiej wojny światowej. Ponownie status uzdrowiska Horyniec uzyskał w 1967 r., a cztery lata później rozpoczęto budowę nowego centrum uzdrowiskowego w północnej części wsi, blisko wielkiego kompleksu leśnego. Przeprowadzona w latach 2013–2015 rewitalizacja Parku Zdrojowego przywróciła mu wartość przyrodniczą i estetyczną nawiązującą do XIX- i XX-wiecznych tendencji.

W Parku Zdrojowym (ok. 1935)

Łazienki kąpieli siarczanych (ok. 1930)

Dom Zdrojowy Uzdrowiska Horyniec

Cmentarz w Starym Brusnie

Kapliczka na źródłach, Nowiny Horynieckie

Tężnie solankowe

Sanatorium Bajka, dawny Pałac Ponińskich

Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS

Park Zdrojowy

INOWROCŁAW

Uzdrowisko nizinne równinne w województwie kujawsko-pomorskim, w powiecie inowrocławskim, obejmujące wydzielony obszar w zachodniej części miasta Inowrocław.

Położenie fizyczno-geograficzne

Zachodnia część Równiny Inowrocławskiej, na wysokości 90–100 m n.p.m.

Bioklimat

Nizinny, słabo bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, 0,36% chlorkowo-sodowo-wapniowa z ujęcia Źródło Królowej Jadwigi,
- woda lecznicza, mineralna, 1,10% chlorkowo-sodowa, siarczkowa, hipotermalna z ujęcia IL-1 Źródło Solankowe.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby układu trawienia, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby naczyń obwodowych, choroby układu nerwowego

Informacja Turystyczna

Inowrocław, ul. Królowej Jadwigi 3
tel. 506 530 203
e.kleideri@kckino.pl
www.inowroclaw.pl

Inowrocław nazywany bywa miastem na soli, bowiem leży na szczycie wyniesienia utworzonego przez potężny wysad solny. Pierwsza wzmianka o targu książęcym „in Novo Wladislaw" pochodzi z 1185 r. Na przełomie XIII i XIV w. miasto otrzymało obwarowania, a mieszczanie zaczęli zyskiwać większe znaczenie polityczne. Misja Władysława Łokietka, który przyszedł na świat na zamku inowrocławskim, przyniosła odrodzenie Królestwa Polskiego, później w 1332 r. Inowrocław na pięć lat popadł w niewolę krzyżacką, a w 1431 r. najeźdźcy pod dowództwem Josta von Strupperga spalili doszczętnie miasto. Odnowiony akt lokacyjny i związane z nim przywileje nadane przez Kazimierza Jagiellończyka w 1450 r. ustabilizowały na pewien czas sytuację ekonomiczną. Upadek spowodowany najazdami Szwedów nastąpił w XVII w., a ubogie już miasto do reszty zrujnowały podczas wojny północnej w latach 1700–1721 kwaterujące w nim wojska. Po nieudanych zrywach niepodległościowych XIX w. rozpoczęto przemysłową eksploatację złoża solnego, a miasto stało się znowu prężnym ośrodkiem gospodarczym. Nowe możliwości otworzyły się w 1875 r. po założeniu przez Zygmunta Wilkońskiego, Samuela Hoenigera i Oskara Triepcke spółki akcyjnej Solanki Inowrocławskie, która wykupiła tereny pod budowę obiektów kąpielowych oraz park zdrojowy. Już w 1876 r. uruchomiono pierwszy zakład kąpieli solankowych, po roku wybudowano kolejne łazienki, a w 1880 r. obiekt leczniczy Nowy Świat. Od 1915 r. w pijalni wód mineralnych pojawiła się Kujawianka, produkowana z miejscowego źródła kopalnianego, zaś rangi zdrojowisku dodawał fakt, że protektorat nad nim przyjęła niemiecka para cesarska. Okres prosperity nastąpił w latach 20. XX w., gdy nobilitowane przyznaniem nazwy Inowrocław-Zdrój uzdrowisko wzbogaciło się o zakłady kąpieli solankowych, kwasowęglowych i wziewalnię. W zachodniej części miasta wyrosła dzielnica zdrojowa z bogatymi willami i pensjonatami. Inowrocław stał się modny wśród polskich elit intelektualnych. W 1951 r. uzdrowisko wraz z sanatoriami i wcześniej znacjonalizowanymi pensjonatami przejął Centralny Zarząd Uzdrowisk Polskich. Ponowny rozwój bazy leczniczej nastąpił w latach 70. XX w., kiedy uruchomiono sanatoria branżowe z szerokim zapleczem medycznym.

Zakład kąpieli solankowych (ok. 1918)

Pawilon wód mineralnych (ok. 1916)

Zakład kąpieli solankowych (ok. 1925)

Tężnie Solankowe im. dr. Jana Oseta

Pijalnia Wód - Palmiarnia Inowrocławianka

Zegar słoneczny Paw

Ławeczka Teściowej

Tężnie Solankowe im. dr. Jana Oseta

Muszla koncertowa

Ogrody Zapachowe

IWONICZ-ZDRÓJ

Uzdrowisko podgórskie dolinno-zboczowe w województwie podkarpackim, w powiecie krośnieńskim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Północny skraj Beskidu Niskiego, w dolinie Potoku Iwonickiego, na wysokości 380–450 m n.p.m.

Bioklimat

Podgórski, umiarkowanie, okresowo silnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,60% szczawa chlorkowo-wodrowęglanowo-sodowa, jodkowa ze źródła Elin 7,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,53% kwasowęglowa chlorkowo-wodorowęglanowo-sodowa, jodkowa ze źródła Emma,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,56% szczawa chlorkowo-wodorowęglanowo-sodowa, jodkowa ze źródła Iwonicz II,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 1,28% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa, jodkowa ze źródła Klimkówka 27,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 1,08% szczawa chlorkowo-wodorowęglanowo-sodowa, jodkowa ze źródła Zofia 6,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 2,0% kwasowęglowa chlorkowo-wodrowęglanowo-sodowa, jodkowa, termalna ze źródła Lubatówka 12,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 2,0% chlorkowo-wodorowęglanowo-sodowa, jodkowa, termalna ze źródła Lubatówka 14.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, choroby górnych dróg oddechowych, choroby układu trawienia, otyłość, osteoporoza, choroby kobiece, choroby skóry

Informacja Turystyczna

Iwonicz-Zdrój, Plac Dietla 2
tel. 13 435 05 79
gok@iwonicz-zdroj.pl
www.iwonicz-zdroj.pl

Widok na klomby z Domu pod Pogonią (ok. 1915)

Plac Dietla z Domem Zdrojowym (ok. 1935)

Pierwszymi znanymi właścicielami Iwonicza byli przedstawiciele rodu Iwanickich, wymieniani w 1427 r., ale historia miejscowości sięga prawdopodobnie XIV w., gdy król Kazimierz Wielki osadzał na tych terenach kolonistów niemieckich. Nie wiadomo kto i kiedy odkrył przydatność iwonickich źródeł do leczenia rozmaitych schorzeń, w każdym razie istnienie tu w XVI w. lecznictwa uzdrowiskowego dokumentuje wydana w 1578 r. praca „Cieplice" Wojciecha Oczki, lekarza nadwornego króla Stefana Batorego. Później, w 1630 r. lekarz przemyski Jan Sechkini opisał iwonickie wody mineralne i ich walory, zaś w 1639 r. książę Fryderyk Alembek stwierdził wielką łaskę Opatrzności, że „zbawienne wody się tu znajdują". Miejscowość w XVII w. dotknęły różnego rodzaju nieszczęścia: powodzie, pożary, morowe powietrze, łupiły Iwonicz wojska tatarskie, szwedzkie i siedmiogrodzkie, ale mimo to sława źródeł nie zaginęła, zaś okresem szczególnego zainteresowania zdrojem były lata panowania Jana III Sobieskiego. Wydarzenia wojenne XVIII w., epidemie oraz częste zmiany właścicieli miejscowości nie sprzyjały rozwojowi uzdrowiska, napływ chorych hamowała także moda na wyjazdy do zagranicznych kurortów. Restauracji Iwonicza dokonała rodzina Załuskich, w której rękach pozostawał on aż do końca drugiej wojny światowej. Hrabia Karol Załuski z żoną Amelią oraz bratem Józefem nabyli miejscowość od swego ojca Teofila i po analizie wód, dokonanej przez lwowskiego farmaceutę Teodora Torosiewicza, w 1837 r. uruchomili zakład kąpielowy. Początkowo działalność uzdrowiskową prowadzono jedynie w sezonie letnim, ale znaczny napływ gości, który nastąpił w drugiej połowie XIX w. spowodował rozbudowę tak zakładu kąpielowego, jak i innych budynków służących wygodzie kuracjuszy. Prof. Józef Dietl, wielki propagator uzdrowisk krajowych, nadał Iwoniczowi miano „księcia wód jodowych". Okres dwudziestolecia międzywojennego upodobnił nieco Iwonicz do Krynicy, a obok Załuskich w zakłady lecznicze zaczęli inwestować także inni przedsiębiorcy. Największym obiektem był uruchomiony w 1931 r. szpital Excelsior, należący do Związku Kas Chorych. Po 1945 r. nastąpiła nacjonalizacja zakładu kąpielowego, dziesięć lat później ze wsi Iwonicz wyodrębniono Iwonicz-Zdrój, który w 1973 r. otrzymał prawa miejskie.

Źródło Bełkotka (ok. 1935)

Bazar z wieżą zegarową

Sanatorium Biały Orzeł

Pijalnia wód mineralnych

Pijalnia wód mineralnych i sanatorium Stare Łazienki

Stary Pałac - centrum uzdrowiska

UZDROWISKO IWONICZ
Uzdrowiska Polskie

Po zdrowie i urodę do Uzdrowiska Iwonicz-Zdrój

„Uzdrowisko Iwonicz" SA to kontynuator ponad 440-letniej tradycji lecznictwa, opartego na naturalnych surowcach. Przez cały rok oferuje swoim Gościom opiekę znakomitej kadry medycznej, nowoczesną bazę zabiegową, wyposażoną w innowacyjne urządzenia rehabilitacyjne oraz bogaty program zabiegów leczniczych, szczególnie tych z wykorzystaniem miejscowych bogactw naturalnych. Największym bogactwem Iwonicza-Zdroju są złoża mineralnych wód leczniczych. Pacjentom zaleca się tu kuracje pitne wodami leczniczymi, wydobywanymi bezpośrednio z iwonickich źródeł i oferowanymi w stylizowanej na oranżerię Pijalni Wód Mineralnych. Wody służą również do zabiegów balneologicznych oraz inhalacji, a także do warzenia soli wykorzystywanej do domowych kąpieli.

Uzdrowisko przygotowało dla swoich Gości atrakcyjne pakiety pobytowe z zabiegami leczniczymi i rehabilitacyjnymi, dostosowanymi do indywidualnych potrzeb oraz komfortowym noclegiem w troskliwie odrestaurowanych przez spółkę obiektach.

Goście Uzdrowiska mogą również korzystać z szerokiej oferty SPA. Pakiety regeneracyjno-wypoczynkowe oraz SPA & Wellness z programami pielęgnacyjnym na twarz i ciało, masażami oraz aromatoterapią w jaskini solnej doskonale uzupełniają podstawową działalność kurortu. W czasie wypoczynku kuracjusze mogą podziwiać walory krajobrazowe okolic podczas wypraw szlakami turystycznymi, także przy wykorzystaniu popularnych kijków do nordic walking.

„Uzdrowisko Iwonicz" S.A. jest producentem unikalnych kosmetyków „Iwoline", które powstają na bazie soli i iwonickiej wody termalnej, bogatej w minerały. Część kosmetyków to produkty wegańskie z prawie 100% naturalnym składem. Wpisują się one w trend pielęgnacji wielofunkcyjnej, oznaczającej nie tylko upiększenie, ale także troskę o zdrowie.

tel. +48 13 430 85 50

www.uzdrowisko-iwonicz.com.pl

Sanatorium Stare Łazienki

Ogród Romantyczny

JEDLINA-ZDRÓJ

Uzdrowisko górskie dolinne w województwie dolnośląskim, w powiecie wałbrzyskim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Kotlina na pograniczu Gór Wałbrzyskich i Gór Sowich, na wysokości 540 m n.p.m.

Bioklimat

Górski, umiarkowanie i silnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,097% szczawa wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowo-sodowa, żelazista z odwiertu J-300.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby dolnych dróg oddechowych, choroby górnych dróg oddechowych, choroby układu trawienia, choroby nerek i dróg moczowych

Informacja Turystyczna

Jedlina-Zdrój, ul. Sienkiewicza 1
tel. 575 764 455
www.jedlinazdroj.eu

Dom Zdrojowy z muszlą koncertową (ok. 1915)

Przez wiele stuleci pozyskiwanie drewna ze wspaniałych, gęstych lasów jodłowych oraz rozwijające się później tkactwo, były jedynym sposobem zarobkowania tutejszej ludności. Średniowieczne pisma mówiące o jedlińskich kwaśnych wodach zainteresowały austriackiego generała Johanna Christopha von Seher-Thoss, który w 1723 r. odkupił wolno bijące chłopskie źródło i pobliską parcelę, ale do rozwoju kurortu doprowadziła żona generała, baronowa Charlotta Maximiliana. Z jej inicjatywy wzniesiono niewielki dwór pełniący funkcję pensjonatu dla rodziny właścicieli uzdrowiska, dom rozrywki, pawilon do gry w bilard, traktiernię oraz bazar. Źródło lecznicze, a następnie utworzona przy nim kolonia otrzymały nazwę Charlottenbrunn. Sto lat później Dom Zdrojowy nabył Carl Beinert, którego działalność zapoczątkowała ponowny rozkwit uzdrowiska. Za jego sprawą od 1837 r. stosowano tu na szeroką skalę kurację na bazie mleka koziego, prowadzoną przez niejakiego Mansera z Appenzell w Szwajcarii. Niektórzy goście pili także mleko oślic przebywając najczęściej na ocienionym kasztanami placu obok źródła lub w połączonej z nim kolonadzie, później też w parku zdrojowym przy dźwiękach orkiestry. Bogaty fabrykant porcelany z Wałbrzycha w latach 1861–1864 przeprowadził gruntowną modernizację uzdrowiska, wybudował sanatorium, halę spacerową oraz nowocześnie obudował źródła. Jedlina cieszyła się w tym czasie dużą popularnością zwłaszcza wśród średniozamożnego mieszczaństwa. Na scenie w parku leśnym odbywały się koncerty orkiestr i chórów, festyny i turnieje taneczne. Po drugiej wojnie światowej nastąpił upadek kurortu, nieużytkowane sanatoria podupadły, zaś Jedlina przejęła funkcje miejscowości klimatycznej. Na skutek działalności górniczej w Wałbrzychu i okolicach niemal całkowicie zanikły źródła mineralne. Dopiero w 1962 r. reaktywowano działalność uzdrowiskową, swe podwoje otworzył Dom Zdrojowy, wyremontowano budynki sanatoryjne, zakład przyrodoleczniczy wyposażono w nowoczesną aparaturę. Dwóch nowych odwiertów wód mineralnych dokonano w 2003 r., a dwa lata później rozpoczęto ich eksploatację.

Dom inspekcji uzdrowiska (ok. 1850)

Dawny kościół ewangelicko-augsburski

Wieża widokowa na Borowej

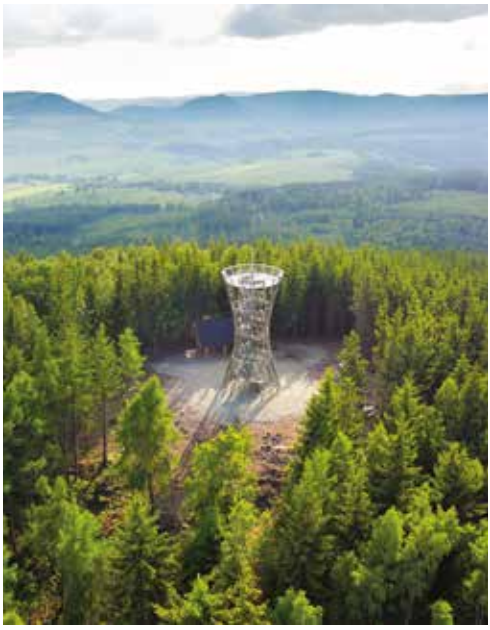

Kompleks pałacowo-hotelowy Jedlinka

Centrum uzdrowiska

Pałac Jedlinka

Panorama z kościołem Trójcy Świętej

Plac Zwycięstwa z widokiem Gór Wałbrzyskich

Plac Zdrojowy z Pijalnią wód mineralnych i Ławeczką Charlotty

KAMIEŃ POMORSKI

Uzdrowisko nizinne przyjeziorne w województwie zachodniopomorskim, w powiecie kamieńskim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Równina Gryficka, nad rzeką Dziwną, która w sąsiedztwie miasta tworzy płytki Zalew Kamieński, na wysokości 8–25 m n.p.m.

Bioklimat

Nizinny, umiarkowanie, okresowo silnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 3,4% chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia Edward III,
- peloid leczniczy (borowina) ze złoża Kamień Pomorski I.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby neurologiczne, choroby reumatologiczne, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby dolnych dróg oddechowych

Informacja Turystyczna

Kamień Pomorski, Stary Rynek 1
tel. 91 382 39 63
um@kamienpomorski.pl
www.kamienpomorski.pl

Seminarium Nauczycielskie (ok. 1930)

Upodnóża klifowego brzegu, w wodach zalewu spoczywa olbrzymi głaz zwany Królewskim. Podobno stojąc na nim w 1121 r. Bolesław Krzywousty przyjmował defiladę floty pomorskiej. Na jego prośbę trzy lata później wyruszyła z Gniezna do Kamienia misja chrystianizacyjna biskupa Ottona z Bambergu dokonując tu chrztu ponad 3500 osób z rodziną księcia Warcisława I na czele, ustanawiając przy tym biskupstwo w Wolinie. Po zniszczeniu Wolina przez morskie wyprawy Duńczyków, w 1175 r. siedzibę biskupstwa przeniesiono do Kamienia, co znacznie podniosło rangę miasta. Biskupi kamieńscy poprzez liczne nadania i przywileje książęce stali się właścicielami ogromnych dóbr ziemskich. Uzyskanie w 1274 r. praw miejskich z rąk księcia Barnima I zapoczątkowało nowy etap w dziejach miasta, otoczonego niebawem murami obronnymi. Podstawą jego rozwoju były rolnictwo, rybołówstwo i rzemiosło oraz od 1365 r., jako członka związku Hanzy, handel i żegluga. Lata prosperity przerwała wojna trzydziestoletnia, Kamień spalony przez wycofujące się wojska w 1630 r. zajęli Szwedzi, później przeszedł pod panowanie Brandenburczyków. Lepsze czasy nastały dopiero w połowie XIX w., gdy w 1842 r. mieszczanie kupili statek, dzięki któremu mogli uruchomić komunikację wodną ze Szczecinem, po pogłębieniu rzeki Dziwnej zaczęły zawijać do Kamienia statki towarowe. Nową szansę stworzyło odkrycie w 1876 r. zasobnych źródeł leczniczych solanek, na bazie których powstał zakład przyrodoleczniczy i sanatoria. Pobliskie złoża borowin, atrakcyjne położenie geograficzne i szczególny mikroklimat spowodowały, że miasto szybko zaczęło nabierać charakteru ośrodka leczniczo-wypoczynkowego. W poważnie zniszczonym przez drugą wojnę światową Kamieniu, działalność sanatoryjną wznowiono w 1959 r., a po kolejnych ośmiu latach miasto otrzymało status uzdrowiska.

Dom Zdrojowy (ok. 1930)

Łazienki solankowe (ok. 1910)

UZDROWISKO
KAMIEŃ POMORSKI
Uzdrowiska Polskie

Odzyskaj sprawność w Kamieniu Pomorskim!

Mało jest takich miejsc, gdzie tradycja tak harmonijnie łączy się z nowoczesnością - Uzdrowisko Kamień Pomorski kontynuuje ponad 60 letnią tradycję lecznictwa uzdrowiskowego, wzbogacając ją o innowacyjne metody rehabilitacyjne, które pacjentom dają unikatową szansę na powrót do zdrowia.

Prowadzona jest tu specjalistyczna rehabilitacja dla pacjentów po urazie rdzenia kręgowego i po chorobach neurologicznych, w czasie której wykorzystuje się roboty rehabilitacyjne: lokomat i egzoszkielet. Lecząc osoby, które utraciły całkowicie lub częściowo możliwość chodu, placówka korzysta z doświadczeń, zdobytych podczas realizacji programu badawczego poświęconego pacjentom z urazem rdzenia.

Istotnym profilem działalności leczniczej i rehabilitacyjnej Uzdrowiska jest także wczesna rehabilitacja kardiologiczna. Kurort w Kamieniu Pomorskim organizuje ponadto pobyty medyczne i medyczno-wypoczynkowe, łączące profesjonalną fizjoterapię z regenerującym relaksem. Kuracje harmonijnie odbudowują cały organizm, wykorzystując tradycyjne i nowoczesne metody walki z przyczynami i skutkami wielu schorzeń. Rezultaty terapii podnoszą zabiegi z wykorzystaniem naturalnych surowców: borowiny i solanki oraz powszechne stosowanie zabiegów przyrodoleczniczych, dających wyjątkowe efekty. Stwarza się tu także możliwość osiągnięcia lepszego samopoczucia i komfortu życia dzięki usługom stomatologicznym wykonywanym w nowoczesnej i doskonale wyposażonej klinice stomatologicznej.

Do dyspozycji gości i pacjentów Uzdrowisko Kamień Pomorski oddaje pokoje o zróżnicowanym standardzie, w tym komfortowe wnętrza nowoczesnego obiektu z bazą hotelową, z sekcją SPA oraz unikatowym basenem solankowym.

tel. +48 91 382 50 43

www.uzdrowisko-kamienpomorski.pl

Katedra św. Jana Chrzciciela

Sanatorium Mieszko

Ratusz miejski

Widok od strony molo

Panorama Kamienia Pomorskiego

KOŁOBRZEG

Uzdrowisko nadmorskie w województwie zachodniopomorskim, w powiecie kołobrzeskim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Wybrzeże Słowińskie, przy ujściu rzeki Parsęty do Morza Bałtyckiego, na wysokości 2–5 m n.p.m.

Bioklimat

Nadmorski, silnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 5,5% chlorkowo-sodowa, jodkowa, żelazista z ujęcia Podczele 1 Anastazja,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 5,3% chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia B-1 Barnim,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 5,9% chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia B-2 Bogusław,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 5,1% chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia Gustaw,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 5,3% chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia Nr 6 Emilia,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 5,5% chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia Nr 7 Warcisław,
- peloid leczniczy (borowina) ze złoża Kołobrzeg-Mirocice.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby dolnych dróg oddechowych, choroby górnych dróg oddechowych, choroby endokrynologiczne, cukrzyca, otyłość, osteoporoza, choroby skóry

Informacja Turystyczna

Kołobrzeg, ul. Armii Krajowej 12
tel. 94 355 13 20
it@um.kolobrzeg.pl
www.kolobrzeg.eu

Kołobrzeska plaża (ok. 1915)

Znaczącym zajęciem mieszkańców wczesnośredniowiecznego Kołobrzegu było warzenie soli na wyspie w pobliżu ujścia Parsęty. Ranga solnego miasta wzrosła, gdy Bolesław Chrobry w 1000 r. ustanowił tu biskupstwo. W XIV w. Kołobrzeg urósł do grona miast samodzielnych z własną flotą wojenną stanowiącą 25% sił zbrojnych Hanzy, której członkiem został w 1361 r. Był to najświetniejszy okres w jego dziejach i z tego czasu pochodzą najokazalsze budowle. Załamanie produkcji saliny w XVI w. spowodowane napływem tańszej soli z zachodu zahamowało rozwój miasta, a upadku gospodarczego dopełniły zniszczenia wojny trzydziestoletniej, w wyniku której Kołobrzeg w 1653 r. dostał się pod panowanie Brandenburgii. Zaczęto wówczas rozbudowywać fortyfikacje, nadając miastu charakter twierdzy otoczonej łańcuchem bastionów i szańców. Do historii przeszedł 1807 r., kiedy podczas kampanii napoleońskiej mieszkańcy i wojsko pod wodzą Augusta von Gneisenau wypełnili królewski rozkaz nakazujący bronić twierdzy za wszelką cenę. Na początku XIX w. dostrzeżono walory uzdrowiskowe Kołobrzegu. W 1802 r. Hans Heinrich Held pisał: „Tutaj kąpałem się trzysta razy w morzu, nabrałem chęci do życia i chodzenia po świecie, jestem przekonany, że zdrowie zawdzięczam falom Bałtyku". Coraz liczniej przybywali goście na leczenie i wypoczynek, w 1830 r.

Teatr Zdrojowy (ok. 1933)

Sanatorium dziecięce Siloah (ok. 1935)

Bindaż grabowy (ok. 1904)

Hotel Pałac Nadbrzeżny (ok. 1910)

powstał zakład solankowy i ciepłych kąpieli morskich, wprowadzono picie solanek oraz serwatki owczej. Właściwy rozwój uzdrowiska nastąpił po 1872 r., kiedy miasto utraciwszy status twierdzy zaczęło przekształcać się w kurort. Tereny wojskowe wykorzystano do budowy hoteli, pensjonatów i zakładów zdrojowych, w 1899 r. oddano do użytku nie istniejący dziś Pałac Nadbrzeżny – olbrzymie, nowoczesne sanatorium. Ukoronowaniem wysiłku mieszkańców było przyznanie Kołobrzegowi w 1911 r. rangi uzdrowiska pierwszej kategorii. Szczyt popularności Kołobrzeg nazywany Ostendą Bałtyku osiągnął w latach międzywojennych, zyskując miano najznakomitszego kąpieliska bałtyckiego. Druga wojna światowa niemal całkowicie zniszczyła Kołobrzeg i jego uzdrowisko, które powtórnie uruchomiono w 1952 r. Powstały nowe zakłady przyrodolecznicze, systematycznie wznoszono ośrodki sanatoryjne i domy wypoczynkowe, z myślą o wczasowiczach rozwijała się baza morskiej żeglugi wycieczkowej.

Koncert przed hotelem Bellevue (ok. 1905)

Hotel Plażowy (ok. 1912)

Widok na molo i wejście do portu

Molo nocą

Bindaż grabowy

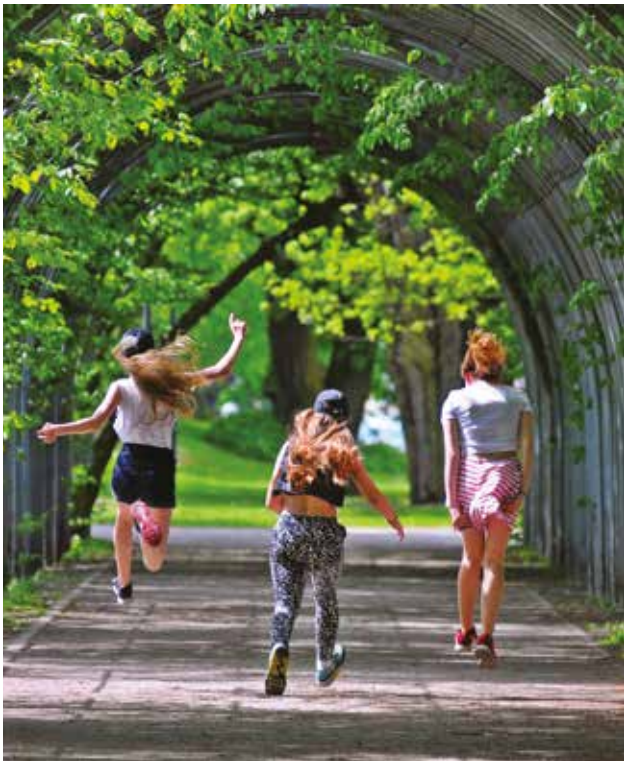

Bazylika Mariacka

Reduta Bagienna - port jachtowy

Ratusz Staromiejski

Most Portowy

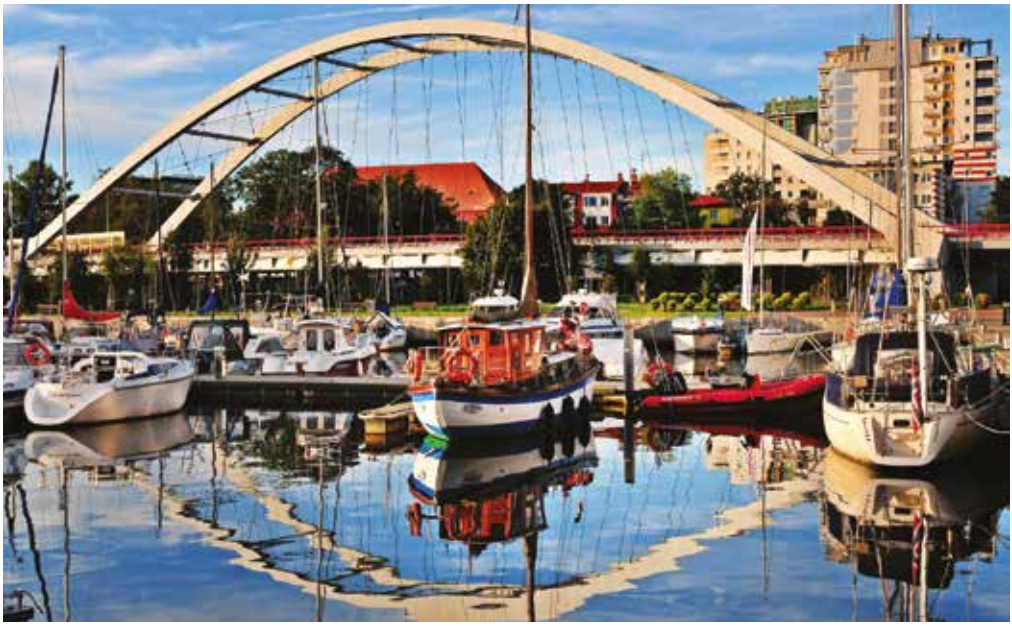

Plac 18-Marca

Kołobrzeg z lotu ptaka

Latarnia morska nocą

Wejście do kołobrzeskiego portu

KONSTANCIN-JEZIORNA

Uzdrowisko nizinne śródleśne w województwie mazowieckim, w powiecie piaseczyńskim.

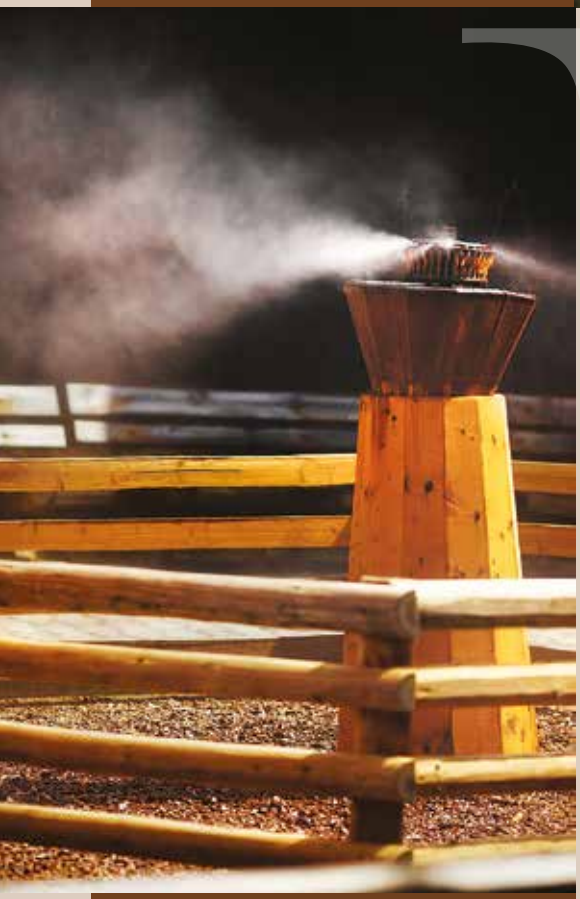

Położenie fizyczno-geograficzne

Równina Warszawska, nad rzeką Jeziorką, w paśmie Lasów Chojnowskich, na wysokości 90–105 m n.p.m.

Bioklimat

Nizinny, słabo bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 6,4% chlorkowo-sodowa, jodkowa, żelazista z ujęcia Warszawa IG-1.

Kierunki lecznicze

choroby górnych dróg oddechowych, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby układu nerwowego, choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby dolnych dróg oddechowych, z przeciwwskazaniem osób chorych na astmę

Informacja Turystyczna

Konstancin-Jeziorna, ul. Piłsudskiego 42
tel. 500 593 685
info@visitkonstancin.pl
www.visitkonstancin.pl

W Parku Zdrojowym (ok. 1915)

Kolebką Konstancina były Obory, bowiem w tutejszym pałacu podpisany został testament hr. Marii Grzymały-Potulickiej, mocą którego powstać miało przyszłe uzdrowisko. Spokrewniony z właścicielami Obór hr. Witold Skórzewski oraz hr. Władysław Mielżyński podjęli się w 1897 r. budowy podwarszawskiego letniska na terenach wydzielonych z folwarku leśnego, nadając mu początkowo nazwę Konstancja od imienia Konstancji z Potulickich Skórzewskiej, matki Witolda. Parcelacją i sprzedażą gruntów, wytyczaniem ulic, które nosiły tu miano alei, zajęło się Towarzystwo Akcyjne Ulepszonych Miejscowości Letniczych, a już rok później Konstancin uzyskał bezpośrednie połączenie z Warszawą, dzięki przedłużeniu linii wąskotorowej Kolejki Wilanowskiej. Twórcy letniska w folderze reklamowym pisali: „Przeczyste, przepojone balsamiczną wonią topniejącej na słońcu żywicy powietrze, owiane zewsząd zapachami sąsiednich pól i łąk, ciche pogwary borów iglastych – oto czym matka natura wyposażyła Konstancin". Był on przeznaczony dla bogatych kupców, przemysłowców i finansistów, przedstawicieli bogacącej się elity warszawskiej, która mogła pozwolić sobie na kupno drogiej działki i budowę domu, ale z czasem Konstancin zaczął przyciągać też mniej zamożnych kuracjuszy, korzystających z licznych pensjonatów. Obok eleganckich prywatnych rezydencji powstawały obiekty o ambicjach leczniczych, zwłaszcza po uzyskaniu przez miejscowość w 1917 r. statusu uzdrowiska, co spotęgowało modę na Konstancin oraz liczny napływ letników i amatorów niedzielnego wypoczynku. Po drugiej wojnie światowej kilka opuszczonych pensjonatów zajął pozbawiony siedziby warszawski szpital św. Ducha, z którego utworzono późniejsze Stołeczne Centrum Rehabilitacji, od 1962 r. zaczęły powstawać szpitale innych specjalności, zaś dwa lata po odkryciu w 1965 r. złóż leczniczej solanki, Konstancin ponownie uzyskał status uzdrowiska. Pod koniec lat 70. XX w. oddano do użytku tężnię solankową. Kiedy w 1968 r. letniska Konstancin, Skolimów i Królewską Górę, sąsiednie miejscowości Klarysew i Chylice oraz Jeziorną połączono w jeden organizm administracyjny, powstało miasto Konstancin-Jeziorna.

Willa Biruta (ok. 1915)

Kasyno (ok. 1925)

Eva Park Life & Spa

Basen Eva Park Life & Spa

Dni Konstancina

Park Zdrojowy

Amfiteatr w Parku Zdrojowym

Dni Konstancina – Parada Retro

Centrum Terapii Narządu Ruchu Biały Dom

UZDROWISKO
KONSTANCIN
Uzdrowiska Polskie

Jedyne
na Mazowszu miasto uzdrowisko

Doskonała lokalizacja (20 km od Warszawy), wyjątkowe walory krajobrazowe i właściwości lecznicze panującego tu „nadmorskiego" klimatu sprawiają, że Uzdrowisko Konstancin-Zdrój od lat jest symbolem zdrowia i miejscem wypoczynku. Przepiękny Park Zdrojowy, własne ujęcie leczniczej solanki oraz tężnia solankowa, to tylko niektóre z wielu wyróżników tego miejsca.

Uzdrowisko świadczy kompleksowe usługi w zakresie rehabilitacji rehabilitacji neurologicznej, kardiologicznej i rehabilitacji narządu ruchu, w tym programów po wszczepieniu endoprotezy. Organizuje specjalistyczne pobyty medyczne, uzdrowiskowe, wypoczynkowe i SPA. Oferuje szeroki wybór naturalnych metod leczenia oraz profilaktyki zdrowotnej. Na kuracjuszy i gości czekają tu doskonale wyposażone oddziały rehabilitacyjne, kompleksowe zabiegi oraz opieka wyspecjalizowanej kadry.

Usługi rehabilitacyjne, realizowane przez Szpital Rehabilitacyjny oraz Centrum Terapii Narządu Ruchu Biały Dom, uzupełnia propozycja najwyższej jakości usług SPA i odnowy biologicznej, proponowana przez ekskluzywny, butikowy obiekt - EVA Park Life & SPA. Oprócz strefy SPA, znajdują się tu doskonale wyposażone, nowoczesne apartamenty i pokoje, a także basen solankowy oraz ceniona przez smakoszy restauracja. Dzięki świetnie zorganizowanym salom konferencyjnym i okolicznościowym, jest również polecanym miejscem na organizację konferencji i szkoleń oraz niezapomnianych wesel i uroczystości rodzinnych.

Uzupełniająca się wzajemnie oferta rehabilitacyjna i rekreacyjna oraz atuty Konstancina-Jeziorny decydują o popularności podwarszawskiego Uzdrowiska, zarówno wśród kuracjuszy, gości indywidualnych jak i tych, którzy decydują się na pobyt z myślą o spotkaniach biznesowych.

tel. +48 22 484 28 78

www.uzdrowisko-konstancin.pl

Tężnia solankowa

Tężnia solankowa

KRASNOBRÓD

Uzdrowisko nizinne dolinne w województwie lubelskim, w powiecie zamojskim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Centrum Roztocza Środkowego, w szerokiej dolinie rzeki Wieprz, na wysokości 260–280 m n.p.m.

Bioklimat

Nizinny, łagodnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- peloid leczniczy (borowina) ze złoża Majdan Wielki I.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, choroby dolnych dróg oddechowych, choroby górnych dróg oddechowych, otyłość

Informacja Turystyczna

Krasnobród, ul. Tomaszowska 25
tel. 84 534 28 42
it@krasnobrod.pl
www.krasnobrod.pl

Pierwszymi właścicielami Krasnobrodu w połowie XVI w. byli Lipscy, później w 1572 r. osada otrzymała z rąk króla Zygmunta III Wazy prawa miejskie. Na przełomie XVI i XVII w. była to znaczna miejscowość o czym świadczyło zorganizowanie czterech synodów kalwińskich, na bazie tutejszego zboru. Czas objawień Matki Bożej na ziemiach wschodnich przypadł na XVII w. i z tego okresu pochodzą liczne sanktuaria w okolicy, a sam Krasnobród nazywano wówczas małą Częstochową. Tego też stulecia sięga podział miejscowości na Podzamek wyrosły wokół rezydencji właścicieli oraz Podklasztor, osadę w sąsiedztwie klasztoru dominikanów, sprowadzonych tu z Janowa Ordynackiego. Miasto łupili Szwedzi, później Tatarzy, przeciwko którym w 1672 r. wyruszył stąd Jan III Sobieski, doprowadzając do wygranej bitwy pod Narolem. Krasnobród na przełomie XVIII i XIX w. rozwijał się jako ośrodek garncarstwa, produkcji gontów i meblarstwa, a przede wszystkim malowanych, zdobionych ornamentami roślinnymi skrzyń. Szczególnie silnym echem odbiło się Powstanie Styczniowe, kiedy 24 marca 1863 r. oddział Marcina „Lelewela" Borelowskiego stoczył wielką bitwę z wojskami carskimi w okolicach obecnej kaplicy św. Rocha. W ramach restrykcji za patriotyczną postawę, Krasnobród utracił prawa miejskie, przywrócono mu je dopiero w 1995 r. Na walory zdrojowe miejscowości zwrócił uwagę dr Alfred Rosse, który w 1884 r. założył tu sanatorium dla osób cierpiących na gruźlicę, a jedną z metod leczenia tej choroby była kuracja kobylim mlekiem. Niestety ze względu na słabą komunikację z resztą kraju oraz problemy finansowe zakład leczniczy upadł. Próbę wskrzeszenia ośrodka podjęto przed drugą wojną światową, kiedy w 1934 r. przy udziale prezydenta Ignacego Mościckiego poświęcono sanatorium w Belfoncie (zniszczone w 1939 r.). W latach 1950 r. uruchomiono sanatorium rehabilitacyjne dla dzieci, a lata 70. XX w. to początek rozwoju Krasnobrodu jako ośrodka turystyczno-wypoczynkowego, zwieńczony w 2002 r. nadaniem mu statusu uzdrowiska.

Zdjęcia z 1934 r. obrazujące wizytę Prezydenta RP Ignacego Mościckiego podczas poświęcenia sanatorium w lesie Belfont.

Sanktuarium Nawiedzenia NMP

Molo na zalewie

Fontanna na Placu Siekluckiego

Sanatorium Rehabilitacyjne dla Dzieci – dawniej Pałac Leszczyńskich

Kaplica św. Rocha

KRYNICA-ZDRÓJ

Uzdrowisko górskie dolinne w województwie małopolskim, w powiecie nowosądeckim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Południowo-wschodnia część Beskidu Sądeckiego na granicy z Beskidem Niskim, w dolinach rzeki Kryniczanki oraz jej dopływów: Palenicy, Słotwinki i Czarnego Potoku, na wysokości 560–620 m n.p.m.

Bioklimat

Górski, umiarkowanie i silnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,30% szczawa wodorowęglanowo-wapniowa, metakrzemowa z ujęcia Zdrój Główny,
- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista 0,062% kwasowęglowa, wodorowęglanowo-wapniowa z ujęcia Jan zbiorczo A, B, C,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,11% szczawa wodorowęglanowo-wapniowa ze źródła Józef,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,32% szczawa wodorowęglanowo-magnezowo-sodowo-wapniowa z ujęcia Słotwinka,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,13% kwasowęglowa wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowa z odwiertu Nr 1,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,38% szczawa wodorowęglanowo-wapniowa, krzemowa z ujęcia Nr 3,

Stary Dom Zdrojowy

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,39% szczawa wodorowęglanowo-wapniowa, metakrzemowa, żelazista z ujęcia Nr 5 Tadeusz,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,12% kwasowęglowa wodorowęglanowo-wapniowa z ujęcia Nr 6,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,12% kwasowęglowa wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowa z ujęcia Nr 7,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,23% szczawa wodorowęglanowo-wapniowa, żelazista z ujęcia Nr 8,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,41% szczawa wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowa z ujęcia Nr 9,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,38% szczawa wodorowęglanowo-wapniowo-sodowo-magnezowa z ujęcia Nr 14 Mieczysław,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,43% szczawa wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowa, krzemowa, żelazista z ujęcia Nr 18,
- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista, 0,084% szczawa wodorowęglanowo-wapniowa, żelazista z ujęcia Jan 1,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,31% szczawa wodorowęglanowo-wapniowa z ujęcia Jan 13a,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 2,49% szczawa wodorowęglanowo-sodowa, metakrzemowa, jodkowa z ujęcia Zuber I (Nr 2),
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 2,26% szczawa wodorowęglanowo-sodowa, metakrzemowa z ujęcia Zuber II (Nr 11),
- woda lecznicza, mineralna, swoista 2,82% szczawa wodorowęglanowo-sodowa, metakrzemowa, jodkowa z ujęcia Zuber III (Nr 13),
- woda lecznicza, mineralna, swoista 2,77% szczawa wodorowęglanowo-sodowa, jodkowa z ujęcia Zuber IV (Nr 17).

Kierunki lecznicze

choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, choroby górnych dróg oddechowych, choroby układu trawienia, choroby nerek i dróg moczowych, choroby krwi i układu krwiotwórczego, cukrzyca, choroby kobiece, choroby ortopedyczno-urazowe

Informacja Turystyczna

Krynica-Zdrój, ul. Zdrojowa 15
tel. 18 472 55 77, 18 472 55 88
it.krynica-zdroj@msit.malopolska.pl
www.krynica-zdroj.pl

Widok na Stary Dom Zdrojowy od strony Muszli Koncertowej (ok. 1935)

Nazwa miejscowości w formie Krzenycze pojawiła się w 1547 r., kiedy biskup krakowski Samuel Maciejewski nadawał Dankowi z Miastka (ob. Tylicz) prawo założenia wsi, a pierwsza wiadomość o tutejszym zdroju znalazła się w dziele księdza Rzączyńskiego z 1721 r. Do 1781 r. dzieje Krynicy związane były z losami Państwa Muszyńskiego, później rząd austriacki, badając bogactwa zagrabionego kraju, zlecił w 1788 r. prof. Baltazarowi Hacquet sporządzenie analizy wody Zdroju Głównego, który wytryskał „burząc i pieniąc się gwałtownie". Historia miejscowości jako uzdrowiska rozpoczęła się, kiedy Franciszek Stix von Saunbergen w 1793 r. nabył wspomniane źródło i przyległe grunta, rok później budując Mały Domek, w którym od 1804 r. mieścił się pierwszy zakład kąpielowy. Niestety z powodu wojen napoleońskich i innych nieszczęść, Krynica zaczęła chylić się ku upadkowi, aż do 1852 r., kiedy władze postanowiły zlikwidować uzdrowisko. Na szczęście w 1856 r. rząd delegował tu komisję pod przewodnictwem dr. Józefa Dietla, uważanego za wskrzesiciela Krynicy i uzdrowisk karpackich, a jej postulaty były w szybkim tempie realizowane. Już od 1858 r. stosowano kąpiele borowinowe, a kontynuatorzy dzieła Dietla przyczynili się do rozwoju technicznego uzdrowiska. Lata od drugiej połowy XIX w. do wybuchu pierwszej wojny światowej były dla Krynicy okresem ożywionego ruchu budowlanego i szybkiego rozwoju kurortu, na rzecz którego działało wielu wybitnych architektów, artystów i organizatorów lecznictwa. Z tego okresu pochodzi większość zabytkowych obiektów tworzących oblicze Krynicy, jej specyficzny, niepowtarzalny charakter. Wypadało bywać w Krynicy, spacerować, zażywać kąpieli słonecznych, słuchać muzyki, chodzić do teatru, grać w tenisa. Za sprawą Leona Nowotarskiego, po wojennym zastoju Krynica od 1918 r. ponownie

zaczęła urastać do rangi komfortowego europejskiego uzdrowiska, w którym współistniały i wzajemnie uzupełniały się lecznictwo, turystyka, rekreacja i sport. Sanatorium Lwigród, budowle nawiązujące stylem do kreacji architektonicznych Gropiusa i Le Corbusiera oraz nowa baza zabiegowa zdecydowanie podniosły komfort leczenia i wypoczynku. Krynica stała się też znanym ośrodkiem sportów zimowych. W 1927 r. powstały stadion hokejowy, tor saneczkowy i skocznia narciarska, a dziesięć lat później kolej linowo-terenowa na Górę Parkową. Lata po drugiej wojnie światowej były okresem chaotycznej rozbudowy, przeinwestowania i zachwiania proporcji między infrastrukturą uzdrowiskową a komunalną. W ostatnim czasie Krynica-Zdrój powraca do dawnej funkcji o szerokim profilu działania, łączącym leczenie z rekreacją.

Skocznia narciarska (ok. 1935)

Kolejka na Górę Parkową (ok. 1935)

Deptak z Nowym Domem Zdrojowym i Muszlą Koncertową (ok. 1935)

Leśnik Drzewiarz
SANATORIUM UZDROWISKOWE Sp. z o.o.

Sanatorium Uzdrowiskowe „Leśnik-Drzewiarz"
Krynica-Zdrój, ul. Podgórna 1
tel. 18 471 28 61 | recepcja@lesnik-drzewiarz.pl
www.lesnik-drzewiarz.pl

Panorama z Nowymi Łazienkami Mineralnymi

Ławeczka Nikifora Krynickiego

Muszla Koncertowa

Potok Kryniczanka

Altana przy Bulwarach Dietla

Willa Białej Róży

Fontanna multimedialna

Pensjonat Witoldówka

Stary Dom Zdrojowy

Perła polskich uzdrowisk

Pijalnia Słotwinka

Nowy Dom Zdrojowy

Pijalnia Jana

Nowe Łazienki Mineralne

UZDROWISKO KRYNICA-ŻEGIESTÓW S.A.
1793
KRYNICZANKA

W naszych obiektach – Stary Dom Zdrojowy, Nowy Dom Zdrojowy, Nowe Łazienki Mineralne, Patria – organizujemy pobyty sanatoryjne i rehabilitacyjne oraz wczasy.

•

Świadczymy zabiegi lecznicze – m.in. zabiegi borowinowe, elektrolecznicze, światłolecznicze, inhalacje, gimnastyka, masaże i kąpiele – oraz odnowę biologiczną.

•

W prestiżowych miejscach – Pijalni Głównej oraz Sali Balowej Starego Domu Zdrojowego – organizujemy konferencje, bankiety oraz koncerty.

•

Wydobywamy i dystrybuujemy naturalną wodę mineralną Kryniczanka oraz wody lecznicze Jan, Zuber i Słotwinka. Dostępne są one w sklepach stacjonarnych i sklepie internetowym: www.sklep.kryniczanka.pl oraz w Pijalniach Uzdrowiskowych w Krynicy-Zdroju.

Uzdrowisko Krynica-Żegiestów S.A.
33-380 Krynica-Zdrój, ul. Nowotarskiego 9/4
Biuro Informacji i Obsługi Klienta
tel. 18 471 55 22, 18 477 73 11
rezerwacja@kryniczanka.pl
www.kryniczanka.pl

KUDOWA-ZDRÓJ

Uzdrowisko podgórskie dolinne w województwie dolnośląskim, w powiecie kłodzkim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Pogranicze Gór Stołowych i Pogórza Orlickiego, w szerokiej kotlinie zwanej Obniżeniem Kudowy, na wysokości 400 m n.p.m.

Bioklimat

Podgórski, umiarkowanie, okresowo silnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,18% szczawa wodorowęglanowo-sodowo-wapniowa z ujęcia Górne,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,31% szczawa wodorowęglanowo-sodowo-wapniowa z odwiertu nr 2 Moniuszko,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,13% szczawa wodorowęglanowo-sodowo-wapniowa z odwiertu nr 3 Marchlewski,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,37% szczawa wodorowęglanowo-sodowo-wapniowa, krzemowa z odwiertu K-200.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby naczyń obwodowych, choroby układu trawienia, choroby endokrynologiczne, choroby krwi i układu krwiotwórczego, otyłość

Informacja Turystyczna

Kudowa-Zdrój, ul. Zdrojowa 44
tel. 74 866 35 68
turystyka@kudowa.pl
www.kudowa.pl

Łazienki parowe (ok. 1905)

Łazienki Charlotty (ok. 1910)

Pod datą 10 września 1354 r. w spisie kościelnym metropolii praskiej po raz pierwszy pojawiła się Czermna, która w XIV w. obejmowała obszar dzisiejszego parku i całego uzdrowiska. Rozwój Kudowy ściśle wiąże się z odkryciem źródeł wód mineralnych. Już w 1622 r. kłodzki kronikarz Georgius Aelurius pisał o tutejszych wodach, że używane były w celach leczniczych i nad wino przedkładane dla swych zalet smakowych. Podobno szwedzki generał sprowadzał je aż do Lipska mimo trwającej wojny trzydziestoletniej. Pierwsze urządzenia kąpielowe powstały w XVII w., a w 1783 r. uzdrowisko przeszło w ręce spółki zajmującej się balneologicznym leczeniem chorych. Zbudowano drewniane łazienki z 20 wannami i dom gościnny dla kuracjuszy. Do rozkwitu i popularyzacji uzdrowiska przyczynił się hr. Fryderyk Wilhelm von Götzen, generalny gubernator Śląska, od 1813 r. właściciel Kudowy. Założono wówczas promenadę i park zdrojowy, a w 1820 r. wzniesiono pawilon do kąpieli gazowych. Szczegółowej analizy miejscowych wód mineralnych dokonano w 1850 r. i na jej podstawie Kudowa oficjalnie stała się uzdrowiskiem kardiologicznym. Nabyła je w 1904 r. prężna spółka akcyjna, która w krótkim czasie wzniosła tu wiele obiektów, m.in. pijalnię, okazały dom zdrojowy z salą teatralną i zakład przyrodoleczniczy. W ślad za tym rozwinęło się budownictwo pensjonatowe i hotelowe. Doprowadzenie linii kolejowej znacznie przyczyniło się do napływu kuracjuszy, a Kudowa nabrała specyficznego charakteru będąc cenionym kurortem o europejskiej sławie w leczeniu chorób krążenia. W okresie międzywojennym Kudowa była jednym z największych uzdrowisk sudeckich z licznymi hotelami i pensjonatami różnych kategorii. Bywało tu na kuracji wiele znakomitych postaci, m.in. poeta Johann Wolfgang Goethe, brytyjski polityk Sir Winston Churchill czy później Bruno Schulz. Kudowa zachowała typową zabudowę uzdrowiskową z pięknem starej architektury, niezmieniony pozostał również układ przestrzenny Parku Zdrojowego, stanowiącego doskonałe miejsce wypoczynku, enklawę ciszy i spokoju.

Główna promenada pod halą spacerową (ok. 1905)

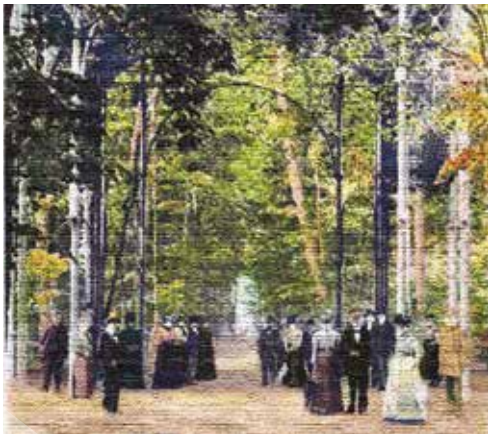

Centrum uzdrowiska

Staw Zdrojowy

Altana parkowa

Błędne Skały

Tężnia solankowa

Teatr pod Blachą

Ghvino i Śpiew
restauracja gruzińska

Restauracja „Ghvino i Śpiew” w Kudowie-Zdroju przyciąga słynną gruzińską ciepłą atmosferą oraz gościnnością. Nie wyjeżdżając do Gruzji można tutaj spróbować prawdziwych smakołyków gruzińskiej kuchni. Kucharzami są Gruzini gotujący tak, jak we własnym domu. Tworzą niepowtarzalne smaki na podstawie gruzińskich receptur, specjalnych przypraw i produktów sprowadzanych z Gruzji. Jagnięcina, dania z opalanego drewnem grilla mangała, gruzińskie wina i czacza pozwolą radośnie spędzić czas na wspólnym ucztowaniu.

Kochamy kuchnię gruzińską!

Jesteśmy po Kuchennych Rewolucjach Magdy Gessler!

Kudowa Zdrój | ul. Moniuszki 2 (obok Aquaparku) | tel. 605 278 687

Sanatorium Polonia

Sanatorium Zameczek

LATOSZYN

Uzdrowisko podgórskie dolinne w województwie podkarpackim, w powiecie dębickim, w gminie Dębica.

Położenie fizyczno-geograficzne

Pogranicze Pogórza Strzyżowskiego i Doliny Dolnej Wisłoki, nad potokiem Ostra, na wysokości 202 m n.p.m.

Bioklimat

Podgórski, umiarkowanie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,265% siarczanowo-wapniowa z ujęcia Latoszyn/Dębica W-1.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, choroby układu trawienia, otyłość, choroby skóry, choroby kobiece.

Informacja turystyczna

Latoszyn Zdrój Sp. z o.o.
Latoszyn 139A
tel. 14 627 92 80, 14 600 52 79
sekretariat@latoszynzdroj.com
www.latoszynzdroj.com

Łazienki latoszyńskie (ok. 1935)

Nazwę miejscowości w staropolskiej formie Lathoschyn oraz właściciela tutejszych dóbr Mikołaja Latoszyckiego wymienia w latach 1470–1480 Jan Długosz w „Liber beneficiorum dioecesis Cracoviensis". O źródłach wód mineralnych wypływających u podnóża wzniesienia Palana Gera (dawna pogańska Święta Góra Peruna) pisali o m.in. XVI-wieczny poeta Henryk Leciejewski oraz Ewaryst Andrzej Kuropatnicki w wydanej w 1786 r. książce o Galicji. Z inicjatywy Wandy Bobrownickiej w 1863 r. przy źródłach urządzony został niewielki zakład zdrojowo-kąpielowy, zrujnowany pod koniec XIX w. przez huragan i pożar. Nowy zakład leczniczy z łazienkami, a później również kilka pensjonatów, powstał w 1932 r. za sprawą Wacława Krawczyka z Dębicy. Był to początek popularnego uzdrowiska, do którego zjeżdżali kuracjusze z kraju i zagranicy. Kres działalności leczniczej nastąpił w latach 1944–1945, kiedy łazienki zostały zniszczone, a źródła zasypane. Po drugiej wojnie światowej wykonano nowe odwierty. Badania wykazały, iż latoszyńskie zdroje są wartościowe pod względem zawartości składników mineralnych. Dzięki staraniom władz gminy Dębica w 2018 r. wznowiono tutaj lecznictwo i eksploatację wód mineralnych. W 2022 r. utworzone zostało Uzdrowisko Latoszyn, obejmujące sołectwa Latoszyn i Podgrodzie.

Łazienki latoszyńskie (ok. 1935)

Basen leczniczy

Pijalnia wód mineralnych

Zakład przyrodoleczniczy

Park Zdrojowy

ZDROWY WYPOCZYNEK w Latoszynie-Zdroju

Unikatowe właściwości **wody siarczanowo-wapniowej**:
- duża zawartość leczniczych siarczanów,
- słabe stężenie szkodliwego siarkowodoru,
- nie wywołuje podrażnień skóry (nie szczypie).

Kąpiele w **Basenie Leczniczym**:
- wspomagają regenerację tkanek łącznych i chrząstek stawowych,
- powodują rozszerzenie naczyń krwionośnych,
- działają bakteriobójczo, grzybobójczo i przeciwzapalnie,
- zmniejszają dolegliwości bólowe oraz obrzęki,
- uzupełniają niedobory siarki w organizmie.

Ponadto:
- najnowszej generacji inhalatory ultradźwiękowe,
- inhalator pneumatyczny,
- tężnia solankowa,
- pijalnia wód siarczanowo-wapniowych,
- kabiny InfraRED,
- sauna fińska i bania z zimną wodą.

NOWOŚĆ! – Uloterapia w domku z pszczołami oddzielonymi siatką.
Wychodzące z ula powietrze o cudownym zapachu działa leczniczo na układ nerwowy, oddechowy, sercowo-naczyniowy, stany depresji i stresu.

W sprzedaży kosmetyki na bazie wody siarczanowo-wapniowej: balsam do ciała, sól, peeling, krem do rąk, żel do kąpieli, mydełka i wiele innych.

Do aktywności w klimacie o właściwościach leczniczych zachęcają ścieżki krajobrazowo-zdrojowe, wiodące przez unikatowy kompleks buczyny karpackiej na najbliższe wzgórza Grabówkę i Magę. Urozmaicają je tablice z opisami legend i historii tego miejsca oraz ciekawostek przyrodniczych.

Latoszyn-Zdrój Sp. z o.o.
tel. 14 627 92 80 – basen zdrojowy
tel. 14 600 52 79 – rehabilitacja
sekretariat@latoszynzdroj.com
www.latoszynzdroj.com

LĄDEK-ZDRÓJ

Uzdrowisko podgórskie dolinno-zboczowe w województwie dolnośląskim, w powiecie kłodzkim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Góry Złote, w dolinie rzeki Białej Lądeckiej, na wysokości 450–500 m n.p.m.

Bioklimat

Podgórski, umiarkowanie, okresowo silnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista, fluorkowa, siarczkowa, radonowa, termalna z ujęcia L-2 Zdzisław,
- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista, fluorkowa, radonowa, termalna z ujęcia Jerzy,
- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista, fluorkowa, siarczkowa, radonowa, termalna z ujęcia Wojciech,
- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista, fluorkowa, radonowa, termalna z ujęcia Curie-Skłodowska,
- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista, fluorkowa, siarczkowa, radonowa, termalna z ujęcia Chrobry,
- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista, fluorkowa, siarczkowa, radonowa, termalna z ujęcia Dąbrówka.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, choroby naczyń obwodowych, osteoporoza, choroby skóry, choroby kobiece

Informacja Turystyczna

Lądek-Zdrój, Plac Staromłyński 5
tel. 74 814 62 45
it@ladek.pl
www.ckirladek.pl

Dom Zdrojowy (ok. 1915)

Marienbad (ok. 1915)

Powracające w 1241 r. spod Legnicy hordy mongolskie, które stanęły na popas w niedalekim Otmuchowie, czyniły grabieżcze wypady w okolice Lądka. Ich zajeżdżone konie rzucały się do tryskających na polanach źródeł, piły i tarzały się z lubością w wypływającej spod ziemi „ciepłej, śmierdzącej wodzie". Nie wiadomo czy to prawda, faktem są jednak XIII-wieczne znaleziska dowodzące iż Lądek jest jednym z najstarszych europejskich uzdrowisk. Kiedy w 1498 r. Konrad z Bergu stwierdził w lądeckich wodach obecność „siarki, ałunu, soli i miedzi", w pewnym oddaleniu od miasta powstał zakład leczniczy, wkrótce wybudowano łazienki i niebawem zaczęli zjeżdżać tu kuracjusze. Wojny śląskie zahamowały rozwój uzdrowiska aż do 1765 r., gdy Lądek znów zaczął odzyskiwać powodzenie po pobycie tu na kuracji Fryderyka II Wielkiego, który wydał zakaz korzystania przez obywateli Prus z innych niż sudeckie uzdrowisk. Wzniesiono wówczas nowe obiekty, założono ogrody, później przeprowadzono renowację ujęć źródlanych, odkryto też nowe. Z leczniczych walorów Lądka w 1800 r. korzystał John Quincy Adams, późniejszy prezydent Stanów Zjednoczonych, zaś w 1813 r. król pruski Fryderyk Wilhelm III z rodziną i rosyjski car Aleksander I. Połowa XIX w. przyniosła kolejną rozbudowę modnego i znanego już uzdrowiska. Przełomowym momentem było stwierdzenie radoczynności lądeckich wód termalnych. Urządzenia zdrojowe w okresie 1904–1910 przybrały nowoczesną, niewiele zmienioną do dziś formę, a podgórskie miasteczko zyskało renomę największego kurortu radonowego Europy, z wodami o najsilniejszej emanacji. Dzisiejszą wizytówką lądeckiego zdroju jest wzorowany na łaźniach tureckich Zdrój Wojciech, budowla z XVII w., dwieście lat później gruntownie przebudowana. Jego centrum zajmuje przykryty kopułą basen termalny, dookoła niego jest część zabiegowa z odrestaurowanymi kamiennymi wannami, a na galerii pijalnia wód mineralnych.

Zakład kąpielowy Stary Jerzy (ok. 1908)

Zakład kąpielowy Nowy Jerzy (ok. 1925)

Widok na kaplicę zdrojową

Kolumna wotywna na Rynku

Wieża ratuszowa

Zdrój Wojciech

Zakład przyrodoleczniczy Stary Jerzy

MUSZYNA

Uzdrowisko podgórskie dolinne w województwie małopolskim, w powiecie nowosądeckim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Wschodnia część Beskidu Sądeckiego, w szerokiej dolinie rzeki Poprad, przy ujściu do niej potoków Szczawnik i Muszynka, na wysokości 450–500 m n.p.m.

Bioklimat

Podgórski, umiarkowanie, okresowo silnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznice

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,36% szczawa wodorowęglanowo-wapniowa, żelazista z ujęcia Karolina,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,49% szczawa wodorowęglanowo-sodowo-magnezowa z ujęcia Milusia,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,67% szczawa wodorowęglanowo-magnezowo-sodowa z ujęcia Antoni,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,60% szczawa wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowo-sodowa, żelazista z ujęcia Grunwald-1,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,24% szczawa wodorowęglanowo-magnezowo-wapniowa z ujęcia P-4.

Kierunki lecznicze

choroby reumatologiczne, choroby górnych dróg oddechowych, choroby układu trawienia, choroby endokrynologiczne, choroby ortopedyczno-urazowe, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby układu nerwowego, choroby dolnych dróg oddechowych, otyłość

Informacja Turystyczna

Muszyna, Rynek 34
tel. 18 534 91 61
cit@muszyna.pl
www.muszyna.pl

Widok z zamczyska na Poprad (ok. 1928)

Dolina Muszynki (ok. 1930)

Kiedy Muszyna należała do Niegowickich herbu Półkozic, rycerstwo zamieszkiwało w drewnianym gródku. Pełnił on rolę dworu, strażnicy granicznej i komory celnej, bowiem w 1209 r. król węgierski Andrzej II nadał proboszczowi Adolfowi ze spiskiej kapituły św. Marcina przywilej pobierania cła na popradzkim szlaku handlowym. Osada w 1288 r. zapisana została biskupom krakowskim, ale niebawem Władysław Łokietek przyłączył ją do królewszczyzny. Pod rządami Kazimierza Wielkiego w 1340 r. Muszyna otrzymała prawa miejskie. Król kładł nacisk na zabezpieczenie granic oraz traktów handlowych, czego efektem było wybudowanie tutaj warownego zamku. Aby zjednać sobie duchowieństwo Władysław Jagiełło w 1391 r. powtórnie podarował biskupstwu krakowskiemu klucz muszyński obejmujący dwa miasta i 35 wsi. Od tej chwili ziemie te zarządzane przez starostów, przez blisko 400 lat zwane Państwem Muszyńskim, traktowane były jako samodzielna jednostka z własną administracją, wojskiem i sądownictwem. Ostatnie lata istnienia klucza muszyńskiego związane były w latach 1769–1770 z pobytem konfederatów barskich, później w 1781 r. dobra biskupie przeszły na rzecz skarbu austriackiego. Przez lata trwała stagnacja Muszyny jako prowincjonalnego miasteczka, a jej ponowny rozwój nastąpił po 1876 r. gdy doprowadzono tu linię kolejową. Muszyna stała się stacją docelową dla kuracjuszy i letników udających się do Krynicy, rozwijały się handel, usługi, ale mimo znanych od wieków tutejszych wód mineralnych pozostawała ona w cieniu sąsiedniego uzdrowiska. Dopiero w latach 20. XX w. dzięki staraniom burmistrza Antoniego Jurczaka oraz dr. Seweryna Mściwujewskiego nastąpił rozkwit miasteczka. Przyczyniło się do tego odkrycie w 1928 r. nowych źródeł wód mineralnych, dwa lata później na lewym brzegu Popradu zbudowano zakład kąpielowy, pijalnię i zaplecze rekreacyjne, a Muszynę przyjęto do Związku Uzdrowisk Polskich. Po zniszczeniach drugiej wojny światowej, w 1958 r. Muszyna znów rozpoczęła swoją egzystencję jako uzdrowisko.

Łazienki mineralne i borowinowe (ok. 1935)

Muszyński Rynek

Ogrody Tematyczne

Panorama z Ogrodów Sensorycznych

Piwnice pod ratuszem

Pawilon muzyczny w Ogrodach Sensorycznych

Ogrody Biblijne

Ogrody Sensoryczne

Centrum Rekreacji i Sportu Zapopradzie

NAŁĘCZÓW

Uzdrowisko nizinne równinne w województwie lubelskim, w powiecie puławskim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Płaskowyż Nałęczowski, w dolinie rzeki Bystrej i jej dopływu Bochotniczanki, na wysokości 180–200 m n.p.m.

Bioklimat

Nizinny, słabo bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista, żelazista z ujęcia Barbara.

Kierunki lecznicze

choroby kardiologiczne i nadciśnienie

Informacja Turystyczna

Nałęczów, ul. 1-Maja 16
tel. 81 501 61 01
info@kraina.org.pl
www.naleczow.pl

Zakład hydropatyczny (ok. 1910)

Na początku była Bochotnica, średniowieczny gród na dogodnym do obrony wzgórzu zwanym dzisiaj Górą Poniatowskiego, lokowany w XIV w. na prawie niemieckim. Rodzina Samborzeckich od 1523 r. przez sto lat wykupując dobra ziemskie od okolicznej drobnej szlachty utworzyła klucz bochotnicki. Jego właścicielem w 1751 r. został starosta Stanisław Małachowski herbu Nałęcz, nadając miejscowości od nazwy herbu dzisiejsze miano. Pod koniec XVIII w. dobra nałęczowskie nabył Antoni Małachowski, daleki krewny Stanisława. Przy okazji poszukiwania rud żelaza odkrył on, że wiele źródeł w jego posiadłości posiada właściwości lecznicze i po przeprowadzeniu serii badań, urządził tu zakład kąpielowy z łazienkami, opieką lekarską i apteką. Ideę uzdrowiskową kontynuował Michał Górski, od 1877 r.

Stare Łazienki (ok. 1910)

Pałac Małachowskich (ok. 1925)

Leżalnia (ok. 1915)

nowy właściciel Nałęczowa, który wydzierżawił tereny dzisiejszego zdroju trzem lekarzom. Fortunat Nowicki, Konrad Chmielewski i Wacław Lasocki powołali spółkę do prowadzenia zakładu leczniczego, a trzy lata później zaczęli zjeżdżać pierwsi goście. Kolejne lata, aż do wybuchu pierwszej wojny światowej, to złoty okres Nałęczowa, który stał się najmodniejszym kurortem w Królestwie Polskim, uwiecznionym przez Stefana Żeromskiego jako Cisy w „Ludziach bezdomnych". Bardzo wyraziście wpisał się w historię Nałęczowa Bolesław Prus, który w 1882 r. leczył się tutaj z agorafobii, a później często bywał aż do ostatnich lat życia. Przełom XIX i XX w. był okresem rozwoju budownictwa nałęczowskiego, powstało wiele ciekawych willi utrzymanych w stylu szwajcarskim, charakterystycznym dla górskich kurortów. Miasto zniszczone podczas pierwszej wojny światowej, odrodziło się w wolnej Polsce, uzyskując w 1928 r. status uzdrowiska, odwiedzanego rocznie przez blisko 2,5 tys. kuracjuszy. Nałęczów stawał się coraz bardziej popularny, bywali tu marszałek Edward Rydz-Śmigły oraz minister Józef Beck. Odbudowa i rozwój zakładu leczniczego, ponownie zniszczonego w trakcie kolejnej wojny nastąpiła dopiero po 1954 r., kiedy powołano Przedsiębiorstwo Państwowe „Uzdrowisko Nałęczów". W latach 70. XX w. powstał szpital kardiologiczny oraz sanatoria jedynego w kraju jednoprofilowego uzdrowiska specjalizującego się w leczeniu chorób serca.

Aleja w Parku Zdrojowym (ok. 1930)

Przy Źródle Miłości (ok. 1920)

Ławeczka Bolesława Prusa

Sanatorium Książę Józef

Stare Łazienki

Welocyped

Parkowa Brama Wschodnia

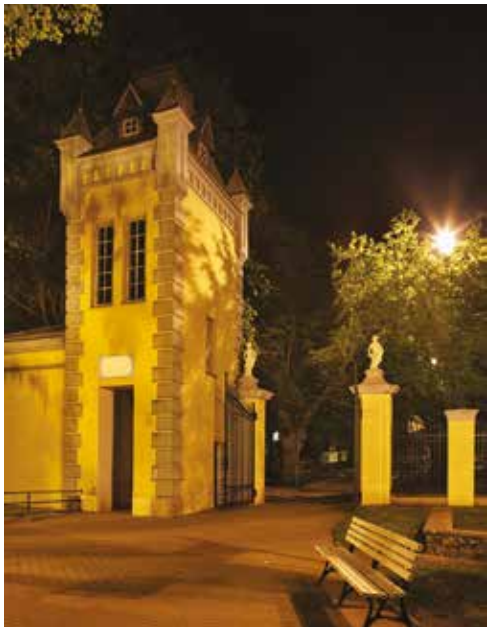

UZDROWISKO
NAŁĘCZÓW
Uzdrowiska Polskie

Odpocznij, zadbaj o zdrowie w Nałęczowie!

Uzdrowisko Nałęczów przez cały rok zaprasza na cieszące się renomą pobyty lecznicze z zabiegami. Ich efektem jest poprawa samopoczucia, lepsza kondycja fizyczna, a także psychiczna, hamująca dolegliwości związane z trudami codziennej pracy. Znane z leczenia chorób serca, Uzdrowisko Nałęczów polecane jest osobom cierpiącym na chorobę wieńcową, nadciśnienie czy inne problemy kardiologiczne. Ale dziś wyróżnia je nie tylko rehabilitacja kardiologiczna. Nałęczowski kurort oferuje profesjonalną pomoc rehabilitacyjną również osobom z urazami narządu ruchu, bólem kręgosłupa, z zespołami przeciążeniowymi.

W czasie pobytu w Nałęczowie będą mieć Państwo do wyboru ponad sto zabiegów z zakresu kinezyterapii, fizykoterapii, diagnostyki i hydroterapii, które umożliwiają efektywną poprawę stanu zdrowia. Na miejscu skorzystacie także z prozdrowotnych masaży i zabiegów pielęgnacyjnych na ciało i twarz. Leczniczą działalność Uzdrowiska doskonale bowiem uzupełnia oferta SPA Nałęczów, z szerokim wachlarzem zabiegów odnowy biologicznej z zakresu hydroterapii, zabiegów cieplnych i elektrycznych oraz upiększających zabiegów SPA.

Na duże zainteresowanie uzdrowiskowymi pakietami wpływ ma propozycja noclegu w obiektach o zróżnicowanym standardzie: komfortowych sanatoriach i hotelach uzdrowiskowych. Wśród nich wyróżnia się Hotel Stare Łazienki, który dzięki zabiegom Uzdrowiska znów stał się najpiękniejszym zabytkiem Nałęczowa i wizytówką naszego regionu. Wolny czas urozmaicą przyrodnicze atrakcje urokliwego Parku Zdrojowego, a także Kompleks Wodny Atrium - ulubione miejsce relaksu kuracjuszy. Znajdziecie tu basen z torami do pływania oraz sztuczną rzeką, jacuzzi, łóżka bąbelkowe i ławeczki perełkowe oraz kompleks saun, a także jedyny w Polsce basen białej glinki.

tel. +48 81 50 16 027

www.uzdrowisko-naleczow.pl

Pijalnia wód mineralnych

Domek Gotycki

SANATORIUM UZDROWISKOWE ROLNIK

Gwarantujemy profesjonalne usługi w miłej i przyjaznej atmosferze

Sanatorium położone w centrum Parku Zdrojowego prowadzi leczenie i rehabilitację uzdrowiskową pacjentów:

- z chorobami serca i układu krążenia, jak: choroba wieńcowa serca, stany po zawale serca, stany po angioplastyce naczyń wieńcowych, stany po operacji by-pass na naczyniach wieńcowych i innych operacjach serca, nadciśnienie tętnicze, wady zastawkowe serca, nerwica serca;
- ze schorzeniami współistniejącymi, jak: choroby narządu ruchu (choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa i stawów obwodowych), cukrzyca typu 2, otyłość.

Oferujemy:

- nowoczesną bazę rehabilitacyjną z szeroką gamą zabiegów;
- basen rehabilitacyjno-rekreacyjny z hydromasażami;
- opiekę medyczną;
- wyżywienie z możliwością doboru diety;
- monitorowany parking;
- bezpłatny dostęp do Internetu.

Dysponujemy 195 miejscami hotelowymi w apartamentach oraz pokojach 1- i 2-osobowych z pełnym węzłem sanitarnym, wyposażonych w telewizor, radio, telefon, czajnik oraz sygnalizację alarmową.

Nałęczów, ul. Górskiego 14
tel. 81 501 47 51, fax. 81 501 47 86
rolnik@sanatoria.com.pl
rezerwacje@sanatoriumrolnik.pl
www.sanatoriumrolnik.pl

Park Zdrojowy wiosną

Balony nad Nałęczowem

PIWNICZNA-ZDRÓJ

Uzdrowisko podgórskie dolinne w województwie małopolskim, w powiecie nowosądeckim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Południowa część Beskidu Sądeckiego, w przełomowej dolinie rzeki Poprad, na wysokości 360–420 m n.p.m.

Bioklimat

Podgórski, umiarkowanie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,23% szczawa wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowa z ujęcia P-1,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,29% szczawa wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowa z ujęcia P-2,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,35% szczawa wodorowęglanowo-magnezowo-wapniowo-sodowa z ujęcia P-7.

Kierunki lecznicze

choroby reumatologiczne, choroby dolnych dróg oddechowych, choroby górnych dróg oddechowych, choroby układu trawienia

Informacja Turystyczna

Piwniczna-Zdrój, Rynek 11
tel. 18 446 83 25
informacjapiwniczna@o2.pl
www.piwniczna.pl

Szyb pijalni (ok. 1965)

Na surowym korzeniu, czyli w miejscu dotychczas niezamieszkałym, król Kazimierz Wielki w 1348 r. zezwolił Hanuszowi z Nowego Sącza założyć miasto na wąskim przesmyku zwanym Piwniczną Szyją. Głównym powodem takiej lokacji nowej osady i funkcjonującej przy niej komory celnej była potrzeba pomnożenia dochodów Królestwa, dlatego wybrano miejsce przy trakcie handlowym prowadzącym z Krakowa do Koszyc na Węgrzech. W pierwszej połowie XVI w. wójtostwo piwniczańskie przeszło w ręce szlacheckie i już w 1522 r. dziedzicznymi wójtami tego miasta byli bracia Jan i Jakub Wojnarowscy herbu Bylina. Na przestrzeni wieków Piwniczna miała okresy intensywnego rozwoju gospodarczego i zastojów, gnębiły ją pożary, zarazy i powodzie, ale mimo to na przełomie XVIII i XIX w. miasto posiadało sieć wodociągową, szkołę, karczmę, pięć młynów, dwa tracze, folusz, świdernię do wiercenia rur wodociągowych, cysternę na wodę i papiernię, którą na potoku Czercz założył w 1793 r. Maciej Baczyński. Za odkrywcę walorów profilaktyczno-leczniczych zdrojów regionu Piwnicznej, uznaje się Juliusza Korwina Gąsiorowskiego, lekarza lwowskiego, który przebywając tu w 1885 r. dokonał badań wód mineralnych, stwierdzając ich wysoką wartość zdrowotną. Spostrzeżenia swe propagował w środowisku lekarskim Lwowa i całej Galicji tak skutecznie, że do Piwnicznej przyjeżdżało coraz więcej osób, szczególnie w sezonie letnim. Na początku XX w. wytyczono szlak turystyczny do Szczawnicy, a miejscowość stała się wkrótce silnym ośrodkiem wypoczynkowym. Kiedy w 1932 r. dokonano pierwszego odwiertu wody mineralnej oraz zbudowano łazienki z pijalnią i kąpielami, sukcesywnie rozpoczął się rozwój uzdrowiska, przyhamowany nieco przez drugą wojnę światową i powódź w 1948 r. Kolejnym etapem był czas „eksperymentu sądeckiego" w latach 60. XX w., gdy Sucha Dolina stała się centrum narciarskim, później powstały liczne domy wczasowe i nowa pijalnia wód mineralnych.

Uzdrowisko Policji Państwowej (ok. 1935)

Łazienki kąpielowe (ok. 1935)

Panorama Piwnicznej-Zdroju

Wieża widokowa na Eliaszówce

Zabytkowa studnia na Rynku

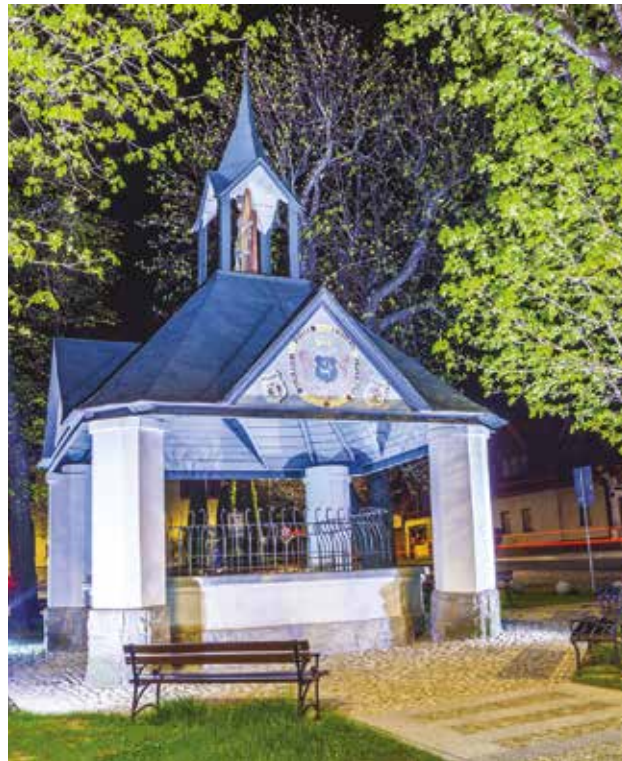

Kładka nad Popradem

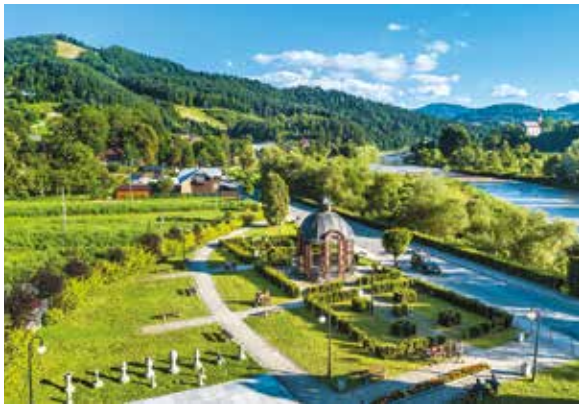

Widok na Zdrój Piwniczanka

Pijalnia Artystyczna w Parku Zdrojowym

POLANICA-ZDRÓJ

Uzdrowisko podgórskie zboczowe w województwie dolnośląskim, w powiecie kłodzkim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Podnóże Gór Bystrzyckich i Gór Stołowych, w szerokiej dolinie rzeki Bystrzycy Dusznickiej, na wysokości 380–410 m n.p.m.

Bioklimat:

Podgórski, umiarkowanie, okresowo łagodnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,25% szczawa wodorowęglanowo-wapniowa z ujęcia P-300A,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,14% szczawa wodorowęglanowo-wapniowa z ujęcia Wielka Pieniawa,
- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista, 0,062% kwasowęglowa wodorowęglanowo-wapniowa z ujęcia Pieniawa Józefa I,
- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista, 0,07% kwasowęglowa wodorowęglanowo-wapniowa z ujęcia Pieniawa Józefa II.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby górnych dróg oddechowych, choroby układu trawienia

Informacja Turystyczna

Polanica-Zdrój, ul. Parkowa 15
tel. 74 868 24 44
info@polanica.pl
www.polanica.pl

Dom Zdrojowy (ok. 1915)

Nazwa miasta nawiązuje do starej polany, gdzie dawno temu stały szałasy pasterskie. Mogły też istnieć tu warsztaty kołodziejskie i rymarskie, w których kupcy podążający handlowym szlakiem naprawiali wozy i uprzęże przed trudnym przejazdem przez tajemniczą, pełną zbójców Piekielną Dolinę. Miejscowe wody mineralne znane były i wykorzystywane już w XVII w., kiedy wożono je do odległych miejscowości, sprowadzano na uczty, biesiady i wesela. W 1650 r. jezuici rozpoczęli tu budowę klasztoru, zalecając Polanicę jako zdrowe miejsce pobytu, ale dopiero w 1827 r. Joseph Grolms postanowił stworzyć uzdrowisko wzorowane na pobliskich Dusznikach.

Widok z loggi Domu Zdrojowego (ok. 1908)

Kolejni jego właściciele, szczególnie Wenzel Hoffmann, rozbudowywali systematycznie urządzenia zdrojowe, rosła ilość kuracjuszy i pasantów, z odkrytej w 1879 r. borowiny zaczęto przyrządzać pierwsze zabiegi. Poszukiwania nowych wód mineralnych uwieńczyło

Promenada z pawilonem muzycznym (ok. 1908)

Stara hala spacerowa (ok. 1908)

Omnibus przed Domem Zdrojowym (ok. 1908)

w 1904 r. pozyskanie źródeł Wielka Pieniawa i Pieniawa Józefa. W tym samym czasie rozpoczął się trwający do dziś złoty okres w dziejach polanickiego zdroju. Nowa spółka podjęła decyzję o zbudowaniu tu nowoczesnego, luksusowego uzdrowiska. Piękne położenie, łagodny klimat, dobre połączenia kolejowe i drogowe, a przede wszystkim ogromne zasoby wód mineralnych dawały perspektywy pełnego sukcesu. Latem 1906 r. zakończono pierwszą część rozwoju Polanicy, oddając do użytku nowy, komfortowy Dom Zdrojowy, niebawem wybudowano też blisko 60 pensjonatów o standardzie do niego adekwatnym oraz zagospodarowano Park Zdrojowy. Równolegle z rozbudową uzdrowiska rosło jego znaczenie jako wybitnego ośrodka leczniczego chorób serca. Polanica zaczęła skutecznie rywalizować ze starszymi od niej uzdrowiskami Ziemi Kłodzkiej, a jednocześnie szybko zaczął rozwijać się ruch turystyczny. W 1911 r. oddano do użytku Łazienki Heleny mieszczące oprócz pijalni Wielkiej Pieniawy i ponad 100-metrowej hali spacerowej, 40 kabin kąpielowych, pracownię rentgenowską i inne urządzenia. Przed drugą wojną światową ostatnią wojną uzdrowisko było już znane i popularne w całej Europie, zaś miejscową butelkowaną wodę mineralną wysyłano nawet do Stanów Zjednoczonych. W 1938 r. utworzono w Polanicy Instytut Balneologiczny, jako ośrodek badań nad balneoterapią chorób układu krążenia w oparciu o miejscowe naturalne środki lecznicze. Współcześnie uzdrowisko nie zatraciło swej wyjątkowości, jest to miasto bez rynku, bez śródmieścia, miasto-ogród.

Przy źródle Wielkiej Pieniawy (ok. 1922)

Widok na kompleks Łazienek Heleny (ok. 1915)

Pijalnia wody mineralnej

Pensjonat Miranda

Polanica-Zdrój
ul. Mariańska 17
tel. 74 868 17 64
kom. 609 456 622
miranda@ta.pl

www.mirandapolanica.pl

Promenada w Parku Zdrojowym

Pawilon w Parku Szachowym

BUKOWY PARK

★ ★ ★ ★

HOTEL MEDICAL SPA

HOTEL | SPA
RESTAURACJA | KONFERENCJE

Polanica-Zdrój | Parkowa 11
tel. +48 74 866 56 09
www.bukowypark.pl

Polanica-Zdrój z lotu ptaka

Kryta kładka nad rzeką Bystrzycą Dusznicką

Fontanna w Parku Szachowym

Kuracjuszka z pieskiem

APTEKA FENIX

Apteka Fenix

Polanica-Zdrój, ul. Bystrzycka 9

tel. 74 868 15 09, kom. 691 736 746

Teatr Zdrojowy im. Mieczysławy Ćwiklińskiej

Teatr Zdrojowy im. Mieczysławy Ćwiklińskiej

Rzeźba niedźwiedzia w Parku Leśnym

POLAŃCZYK

Uzdrowisko podgórskie przyjeziorne w województwie podkarpackim, w powiecie leskim, w gminie Solina.

Położenie fizyczno-geograficzne

Góry Sanocko-Turczańskie, na wąskim półwyspie, na zachodnim brzegu Jeziora Solińskiego, na wysokości 440 m n.p.m.

Bioklimat

Podgórski, lokalnie zróżnicowany, od łagodnie do silnie bodźcowego.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,22% wodorowęglanowo-sodowa, fluorkowa z odwiertu IG-1,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,90% chlorkowo-wodorowęglanowo--sodowo-jodkowa z odwiertu IG-2.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby górnych dróg oddechowych, choroby reumatologiczne, choroby endokrynologiczne, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, cukrzyca, choroby układu nerwowego

Informacja Turystyczna

Polańczyk, ul. Zdrojowa (przy rondzie)
tel. 13 469 24 95, 790 893 015
cit@solina.eu
www.goksolina.pl

Widok na tereny Polańczyka z brzegu nad Solinką (ok. 1905)

Pod nazwą Polieszczańskie, pochodzącej od potoku Leszczyńskiego, wieś lokowano na prawie wołoskim w 1580 r., w dobrach sobieńskich rodu Kmitów. Jej obecna nazwa przyjęła się pod koniec XVII w., kiedy właścicielami wsi byli Polańscy. Była to mała osada typu pasterskiego, której mieszkańcy zajmowali się głównie hodowlą zwierząt gospodarskich. Rozwój wsi oparty był na eksploatowaniu coraz to nowych terenów, pozyskiwanych przez karczowanie okolicznych lasów. Dobrze w dziejach miejscowości zapisała się Barbara Łempicka, która w drugiej połowie XVIII w. zorganizowała tu opiekę nad sierotami i wdowami, postawiła też spichlerz gromadzki, zabezpieczający poddanych przed głodem podczas nieurodzaju. Jej jedyna córka Zofia, wyszła za hr. Stanisława Ankwicza, a ich córka Henryka znana jest jako miłość Adama Mickiewicza z czasów wspólnego pobytu w Rzymie. W pierwszych latach rządów austriackich, cesarzowa Maria Teresa ufundowała w Polańczyku drewnianą cerkiew i parafię greckokatolicką, za co proboszcz zobowiązany był do odprawiania 26 mszy rocznie w intencji ofiarodawczyni. Po drugiej wojnie światowej nastąpiły masowe wysiedlenia ludności ukraińskiej, wieś podupadła, ale jej los odmieniło wybudowanie w latach 1961–1968 zapory na Sanie i utworzenie Jeziora Solińskiego. Na półwyspie oblanym wodami jeziora powstały wielkie domy wczasowe i sanatoria, tłumnie zaczęli tutaj przybywać turyści i kuracjusze. Polańczyk w 1967 r. zaliczono formalnie do miejscowości wczasowo-wypoczynkowych, a od 1999 r. posiada on status uzdrowiska.

Dolina Solinki (ok. 1929)

Cerkiew greckokatolicka (ok. 1905)

Polańczyk nad Jeziorem Solińskim

Uzdrowisko Polańczyk

Październik w Polańczyku

Cypel Polańczyk

Punkt widokowy Kiczara

POŁCZYN-
-ZDRÓJ

Uzdrowisko nizinne przyjeziorne w województwie zachodniopomorskim, w powiecie świdwińskim.

Położenie fizyczno-geograficzne
Pojezierze Drawskie, nad strugą Wogra, na wysokości 80–100 m n.p.m.

Bioklimat
Nizinny, łagodnie, okresowo umiarkowanie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 7,96% chorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia IG-1,
- peloid leczniczy (borowina) ze złoża Bronowo.

Kierunki lecznicze
choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, otyłość, osteoporoza, choroby kobiece

Informacja Turystyczna
Połczyn-Zdrój, ul. Kościuszki
tel. 94 712 84 57
kontakt@ckpolczyn.pl
www.polczyn-zdroj.pl

Gród połczyński spełniał w kasztelanii białogardzkiej rolę południowej strażnicy, bowiem leżał na szlaku solnym łączącym Kołobrzeg z Wielkopolską. Prawa miejskie otrzymał zapewne w 1335 r. Po latach na mocy traktatu welawsko-bydgoskiego z 1657 r. Połczyn przeszedł pod panowanie Brandenburgii. Kurt Manteuffel wybitnie przyczynił się do rozbudowy miasta z hutami i plantacjami winorośli, korzyści przynosiło warzenie dobrego piwa, dzięki osiadłym tu francuskim rzemieślnikom, duże znaczenie aż do początku XIX w. miało sukiennictwo. Niewielki ośrodek produkcji rzemieślniczej, w połowie XVII w. stanął przed dziejową szansą, gdy miejscowy pastor Joachim Titel zwrócił uwagę na leczniczy charakter odkrytych tu w 1688 r. źródeł wody mineralnej. Od tego czasu do Połczyna zaczęli przybywać kuracjusze, na potrzeby których w 1705 r. Jakub von Krockow wybudował pierwszy dom zdrojowy. Chociaż miejscowość położona była na peryferiach państwa, dość często odwiedzali ją znane osobistości. Już w 1712 r. kurował się tutaj kurlandzki książę Ferdynand i „przez sześć tygodni korzystał z tutejszych wód, zarówno wewnętrznie jak i zewnętrznie, z wielkim zadowoleniem i dużą korzyścią". Właściwości lecznicze połczyńskich źródeł komisja lekarska określiła w 1823 r., natomiast w 1855 r. dr Lehman po raz pierwszy zastosował kąpiele borowinowe. Druga połowa XIX w. to okres rozkwitu budownictwa sanatoryjnego, ale dopiero uruchomienie linii kolejowych w latach 1897–1903 sprawiło, że uzdrowisko zaczęło być coraz bardziej intensywnie odwiedzane. Po drugiej wojnie światowej rozbudowano urządzenia zdrojowe, poszerzony został profil leczniczy, a sanatoria wyposażono w nowoczesny sprzęt diagnostyczny i rehabilitacyjny.

Miejski Dom Zdrojowy (ok. 1930)

Dom zdrojowy Marienbad (ok. 1930)

Dom zdrojowy Kaiserbad (ok. 1930)

Sanatorium Gryf z lotu ptaka

Pijalnia wody mineralnej Joasia

W Parku Zdrojowym

Basen sanatorium Gryf

Nenufary na Stawie Karpiowym

Sanatorium Podhale

Kościół Niepokalanego Poczęcia NMP

Willa Gryf

Ulica Grunwaldzka

Zalew na Wogrze

UZDROWISKO
POŁCZYN
Polska Grupa Uzdrowisk

Źródło zdrowia i relaksu od ponad 300 lat

- **Pakiet seniora**
- **Pobyt kuracyjny**
- **Pobyty weekendowe**
- **Pobyt hotelowy**
- **Pakiety strefa dla kobiet**

Dział Sprzedaży i Marketingu
tel. 94 366 21 65, 94 382 11 11
rezerwacja@uzdrowisko-polczyn.pl
www.uzdrowisko-polczyn.pl

Staw Karpiowy

Jesień w Parku Zdrojowym

PRZERZECZYN-ZDRÓJ

Uzdrowisko nizinne dolinne w województwie dolnośląskim, w powiecie dzierżoniowskim, w gminie Niemcza.

Położenie fizyczno-geograficzne

Przedgórze Sudeckie, w dolinie rzeki Ślęzy, w otoczeniu Wzgórz Niemczańsko-Strzelińskich, na wysokości 240–265 m n.p.m.

Bioklimat

Słabo, niekiedy umiarkowanie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista, 0,0387% siarczkowa, radonowa z odwiertu nr II,
- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista, 0,0478% siarczkowa, radonowa z odwiertu nr VIII,
- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista, 0,04% siarczkowa, radonowa z odwiertu nr IX.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne

Od roku 2017 w Przerzeczynie-Zdroju nie jest prowadzona działalność leczniczo-uzdrowiskowa.

Informacja Turystyczna

Niemcza, ul. Bolesława Chrobrego 3
(Baszta Miejska)
tel. 663 344 041
rkukula@um.niemcza.pl | www.um.niemcza.pl

Hotel Zdrojowy (ok. 1935)

Osada, która powstała na początku XIII w., przez stulecia była siedzibą rodową hrabiowskiej rodziny von Pfeil. Podział wsi na Górny i Dolny Przerzeczyn spowodował z czasem realizację w bliskim sąsiedztwie dwóch okazałych siedzib ich właścicieli. Nowym etapem w życiu miejscowości było powstanie uzdrowiska, które zabudowało rejon rzeki Ślęzy w dół od wodospadu. Pierwsze relacje o znanym wcześniej tutejszym źródle Śmierdziel wydzielającym intensywny zapach siarki pochodzą z 1795 r. Wiele dokumentów, jako datę odkrycia innego źródła wody mineralnej podaje 1821 r., kiedy natrafiono na nie podczas poszukiwań chryzoprasu. Jeden z piękniejszych okazów tego minerału hrabina von Pfeil podarowała Fryderykowi II Wielkiemu i ponoć później zdobił on koronę królów pruskich. Idąc za ówczesną modą, a może przekonany o leczniczych właściwościach źródlanych wód w 1802 r. hrabia von Pfeil, wybudował w ich pobliżu domek kąpielowy. Szczęśliwe uzdrowienia wśród bliskich i znajomych rodziny, wzbudziły wzrost zainteresowania i rozbudowę zdrojowiska. W 1824 r. powstał nowy dom zdrojowy, a opiekujący się kuracjuszami lekarz zachęcał do spacerów wśród zieleni zakoli Ślęzy i śpiewu słowików, które szczególnie upodobały sobie tą okolicę i zbawiennie wpływały na stan chorych. Za początek komercyjnej działalności uzdrowiska można przyjąć 1827 r. Wielki Dom Zdrojowy z 1840 r. posiadał 17 pokoi dla kuracjuszy, były łazienki, do których podgrzaną wodę doprowadzano pompami parowymi, restauracja z salą bilardową, taneczną i czytelnią, hotel oraz promenada i plac do leżakowania. Chociaż uzdrowisko było niewielkie i nie mogło konkurować z modnymi okolicznymi ośrodkami, to jednak przyciągało ceniących spokój i ciszę natury. Po drugiej wojnie światowej działalność leczniczą w Przerzeczynie wznowiono, ale nieudana prywatyzacja w 2011 r. doprowadziła po sześciu latach do wstrzymania działalności leczniczo-uzdrowiskowej.

Łazienki zdrojowe (ok. 1935)

Sanatorium Akacja (nieczynne)

Wodospad na Ślęzie

Sanatorium Forsycja (nieczynne)

W Parku Zdrojowym

Centrum uzdrowiska

RABKA-ZDRÓJ

Uzdrowisko górskie grzbietowe w województwie małopolskim, w powiecie nowotarskim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Kotlina Rabczańska, na styku Gorców i Beskidu Wyspowego, u ujścia potoków Poniczanka i Słonka do rzeki Raby, na wysokości 500–560 m n.p.m.

Bioklimat

Górski, umiarkowanie i silnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 1,96% chlorkowo-sodowa, jodkowa z odwiertu Warzelnia,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 2,50% chlorkowo-sodowa, jodkowa z odwiertu Krakus,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 1,87% chlorkowo-sodowa, jodkowa z odwiertu Helena,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 1,94% chlorkowo-sodowa, jodkowa z odwiertu Rabka 19,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 2,54% chlorkowo-sodowa, jodkowa, żelazista, termalna z odwiertu IG-2.

Kierunki lecznicze

choroby dolnych dróg oddechowych, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby skóry, cukrzyca, choroby ortopedyczno-urazowe, choroby górnych dróg oddechowych, choroby reumatologiczne, otyłość

Informacja Turystyczna

Rabka-Zdrój, ul. Orkana 27
tel. 18 267 74 49
it@rabka.pl
www.it.rabka.pl

Dom Zdrojowy przy deptaku (ok. 1935)

Jan Długosz wspominając o dokumencie Bolesława Wstydliwego z 1254 r., w którym król potwierdzał nadanie tych ziem cystersom, użył wyrażenia Sal in Rabka wskazującego, że już wtedy wykorzystywano tutejszą sól na potrzeby klasztoru. Wieś lokowana w 1364 r., od XIV w. była dobrem królewskim, dzierżawionym rodom możnowładczym. Król Zygmunt August w 1568 r. nadał Jerzemu Grosmanowi przywilej poszukiwania soli, na złoża nie natrafiono i prac zaniechano. Miejscowa ludność była jednak przekonana, że źródlana woda rabczańska (nie mająca związku z pokładami soli) posiada właściwości lecznicze, o czym informowano w 1721 r. Władze austriackie w 1813 r. zabroniły czerpania tutejszych solanek, ale kiedy w 1855 r. właścicielem Rabki został Julian Zubrzycki, zdrojami zainteresowała się Komisja Balneologiczna Towarzystwa Naukowego Krakowskiego. Uzyskane w 1858 r. wyniki badań wzbudziły naukową sensację, bowiem wody tutejsze okazały się jednymi z najsilniejszych solanek w Europie. Na tej podstawie, przy poparciu prof. Józefa Dietla postulowano otwarcie zakładu kąpielowego i pijalni, co nastąpiło w 1864 r. Zubrzyckiemu Rabka zawdzięcza nie tylko oczyszczenie zasypanych wcześniej źródeł, ale także budowę siedmiu willi o typowej dla XIX w. architekturze uzdrowisk szwajcarskich. Początkiem specjalizacji Rabki jako uzdrowiska dziecięcego było uruchomienie w 1887 r. pierwszego na terenach polskich i trzeciego w Europie zakładu leczenia dzieci skrofulicznych. Kolejna faza rozwoju kurortu rozpoczęła się w 1895 r., gdy majątek nabył Kazimierz Kaden. W latach międzywojennych było to już słynne uzdrowisko dziecięce zabudowane modernistyczną architekturą willową. Zakład zniszczony w podczas drugiej wojny światowej został odebrany rodzinie Kadenów-Wieczorkowskich i przejęty na własność państwa. Rabka ze swoistym mikroklimatem była w tamtych czasach, obok Zakopanego, ważnym ośrodkiem leczenia gruźlicy, ale spadek zachorowalności na tą chorobę w latach 60. XX w. wymógł zmianę profilu placówek sanatoryjnych.

Pijalnia wód mineralnych (ok. 1935)

Zimowy widok zdrojowiska (ok. 1935)

Panorama Rabki-Zdroju z widokiem na Luboń Wielki

Pijalnia i Tężnia Solankowa

Ławeczka Antoniny Zachary-Wnękowej

Fontanna Nerka

Altana w Parku Zdrojowym

Siłownia zewnętrzna

Zabytkowy dworzec kolejowy i pomnik św. Mikołaja

RYMANÓW-ZDRÓJ

Uzdrowisko podgórskie dolinne w województwie podkarpackim, w powiecie krośnieńskim, w gminie Rymanów.

Położenie fizyczno-geograficzne

Beskid Niski, w szerokiej dolinie rzeki Tabor i jej dopływu Czarnego Potoku, na wysokości 375–400 m n.p.m.

Bioklimat

Podgórski, umiarkowanie, okresowo silnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,66% wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia Rymanów-Zdrój 4 (IG-1),
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,84% szczawa chlorkowo-wodorowęglanowo-sodowa, jodkowa z ujęcia Celestyna,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,80% szczawa chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia Klaudia,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,65% kwasowęglowa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia Rymanów-Zdrój 5,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,81% szczawa chlorkowo-wodorowęglanowo-sodowa, jodkowa z ujęcia Tytus.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe,
choroby kardiologiczne i nadciśnienie,
choroby dolnych dróg oddechowych,
choroby górnych dróg oddechowych,
choroby nerek i dróg moczowych,
choroby reumatologiczne, otyłość,
choroby układu nerwowego

Informacja Turystyczna

Rymanów-Zdrój, ul. Zdrojowa 40
tel. 13 435 71 90, 533 191 599
biuro_it@poczta.onet.pl
www.info.rymanow.pl

Pijalnia wód mineralnych (ok. 1935)

Przed willą Globus (ok. 1910)

Od 1872 r. dobra rymanowskie stanowiły własność Anny (z Działyńskich) i Stanisława Potockich. Występowanie znanych od wieków wód leczniczych w pobliskim Iwoniczu, modnym i głośnym wówczas kurorcie, skłoniło Potockich do szukania podobnych źródeł w okolicznych górach i dolinie rzeki Tabor. Odkrycie ich w 1876 r. oraz analizy przeprowadzone przez Tytusa Sławika dały początek rozwojowi uzdrowiska. Wybudowano pierwsze pensjonaty, spływające do jednej studni źródła mineralne rozdzielono na trzy odrębne zdroje. W niedługim czasie powstały łazienki, zakład kąpielowy, pijalnia, restauracja i kolejne wille, a nowo powstały kurort odznaczony został na krakowskiej wystawie przyrodniczej w 1882 r. srebrnym medalem. Władysław Bełza tak pisał w 1885 r.: „zakład to świeżej zupełnie daty, znajduje się w początku swego rozwoju, oznacza się ładem i składem, wznosi się i rozbudowuje nieustannie i miłe sprawia na oku wrażenie." W tym samym roku powstała Kolonia Lwowska inaugurującą lecznictwo dziecięce, trzy lata później w widłach Taboru i Czarnego Potoku zbudowano Dworzec Gościnny pełniący funkcję domu zdrojowego, na przyległym do zakładu terenie i w okolicznych lasach wytyczono ścieżki spacerowe. W pierwszym dziesięcioleciu XX w. Rymanów-Zdrój nie ustępował swoim wyposażeniem, ani frekwencją innym krajowym uzdrowiskom. Niestety następne lata były dla niego okresem klęski, pożary strawiły drewnianą zabudowę, zaś pierwsza wojna światowa dopełniła dzieła zniszczenia. Dzięki ogromnemu wysiłkowi kolejnego właściciela hr. Jana Potockiego, pieczołowicie odbudowany Rymanów-Zdrój w 1926 r. ponownie zaczął przyjmować kuracjuszy. Uruchomiono odrestaurowane łazienki, jak na owe czasy znakomicie wyposażone, nowy obiekt leczenia dzieci, uzdrowisko wypiękniało i odzyskało dawną sławę. Po drugiej wojnie światowej powrócono do idei rozwoju Rymanowa-Zdroju jako miejscowości uzdrowiskowo-wypoczynkowej, zachowując jej dawny styl. Z sezonowego niegdyś kurortu, już w latach 50. XX w. stał się on całorocznym uzdrowiskiem dziecięcym.

Willa Zofia (ok. 1925)

Dworzec Gościnny (ok. 1925)

W Parku Zdrojowym

Sanatorium Maria

Fontanna w Parku Zdrojowym

Figura kwiatowa

Pijalnia wód mineralnych

Willa Biały Orzeł

Przed sanatorium Eskulap

SOLEC-ZDRÓJ

Uzdrowisko nizinne w województwie świętokrzyskim, w powiecie buskim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Niecka Solecka, na łagodnym zboczu wzniesienia, nad rzeką Rzoską, na wysokości 170 m n.p.m.

Bioklimat

Nizinny, słabo bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 2,39% chlorkowo-sodowa, siarczkowa, jodkowa z ujęcia Solec 2 (Karol),
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 1,92% chlorkowo-sodowa, siarczkowo-jodkowa z ujęcia Szyb Solecki,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 3,90% chlorkowo-sodowa, siarczkowa, jodkowa z ujęcia Wełnin-Malinowy.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, osteoporoza, choroby skóry

Informacja Turystyczna

Solec-Zdrój, ul. Partyzantów 6a
tel. 41 377 60 49
gcksolec@wp.pl
www.solec-zdroj.pl

Łazienki Zdrojowe i pawilon Szybu Soleckiego (ok. 1936)

Właścicielem Solca w XV w. był Feliks Tarnowski herbu Leliwa. Już wtedy istniały tu kościół i parafia św. Mikołaja wspominane w spisie świętopietrza z 1326 r. Później majątek znalazł się w rękach Zborowskich, by do Tarnowskich powrócić pod koniec XVI w. Kierując się wykwitami solnymi na pobliskich łąkach oraz tradycjami związanymi z samą nazwą miejscowości w XVIII w. jeden z Tarnowskich założył tu warzelnię soli, natomiast profesjonalne poszukiwania tego minerału, zgodnie z sugestiami Stanisława Staszica, rozpoczęto dopiero w 1815 r. Soli co prawda nie znaleziono, ale uzyskano obfite solanki o silnym zapachu siarkowodoru, których zaczęto używać do kąpieli, gdy poznano wartość leczniczą podobnych w składzie wód buskich. Pierwsze drewniane łazienki, pijalnia wód oraz hotel powstały w 1837 r. z inicjatywy hr. Karola Godeffroy'a. Rozrostowi Solca nie mogła podołać ofiarność samego właściciela, dlatego też założył on w 1875 r. w Warszawie spółkę, która skutecznie zajęła się rozbudową uzdrowiska. Zakład leczniczy na początku XX w. wykupili bracia Romuald i Włodzimierz Daniewscy, pod których kierownictwem podlegał on stałej modernizacji stając się w latach międzywojennych znanym w Polsce i za granicą kurortem. Przyjeżdżało tu na kurację wiele ówczesnych znakomitości świata polityki, m.in. Ignacy Jan Paderewski i Eugeniusz Kwiatkowski oraz artyści, jak znana diva operowa Wanda Wermińska. Druga wojna światowa zniszczyła część budowli i urządzeń oraz zdewastowała park zdrojowy, mimo swych niewątpliwych walorów przyrodniczych i leczniczych uzdrowisko chyliło się ku upadkowi z powodu braku inwestycji. Sytuacja uległa zdecydowanej poprawie w 2000 r., kiedy zakład leczniczy powrócił do rodziny dawnych właścicieli.

Weranda Domu Zdrojowego (ok. 1936)

Sala koncertowa (ok. 1936)

W Parku Zdrojowym

Hotel Malinowy Raj

Solecki deptak

Sanatorium Świt

Kompleks basenów mineralnych

Kawiarnia Szyb Solecki

Łazienki Zdrojowe

SOPOT

Uzdrowisko nadmorskie w województwie pomorskim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Pobrzeże Gdańskie, na skraju wysoczyzny morenowej nad Zatoką Gdańską, na wysokości 2–25 m n.p.m.

Bioklimat

Nadmorski, umiarkowanie i silnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 4,2% chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia IG-1 św. Wojciech.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby dolnych dróg oddechowych, choroby układu nerwowego, osteoporoza, choroby górnych dróg oddechowych, otyłość, choroby skóry

Informacja Turystyczna

Sopot, Plac Zdrojowy 2
tel. 790 280 884
it@visit.sopot.pl
www.visit.sopot.pl

Molo z Domem Zdrojowym (ok. 1912)

Począwszy od 1283 r. klasztor cystersów w Oliwie przez blisko pięć stuleci pozostawał właścicielem Sopotu, który w połowie XVI w. z chłopskiej wsi zaczął przekształcać się w miejsce letniego wypoczynku gdańskich patrycjuszy. Największy sopocki posesor, Carl Christoph Wagner w 1819 r. postawił przy plaży skromny budynek wyposażony w wanny do ciepłych kąpieli oraz kabiny-przebieralnie, ale przedsięwzięcie to nie przyniosło sukcesu. Dopiero wybudowanie w 1823 r. przez Jeana Georga Haffnera pierwszego profesjonalnego Zakładu Kąpielowego uznawane jest za początek sopockiego kurortu. Zadania tego Haffner podjął się na życzenie władz pruskich i w następnych latach rozbudowywał kąpielisko o kolejne urządzenia dla kuracjuszy. W 1824 r. otwarty został Dom Kuracyjny, powstał pierwowzór dzisiejszego mola, drewniane łazienki-przebieralnie nad brzegiem morza oraz park kuracyjny. Później Ernst Adolf Böttcher rozbudował Dom Kuracyjny, wystawił pierwszy w Sopocie teatr i nowe łazienki. Uruchomienie linii kolejowej z Gdańska do Berlina przyczyniło się do niezwykle dynamicznego rozwoju kąpieliska w końcu XIX w. Na osi mola w 1881 r. powstał drugi, okazały Dom Kuracyjny, przedłużono też i poszerzono same molo. Ozdobiona wysoką wieżą budowla okazałego Zakładu Balneologicznego z 1904 r., do dzisiaj stanowi jeden z bardziej charakterystycznych elementów sopockiego krajobrazu. Ponadlokalną sławę i znaczenie zyskały urządzane od 1922 r. w Operze Leśnej festiwale wagnerowskie. Począwszy od 1927 r. słynne kasyno nowoczesnego i wytwornego Grand Hotelu przyciągało niezliczonych miłośników hazardu. Sopot przetrwał drugą wojnę światową bez większego uszczerbku, dopiero walki w 1945 r. pozbawiły go pięknych hoteli na głównym trakcie spacerowym. Mimo tego miasto zachowało niepowtarzalny charakter letniego kurortu z początków stulecia. Osiągnięcie odpowiedniej czystości plaż i wody morskiej oraz uruchomienie ujęcia solanki wypływającej samoczynnie w Zdroju św. Wojciecha sprawiły, że w 1999 r. Sopot uzyskał status uzdrowiska.

Skwer Kuracyjny z fontanną (ok. 1910)

Skwer Kuracyjny

Grand Hotel

Wojewódzki Zespół Reumatologiczny

Sopockie molo

Plaża z widokiem na Grand Hotel

Dom Zdrojowy

Dom Zdrojowy od strony molo

SUPRAŚL

Uzdrowisko nizinne, śródleśne w województwie podlaskim, w powiecie białostockim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Wysoczyzna Białostocka, nad rzeką Supraśl, w otoczeniu lasów Puszczy Knyszyńskiej, na wysokości 130–140 m n.p.m.

Bioklimat

Nizinny leśny, łagodnie, okresowo umiarkowanie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- peloid leczniczy (borowina) ze złoża Podsokołda 2.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby dolnych dróg oddechowych, choroby górnych dróg oddechowych

Informacja Turystyczna

Supraśl, ul. Piłsudskiego 58 (Urząd Miejski)
tel. 85 713 27 00
um@suprasl.pl
www.suprasl.pl

Przed Pałacem Archimandrytów (ok. 1910)

Aleksander Chodkiewicz, późniejszy wojewoda nowogrodzki i marszałek wielki litewski, w 1498 r. sprowadził do Gródka (w pobliżu dzisiejszego Supraśla) mnichów reguły Bazylego Wielkiego. Dwa lata później osiedlili się oni na uroczysku Suchy Hrud w centrum Puszczy Błudowskiej. Najpierw powstała tu cerkiew, później zabudowania klasztorne, a na początku XVI w. wokół monasteru zaczęła formować się osada. Prawosławny monaster z bogatą biblioteką, cennymi drukami i rękopisami stał się ważnym ośrodkiem kulturalnym ziem ruskich, odwiedzonym m.in. w 1582 r. przez patriarchę bułgarskiego Gabriela. Po przystąpieniu w 1609 r. monasteru do Unii Brzeskiej, klasztor w Supraślu został centrum kształcenia kadr unickich. W 1695 r. uruchomiono przyklasztorną drukarnię, a w 1711 r. pierwszą we wschodniej Polsce papiernię. Przełomowy w dziejach miejscowości był 1834 r., kiedy po wprowadzeniu przez władze carskie ceł na towary sprowadzane z Królestwa Polskiego do Rosji, w Supraślu zaczęły powstawać warsztaty tkackie produkujące głównie na rynek rosyjski. Fakt ten wykorzystało wielu przemysłowców ze Zgierza i Łodzi, przenosząc tu swoje fabryki. Jednym z pierwszych był Wilhelm Fryderyk Zachert, z którego rodziną dzieje miasteczka związane były przez ponad sto lat. Supraśl szybko przekształcił się w duży ośrodek przemysłowy, ale od lat 60. XIX w. jego znaczenie spadło na rzecz pobliskiego Białegostoku. Miejscowe tradycje letniskowe wywodzą się jeszcze z okresu międzywojennego, kiedy istniały tu również pensjonaty, sanatorium przeciwgruźlicze utworzone przez dr. Józefa Lewitto, park leśny z pawilonem, a także dobrze urządzone kąpielisko. Uznając walory zdrowotne miejscowości, nazywano ją naturalnym uzdrowiskiem Białegostoku. Wspaniały mikroklimat Supraśla, jego położenie i zasobność złóż borowinowych przyczyniły się w 2002 r. do nadania miastu statusu uzdrowiska.

Letnicy w supraskim lesie (ok. 1910)

Widok na monaster Zwiastowania Przenajświętszej Bogarodzicy

Holmed Uzdrowisko Szpital Rehabilitacyjno-Uzdrowiskowy

Dom Ogrodnika

Ogród Saski

Tężnia solna w Ogrodzie Saskim

SWOSZOWICE

Uzdrowisko nizinne dolinne w województwie małopolskim, osiedle w X dzielnicy Krakowa.

Położenie fizyczno-geograficzne

Próg Pogórza Wielickiego, w dolinie rzeki Wilgi, na wysokości 250 m n.p.m.

Bioklimat

Nizinny, od słabo do umiarkowanie bodźcowego.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,26% siarczanowo-wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowa, siarczkowa z ujęcia Źródło Napoleon,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,27% siarczanowo-wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowa, siarczkowa z ujęcia Źródło Główne.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, osteoporoza, choroby skóry

Informacja Turystyczna

Kraków, Plac Wszystkich Świętych 2
tel. 12 354 27 16
it@infokrakow.pl
www.infokrakow.pl

Dom Pod Matką Boską (ok. 1930)

Łazienki w Swoszowicach (ok. 1865)

Nie byłoby legendy o smoku wawelskim i jego pogromcy szewczyku Skubie, gdyby nie pochodząca ze Swoszowic siarka podana podstępnie gadowi w worze ze skór owczych. Najstarsze zapisy o miejscowości pochodzą z 1362 r., kiedy znane były już miejscowe źródła siarczane. Wytrącający się na powierzchni ziemi „kwiat siarkowy" wykorzystywano najpierw do leczenia trzody, a później ludzi. Przywilej króla Władysława Jagiełły zezwalający na eksploatację złóż siarki pochodził z 1415 r. i wtedy to w Swoszowicach uruchomiono kopalnię tego minerału. Jako największa w środkowej Europie działała ona bez większych przerw do 1886 r., poza nią w XV i XVI w. istniało tutaj również wiele niedużych kopalń, w których wydobycie prowadzono metodą szybowo-chodnikową. Zaniechanie eksploatacji siarki w Swoszowicach wiązało się z ogromnym spadkiem cen, spowodowanym silną konkurencją siarki sycylijskiej. Chociaż o leczniczych walorach swoszowickich wód siarczanych wspominali już w 1578 r. Wojciech Oczko, nadworny lekarz króla Stefana Batorego oraz lekarz lwowski Erazm Syxt w 1617 r., to leczenie na większą skalę rozpoczęto tutaj dopiero w 1811 r. Wówczas Feliks Radwański wybudował Dom Zdrojowy z łazienkami, później powstały piękne wille, miejscowość stała się ośrodkiem rekreacyjno-wypoczynkowym. Okres szczególnego rozwoju Swoszowic przypadł na czasy, kiedy prezydentem Krakowa był dr Józef Dietl. Zakład kąpielowy istniejącej od 1859 r. spółki Zdrojowiska Krakowskie, miał kilkadziesiąt wanien, wziewalnie nad źródłem, urządzenia do gimnastyki, pensjonaty, w parku grywała orkiestra zdrojowa zaś omnibusy codziennie woziły gości spod kościoła św. Wojciecha. Kiedy w latach międzywojennych kurort znajdował się w rękach rodziny Sternszus-Staniewskich, pisano o nim, że: „leży w pięknym parku liściastym, w którym niemało stuletnich lip, a przy zakładzie werandy oszklone z kanapkami do odpoczynku po kąpieli." Dzisiejsze Swoszowice to uzdrowisko zaciszne, z niską zabudową pensjonatową, jedna z bogatszych i ładniejszych dzielnic Krakowa.

Kąpiele siarczane (ok. 1915)

Uzdrowisko z lotu ptaka

Aleja parkowa

Główny Dom Zdrojowy

W Parku Zdrojowym

Pawilon Źródła Głównego

Główny Dom Zdrojowy

Główny Dom Zdrojowy

SZCZAWNICA

Uzdrowisko górskie zboczowe w województwie małopolskim, w powiecie nowotarskim.

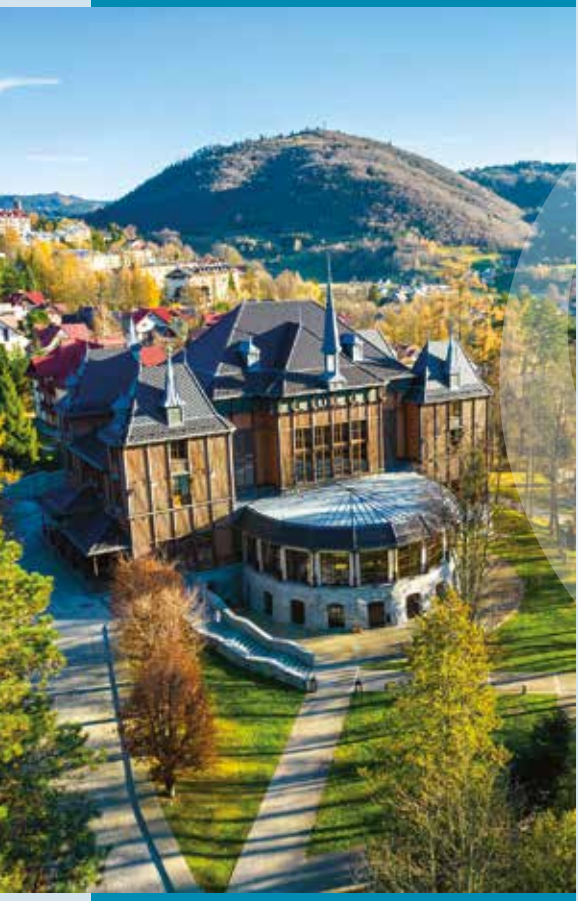

Położenie fizyczno-geograficzne

Południowe zbocza doliny potoku Grajcarek, otoczone wzniesieniami Beskidu Sądeckiego i Pienin, na wysokości 430–520 m n.p.m.

Bioklimat

Górski, umiarkowanie i silnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,18% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowo-wapniowa z ujęcia PD-4 Helena,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,48% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia Stefan,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,59% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia Józefina,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 1,10% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia Józef,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,46% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia Jan,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,26% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa z ujęcia Pitoniakówka wypływ B+C+D+G,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,28% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia Pioniakówka wypływ F,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 2,70% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia Magdalena,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,76% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia Wanda,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,25% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowo-wapniowa z ujęcia Szymon.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby dolnych i górnych dróg oddechowych, otyłość

Informacja Turystyczna

Szczawnica, ul. Szalaya 103 (CKSiP)
tel. 18 262 22 03 w. 32
biuro@cksip.szczawnica.pl | www.szczawnica.pl

Dworek Gościnny (ok. 1905)

Sądząc po nazwie miejscowości (szczawa to woda kwaśna), o tutejszych zdrojach wiedziano co najmniej od 1413 r., kiedy osadę wymieniano w zapisie króla Władysława Jagiełły jako część starostwa czorsztyńskiego. Jego losy Szczawnica dzieliła do końca XVIII w. Jeszcze przed rozbiorami Polski królewszczyzny starostwa czorsztyńskiego w 1770 r. anektowała Austria, by później znaczną część ziem szczawnickich wyprzedać chłopom, reszta zaś w 1820 r. przeszła w ręce mieszczanina spiskiego Jana Kutschery. Od niego Szczawnicę wraz ze źródłami i pierwszymi zabudowaniami zdrojowymi nabyła pochodząca z Węgier ziemiańska rodzina Szalayów, która postanowiła zorganizować tu miejsce podobne do znanych im „badów". Właściwym twórcą zdrojowiska był od 1842 r. Józef Szalay zwany ojcem Szczawnicy i czczony tu podobnie jak Tytus Chałubiński w Zakopanem. Przez lata swej działalności nadał rozmach miejscowości oraz zadbał o rozwój turystyki górskiej i spływu przełomem Dunajca, atrakcji na skalę światową. Powstały łazienki zdrojowe, wille, pensjonaty, parki, a źródła wód otrzymały architektoniczną oprawę. Józef Szalay zapraszał do Szczawnicy wybitnych ludzi epoki, m.in. wybitnego balneologa dr. Józefa Dietla, a przed śmiercią w 1876 r. zapisał Zakład Zdrojowy krakowskiej Akademii Umiejętności. Ta w latach 1880-1884 zbudowała Dworek Gościnny, uporządkowała park, zakończyła budowę drogi przez Pieniny do Czerwonego Klasztoru, ale trudności finansowe i organizacyjne zmusiły Akademię w 1909 r. do sprzedaży Szczawnicy hr. Adamowi Stadnickiemu. Za jego czasów największy rozwój uzdrowiska przypadł na lata 1933-1936, kiedy powstało Inhalatorium z pierwszymi w Polsce komorami pneumatycznymi, komfortowy pensjonat Modrzewie, rozpoczęto elektryfikację i kanalizację Szczawnicy, ale dalsze plany przerwała druga wojna światowa. Później uzdrowisko upaństwowiono, natomiast w 1962 r. nadano Szczawnicy prawa miejskie. Na mocy wyroku NSA w 2005 r. spadkobiercy hr. Adama Stadnickiego odzyskali uzdrowisko w Szczawnicy.

Zarząd zdrojowy i Zdrój Józefiny (ok. 1925)

Zdrój Magdaleny (ok. 1925)

Fontanna Kobieta z Dzbanem na Placu Dietla

Rezerwat przyrody Biała Woda

Spływ przełomem Dunajca

Promenada zdrojowa

W Parku Zdrojowym

W Parku Zdrojowym

Dworek Gościnny

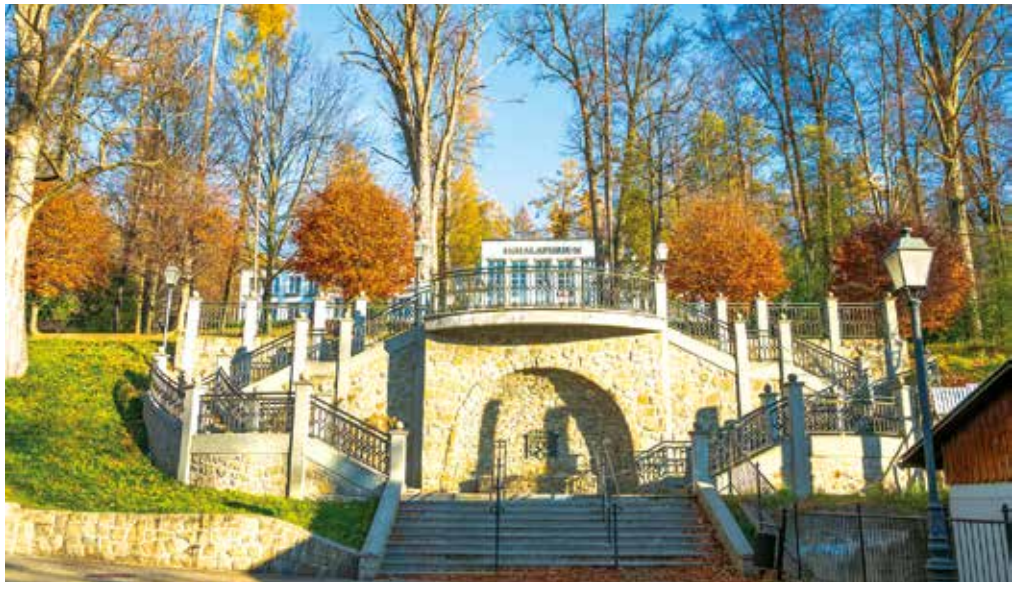

Sanatorium Inhalatorium

SZCZAWNO-ZDRÓJ

Uzdrowisko podgórskie dolinno-zboczowe w województwie dolnośląskim, w powiecie wałbrzyskim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Wschodnia część Gór Wałbrzyskich, w dolinie potoku Szczawnik, na wysokości 400–430 m n.p.m.

Bioklimat

Podgórski, umiarkowanie, okresowo łagodnie lub silnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda mineralna, lecznicza, swoista, 0,41% szczawa wodorowęglanowo-sodowa z ujęcia Mieszko,
- woda mineralna, lecznicza, swoista, 0,27% szczawa wodorowęglanowo-sodowo-magnezowo-wapniowa z ujęcia Młynarz,
- woda mineralna, lecznicza, swoista, 0,27% szczawa wodorowęglanowo-sodowa, radonowa z ujęcia Marta,
- woda mineralna, lecznicza, swoista, 0,23% szczawa wodorowęglanowo-sodowo-wapniowa z ujęcia Dąbrówka.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby dolnych dróg oddechowych, choroby górnych dróg oddechowych, choroby układu trawienia, choroby nerek i dróg moczowych, cukrzyca, otyłość, osteoporoza

Informacja Turystyczna

Szczawno-Zdrój, ul. Wojska Polskiego 4a
tel. 74 840 00 73
it@szczawno-zdroj.pl | www.szczawno-zdroj.pl

Grand Hotel (ok. 1915)

Pijalnia wód mineralnych (ok. 1905)

Tablica pamiątkowa na Templu pod wieżą Anny w Parku Zdrojowym głosi, że: „W tym miejscu znajdowały się pierwsze prasłowiańskie ujęcia źródeł wód mineralnych". Jak mówią dawne przekazy wody nie tylko zbawiennie wpływały na ludzi, ale również pobudzały krowy do większej produkcji mleka. Dawna osada wzmiankowana była już w Księdze Henrykowskiej z 1221 r. Pod koniec XIII w. włączono ją do dóbr zamku Książ, a losy miejscowości zmieniały się wraz z dziejami zamku. Od czasu kiedy w 1509 r. posiadłość nabył Conrad von Hochberg, Szczawno pozostawało w rękach potomków tego rodu aż do 1931 r. Z czasem za dominującą cechę niewielkiej wioski o charakterze pastersko-rolniczym uznano zdroje życiodajnych wód. Przełomowy był 1598 r. kiedy Caspar Schwenckfeldt określił ich składniki i działanie, ale intensywny rozwój uzdrowiska nastąpił dopiero od 1816 r. za sprawą dr. Samuela Augusta Zemplina. To on zbudował tu pensjonat, pijalnię wód mineralnych, zainicjował założenie parków zdrojowych i obiektów umilających

Staw w Parku Szwedzkim (ok. 1925)

Widok ze Słonecznej Polany (ok. 1925)

wypoczynek. Ave Salsula! (Witaj Soliczanko), tak pozdrawiali się pierwsi kuracjusze, zaś liczba osób zjeżdżających do nowego uzdrowiska systematycznie rosła. Niebawem stało tu już kilkadziesiąt pensjonatów, których właściciele prześcigali się w wymyślaniu różnych form reklamy swoich usług. Prócz wody do leczenia pacjentów, szczególnie tych cierpiących na suchoty, od 1820 r. używano w Szczawnie serwatki. Miejscowy, największy w Niemczech instytut serwatkowy prowadził hodowlę kóz, krów, oślic i owiec sprowadzanych z Galicji, gdyż tamtejsze cieszyły się lepszą reputacją niż pruskie. Do tej Doliny Jozafata, jak nazywał Szczawno jeden z publicystów poznańskich, ściągali kuracjusze z Prus, Rosji, Austrii, Holandii, Palestyny i obu Ameryk. Do światowego towarzystwa dołączali znani Polacy: Bogusz Stęczyński, Radziwiłłowie, Henryk Wieniawski, Zygmunt Krasiński czy Józef Korzeniowski. Po drugiej wojnie światowej Szczawno nadal pozostało uzdrowiskiem, chociaż na długie lata jego działalność przytłoczył rozrost pobliskiego Wałbrzycha.

Panorama z Domem Zdrojowym

Pijalnia wód mineralnych

Pijalnia wód mineralnych

Hala spacerowa

Teatr Zdrojowy

Dom Zdrojowy

ŚWIERADÓW-ZDRÓJ

Uzdrowisko górskie zboczowe w województwie dolnośląskim, w powiecie lubańskim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Góry Izerskie, w masywie Grzbietu Wysokiego i Kamienieckiego, w dolinie rzeki Kwisy, na wysokości 450–650 m n.p.m.

Bioklimat

Górski, silnie, okresowo umiarkowanie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista, 0,04% szczawa radonowa z ujęcia Górne,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,12% szczawa wodorowęglanowo-magnezowo-wapniowa, krzemowo-fluorkowa z ujęcia 1A.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, choroby dolnych dróg oddechowych, choroby górnych dróg oddechowych, choroby naczyń obwodowych, choroby skóry, osteoporoza, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, cukrzyca, choroby kobiece

Informacja Turystyczna

Świeradów-Zdrój, ul. Dworcowa 1
tel. 75 713 64 82, 75 713 64 83
it@swieradowzdroj.pl | www.swieradowzdroj.pl

Dom Zdrojowy (ok. 1912)

Przy drodze prowadzącej z Mirska na czeską stronę granicy, tu gdzie dzisiaj leży Świeradów, w 1524 r. stała Czyścisakwa, karczma nie mająca zbyt chlubnej sławy u przejezdnych. O zimnych i ciepłych, mineralnych i metalicznych wodach świeradowskiego źródła po raz pierwszy wspominał berliński lekarz Leonard Thurneysser w 1572 r., ale chociaż na przełomie XVI i XVII w. wieści o leczniczych właściwościach tutejszych zdrojów zaczęły rozchodzić się po Śląsku, to kolejne wojny odłożyły w czasie moment rozpoczęcia ich użytkowania. Kiedy sytuacja polityczna ustabilizowała się, w 1754 r. Górne Źródło zostało ujęte i zadaszone, obok wybudowano domek do picia wody, a pierwsi goście zamieszkiwali w pobliskiej karczmie sądowej. Wobec rosnącego zainteresowania Świeradowem w latach 1768–1795 przeprowadzono rozbudowę zdroju. Powstały stary i nowy dom źródlany, pawilon muzyczny oraz pierwszy dom kąpielowy z 12 wannami. Ludność, trudniąca się dotąd głównie rolnictwem, rzemiosłem i wycinką okolicznych lasów, zaczęła obsługiwać przyjeżdżających kuracjuszy. Na ostatnie ćwierćwiecze XIX w. przypadł okres znacznej rozbudowy i modernizacji istniejącej bazy i urządzeń sanatoryjnych, z inicjatywy dr. Waldemara Adama w 1879 r. wprowadzono do kuracji kąpiele borowinowe oraz w wywarze z kory sosnowej. Niemal wszystkie budynki wokół Górnego Źródła zostały zniszczone przez wielki pożar z 1895 r., ale już cztery lata później dzięki ogromnemu nakładowi kosztów poniesionych w całości przez hr. Fryderyka Schaffgotscha, powstał dzisiejszy Dom Zdrojowy z największą w Sudetach halą spacerową i pijalnią oraz Park Zdrojowy. Wyjątkowe znaczenie miało odkrycie w 1933 r. radoczynności wód świeradowskich i wybudowanie wykorzystującego ich właściwości zakładu kąpielowego. Na przełomie lat 20. i 30. XX w. miejscowość stała się także ośrodkiem sportów zimowych z torem saneczkarskim, dwiema skoczniami i narciarskimi trasami biegowymi. Od końca drugiej wojny światowej zmodernizowany Świeradów podtrzymuje uzdrowiskowe tradycje.

Fontanna w hali spacerowej (ok. 1930)

Willa Szarotka

Hotel Świeradów

HOTEL ŚWIERADÓW

Świeradów-Zdrój
ul. Piłsudskiego 29
tel. 75 78 16 346
fax 75 78 16 025
kontakt@hotelswieradow.pl

www.hotelswieradow.pl

Na wieży Sky Walk

Muzeum Zdrojowe

Stacja kolei gondolowej Ski Sun

Stacja Kultury

Modrzewiowa hala spacerowa

Dom Zdrojowy z lotu ptaka

St. Lukas

SANATORIUM & SPA

Sanatorium & SPA St. Lukas to wspaniały obiekt sanatoryjno - wypoczynkowy, położony atrakcyjnie w pobliżu centrum miasta Świeradów-Zdrój i na skraju parku uzdrowiskowego. Niezwykle korzystne usytuowanie w samym sercu Gór Izerskich, na wysokości 500 m. n.p.m., u podnóża Stogu Izerskiego i w pobliżu dolnej stacji kolei gondolowej, to tylko jeden z jego wielu atutów.

Historia działalności St. Lukas rozpoczyna się w roku 2005, kiedy to uruchomiona została pierwsza część kompleksu. W obiekcie znalazła się komfortowa baza noclegowa, składająca się z 95 pokoi 1, 2 i 3-osobowych, przestronna restauracja oraz znakomicie wyposażona baza sanatoryjna. Kryty basen, o wymiarach 12 x 4 m, jacuzzi i sauna, spełniły oczekiwania najbardziej wymagających gości.

W następnych latach, do istniejącego już budynku, dobudowano dwa dalsze skrzydła, które otrzymały nazwy: „St. Anna" i „St. Matheus". W nowych skrzydłach kompleksu sanatoryjnego znalazły się nowocześnie i komfortowo wyposażone pokoje hotelowe oraz baza sanatoryjno - kuracyjna. W efekcie tej rozbudowy kompleks sanatoryjny St. Lukas dysponuje potencjałem, zdolnym do obsłużenia jednocześnie 400 osób w 230 pokojach hotelowych. Posiada ponadto grotę solną, gabinet kosmetyczny oraz dodatkowy basen zewnętrzny z podgrzewaną wodą. Zadbany teren zielony oferuje Kuracjuszom odpoczynek na łonie przyrody, w pobliżu spływających kaskadami strumyków.

Przepiękne tereny wokół sanatorium oraz atrakcyjne widokowo i turystycznie szlaki Kotliny Jeleniogórskiej, dostarczą niezapomnianych wrażeń wszystkim miłośnikom pieszych wędrówek, podobnie jak znakomicie przygotowany single track - amatorom dwóch kółek. Specyficzny mikroklimat regionu, bogaty w aerozol, przesycony związkami eterycznymi bujnej i nieskażonej przemysłem roślinności oraz występujących tutaj wód radoczynnych, skutecznie wspomaga kurację, wypoczynek i regenerację sił. Wykwalifikowany i doświadczony personel sanatorium zatroszczy się o zapewnienie Gościom najlepszych warunków kuracji i wypoczynku. Pobyt w Sanatorium St. Lukas pomoże, zgodnie z jego mottem „odzyskać radość życia".

ul. Sienkiewicza 21 | 59-850 Świeradów-Zdrój
+48 75 78 21 000 | info@hotel-lukas.pl
www.hotel-lukas.pl

UZDROWISKO
ŚWIERADÓW
Polska Grupa Uzdrowisk

DOLINA MŁODOŚCI

Radon, świerk i borowina

Największym skarbem Uzdrowiska Świeradów są wody mineralne bogate w radon – wielozadaniowy pierwiastek młodości, korzystnie wpływający na kondycję całego ciała. Oferowane przez nas kąpiele radoczynne to idealna recepta na choroby narządu ruchu, układu krwionośnego, schorzenia narządów rodnych i skóry, a także propozycja dla osób aktywnych, które chcą szybko zregenerować swój organizm. Uzdrowisko Świeradów jako jedyny podmiot leczniczy w Świeradowie-Zdroju posiada wyłączną koncesję na wydobycie i eksploatację wód leczniczych, w których poziom radonu zgodny jest z polską normą wymaganą przy realizacji zabiegów leczniczych. Koncesję Nr 31/92 z okresem obowiązywania do 30 września 2042 r. przyznał Uzdrowisku Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

Oferujemy unikatowe zabiegi na bazie wywaru z kory świerku, pomocne w leczeniu bólów reumatycznych, nieżytów dróg oddechowych i chorób skóry. Efekt terapeutyczny w stanach zwyrodnieniowych czy pourazowych można uzyskać również dzięki leczniczej borowinie, stosowanej do rozgrzewających, aktywnych kąpieli i okładów, pobudzających krążenie krwi i procesy przemiany materii.

Specjalizujemy się w leczeniu:

- chorób ortopedyczno-urazowych,
- osteoporozy,
- chorób reumatologicznych,
- chorób dolnych i górnych dróg oddechowych (w tym rehabilitacji pocovidowej),
- chorób układu nerwowego,
- chorób naczyń obwodowych.

Prowadzimy rehabilitację:

- cieśni nadgarstka,
- w powikłaniach po boreliozie,
- w profilaktyce i terapii narządu głosu.

Nasze obiekty

Położony w sercu Świeradowa, tradycjami sięgający XIX w. Dom Zdrojowy oferuje 271 miejsc w pokojach typu standard, Lux i apartamentach. Są tutaj strefa zabiegowa z basenem rehabilitacyjnym, strefa SPA, kawiarnia, sala gimnastyczna i pijalnia wód mineralnych. Sanus w pobliżu Parku Zdrojowego to doskonała rodzinna baza noclegowa z 110 miejscami, centrum zabiegowym, strefą wellness z jacuzzi i sauną, salą fitness oraz pijalnią wody radonowej. W Sanatorium Goplana czeka 76 miejsc noclegowych oraz baza uzdrowiskowa z oddziałem rehabilitacji ogólnoustrojowej i reumatologii, strefa zabiegów świerkowych i grota solno-jodowa Galos. Kameralny wypoczynek zapewniają sanatoria Gracja oraz Wacław z zakładem radoczynnym.

Dwie części Domu Zdrojowego łączy najdłuższa na Dolnym Śląsku, zadaszona, modrzewiowa, 80 m hala spacerowa. To nie tylko doskonała architektura z zabytkową roślinną polichromią i witrażami, ale również miejsce, gdzie odbywają się koncerty, wystawy oraz bale sylwestrowe. W podziemiach Domu Zdrojowego mieści się muzeum zapoznające z dziejami wykorzystania świeradowskich wód mineralnych.

Atrakcje turystyczne

Świeradów-Zdrój jest doskonałą bazą wypadową do Czech i Niemiec. Najnowocześniejsza w Polsce całoroczna kolej gondolowa zimą obsługuje narciarzy, oddając im do dyspozycji trasy zjazdowe, a latem turystów pieszych i miłośników górskich tras rowerowych. Niedaleko jest do Jakuszyc oferujących malownicze trasy narciarstwa biegowego. Atrakcyjne są single tracki – system jednokierunkowych, leśnych ścieżek przeznaczonych do dynamicznej jazdy rowerowej, który połączony z siecią w Czechach daje łącznie ok. 100 km górskich tras. Warto również odwiedzić największą w Polsce, liczącą 62 m wysokości wieżę widokową Sky Walk, skąd roztaczają się panoramy uzdrowiska i okolicznej przyrody.

Uzdrowisko Świeradów-Czerniawa
Sp. z o.o. – Grupa PGU
Świeradów-Zdrój
ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 35
tel. 75 782 06 00, 75 782 05 00, 75 730 21 00

rezerwacja@uzdrowisko-swieradow.pl
www.uzdrowisko-swieradow.pl

ŚWINOUJŚCIE

Uzdrowisko nadmorskie w województwie zachodniopomorskim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Wyspa Uznam, nad Zatoką Pomorską, na wysokości 3 m n.p.m.

Bioklimat

Nadmorski, umiarkowanie i łagodnie, okresowo silnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 4,43% chlorkowo-sodowa, jodkowa, żelazista z ujęcia Nr V Jantar,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 4,40% chlorkowo-sodowa, jodkowa z ujęcia Nr VI Teresa,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 2,4% chlorkowo-sodowa, jodkowa, żelazista z ujęcia Nr IVa XXX-lecia,
- peloid leczniczy (borowina) ze złoża Świnoujście-Płachcin.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, reumatologiczne, kardiologiczne i nadciśnienie, choroby dolnych i górnych dróg oddechowych, otyłość, choroby endokrynologiczne, osteoporoza, choroby skóry, choroby kobiece

Informacja Turystyczna

Świnoujście, Plac Słowiański 6/1
tel. 91 322 49 99, 91 327 16 30, 91 327 16 29
cit@um.swinoujscie.pl | www.swinoujscie.pl

Kąpielisko rodzinne (ok. 1915)

Zbudowane w 1181 r. grody warowne przy ujściu Świny, trzy lata później zniszczone zostały przez Duńczyków, w których rękach Pomorze jako lenno pozostawało do 1227 r. O tutejszym porcie wspominano już w końcu XIII w. lecz z powodu postępującego zapiaszczenia Świny żeglugę skierowano przez położoną na zachodzie Pianę. Kończący wojnę trzydziestoletnią pokój westfalski pozostawił Pomorze we władaniu Szwecji do 1720 r., kiedy Prusy odkupiły wyspy Wolin i Uznam. Wobec konieczności wnoszenia wysokich opłat za przepływanie Pianą rząd pruski postanowił umożliwić żeglugę Świną i rozpoczął prace przy pogłębianiu jej głównego koryta. W 1743 r. powstało osiedle Świnoujście, po czterech latach ogłoszone awanportem Szczecina. Po tym jak w 1814 r. na mielizny weszło 14 statków, ujście Świny w latach 1818–1823 ujęto w kamienne falochrony, powstały też nowe nabrzeża. Coraz większą rolę zaczęło odgrywać Świnoujście jako letnisko w 1824 r. ogłoszone kąpieliskiem morskim, a wybudowanie w 1876 r. linii kolejowej umożliwiło kuracjuszom wygodny dojazd bezpośrednio z Berlina. Naczelny architekt berlińskich ogrodów cesarskich Peter Joseph Lenne w latach 1826–1827 zaprojektował Park Zdrojowy, którego główna aleja łączyła centrum z nadmorskimi terenami wypoczynkowymi. Odkrycie solanek w 1885 r. przyczyniło się do błyskawicznego rozwoju dzielnicy uzdrowiskowej położonej bezpośrednio przy plaży. Na przełomie XIX i XX w. Świnoujście stało się renomowanym kurortem. Mieszkał tutaj Theodor Fontane, najwybitniejszy pisarz niemieckiego realizmu, a kompozytor Feliks Nowowiejski stworzył Legendę Bałtyku. Na redzie świnoujskiego portu w 1907 r. spotkali się car Mikołaj II i cesarz Wilhelm II, słynna kobieta-szpieg Mata Hari spiskowała z późniejszym admirałem Wilhelmem Canarisem. Rozwój Świnoujścia zniszczonego w trakcie drugiej wojny światowej, hamowany początkowo przez militarny charakter miasta, opierał się na budowie portu handlowego i nowoczesnej bazy rybołówstwa dalekomorskiego, dopiero lata 60. XX w. umożliwiły odtworzenie i rozwój dzielnicy uzdrowiskowej.

Promenada nadmorska (ok. 1915)

Dom Zdrojowy i muszla koncertowa (ok. 1930)

Plaża i Promenada Zdrowia

Uzdrowisko – rzeźba

Park Zdrojowy

Port turystyczny

Sanatorium Adam i Ewa

Sanatorium Energetyk

UNIEJÓW

Uzdrowisko nizinne w województwie łódzkim, w powiecie poddębickim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Kotlina Uniejowska, nad rzeką Wartą, na wysokości 97–116 m n.p.m.

Bioklimat

Nizinny, słabo bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,63% chlorkowo-sodowa, hipertermalna z odwiertu PIG/AGH-2.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, choroby naczyń obwodowych, choroby skóry

Informacja Turystyczna

Uniejów, ul. Błogosławionego Bogumiła 13 (Urząd Miasta)
tel. 63 288 97 40, 63 288 97 87
urzad@uniejow.pl
www.uniejow.pl

Początkowo główną rolę na tych terenach odgrywał pobliski Spycimierz, przez który prowadziła odnoga szlaku bursztynowego z Moraw na Pomorze Gdańskie. Obok tej osady ok. 1136 r. formować się zaczęła uniejowska włość kościelna, należąca do arcybiskupów gnieźnieńskich. Na przełomie XIII i XIV w. częstym gościem był tu arcybiskup Jakub Świnka i to dzięki niemu przed 1290 r. osada otrzymała prawa miejskie. Obok Łęczycy i Sieradza, Uniejów był w XIV w. częstym miejscem synodów duchowieństwa polskiego, gościli tu również królowie Kazimierz Wielki i Władysław Jagiełło. Dalszy rozwój miasta przypadł na XV w. wraz

Panorama Uniejowa (ok. 1935)

Zamek w Uniejowie (ok. 1860)

szef sztabu feldmarszałka Iwana Dybicza przyczynił się do rozbicia wojsk polskich pod Ostrołęką w 1831 r. Kolejne lata przyniosły wzrost znaczenia Uniejowa jako ośrodka handlowego, odbywały się tu liczne jarmarki i targi bydłem, rozwijał się drobny handel i rzemiosło, budynki drewniane zaczęto zastępować murowanymi, próbowano nawet stworzyć ośrodek sukienniczy. Od 2012 r. miasto wraz z sołectwami Spycimierz, Spycimierz-Kolonia, Zieleń i Człopy posiada status uzdrowiska Podstawą do jego nadania były właściwości miejscowych ciepłych wód leczniczych.

z kultem bł. Bogumiła, kiedy w Uniejowie kwitł handel związany z obsługą pielgrzymów udających się do Dobrowa. Mimo, że w okresie tym doszło do kilku pożarów i rabunków, to miasto szybko odbudowano. Najazd wojsk szwedzkich w 1656 r. przyczynił się do upadku zamku, a tym samym przeniesienia do Łowicza wszystkich jego dotychczasowych funkcji związanych z zarządzaniem miastem i dobrami kościelnymi. Powtarzające się od XVII w. co kilkadziesiąt lat kolejne pożogi, przygasiły świetność Uniejowa. W 1836 r. miasto i zamek, wchodzące w skład klucza uniejowskiego przeszły w ręce gen. Karola Tolla. Tytuł hrabiowski oraz dobra otrzymał on za zasługi w armii carskiej, gdzie jako

Ulica Błogosławionego Bogumiła (ok. 1960)

Zamek biskupów gnieźnieńskich

Zamek – apartamenty królewskie

Zamek - sala konferencyjna

Park zamkowy

Rynek miejski

Dworek w Zagrodzie Młynarskiej

Uzdrowisko Uniejów Park

Uzdrowisko Uniejów Park

Kompleks termalno-basenowy Termy Uniejów

USTKA

Uzdrowisko nadmorskie w województwie pomorskim, w powiecie słupskim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Wybrzeże Słowińskie, przy ujściu rzeki Słupi do Morza Bałtyckiego, na wysokości 2–6 m n.p.m.

Bioklimat

Nadmorski, silnie, okresowo umiarkowanie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 3,36% chlorkowo-sodowa, jodkowa, hipotermalna z odwiertu IGH-1.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby dolnych dróg oddechowych, choroby górnych dróg oddechowych, choroby endokrynologiczne

Informacja Turystyczna

Ustka, ul. Marynarki Polskiej 71
tel. 59 814 71 70
biuro@lot.ustka.pl
www.ustka.info.pl

Widok na plażę wschodnią (ok. 1912)

Stara kaszubska osada w 1335 r. zakupiona została przez mieszczan słupskich za symboliczną parę butów, corocznie przekazywaną na rzecz poprzednich właścicieli, rodu Święców. Port i handel morski przez kolejne wieki decydowały o tempie i kierunku rozwoju Ustki. Należąca od 1382 r. do związku Hanzy, utrzymywała szerokie kontakty nie tylko z miastami nadbałtyckimi, ale też z portami Flandrii, Holandii i Anglii. W czasach korzystnej koniunktury gospodarczej, przypadających na lata 1358–1600, przewijało się tędy rocznie blisko 100 statków. Po zawarciu w 1648 r. pokoju westfalskiego i przejęciu władzy przez księcia brandenburskiego Fryderyka Wilhelma port zaczął podupadać, do czego przyczyniły się silne sztormy zapiaszczające ujście Słupi oraz pożar miasta w 1719 r. Ustkę w 1807 r. zajęły napoleońskie wojska gen. Jana Skrzyneckiego, tworząc tutaj jedną z baz materiałowych i garnizon Wielkiej Armii, co spowodowało dalsze zniszczenia. Ożywienie gospodarcze nastąpiło w drugiej połowie XIX w., kiedy odbudowano port i nabrzeża, rozpoczynając przy tym produkcję statków. Zasadnicza rozbudowa miasta datuje się od przełomu XIX i XX w., wówczas też Ustka zaczęła stawać się modnym kąpieliskiem, chociaż pierwszych kuracjuszy odnotowano już w 1832 r. Początkowo Ustka była miejscowością letniskową głównie dla szlachty i okolicznych mieszczan, którzy ściągali tu wczesną wiosną własnymi zaprzęgami z pościelą, sprzętami domowymi i zapasami żywności. Z inicjatywy powołanego w 1870 r. Towarzystwa Kąpielowego założono spacerowy deptak i Park Zdrojowy. Doprowadzenie w 1878 r. linii kolejowej ze Słupska wpłynęło na rozwój kąpieliska, wraz z napływem kuracjuszy i wczasowiczów rozwijała się baza noclegowa, powstawały nowe hotele, pensjonaty, restauracje, budynki zabiegowe i kąpieliskowe. Ruch letniskowy przyczynił się do dalszej rozbudowy miejscowości, która w 1935 r. uzyskała prawa miejskie, zaś w 1987 r. status uzdrowiska.

Dom zdrojowy Pavillon (ok. 1938)

Wejście do portu w Ustce

Marina jachtowa

Ławeczka Ireny Kwiatkowskiej

Cafe Gorący Pączek

Grand Lubicz – Uzdrowisko Ustka

Grand Lubicz – Uzdrowisko Ustka

Grand Lubicz – Uzdrowisko Ustka

Widok na Bulwar Portowy

USTROŃ

Uzdrowisko podgórskie zboczowe w województwie śląskim, w powiecie cieszyńskim.

Położenie fizyczno-geograficzne

Podnóże Beskidu Śląskiego, w dolinie rzeki Wisły, otoczone grzbietami górskimi Lipowskiego Gronia i Równicy od wschodu oraz Czantorii Wielkiej i Małej od zachodu, na wysokości 360-480 m n.p.m.

Bioklimat

Podgórski, umiarkowanie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 13,79% chlorkowo-sodowo-wapniowa, jodkowa, termalna z ujęcia U-3,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 11,8% chlorkowo-sodowo-wapniowa, jodkowa, termalna z ujęcia U-3A,
- peloid leczniczy (borowina) ze złoża Zabłocie.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby naczyń obwodowych, choroby dolnych dróg oddechowych, choroby górnych dróg oddechowych, cukrzyca, otyłość, osteoporoza

Informacja Turystyczna

Ustroń, Rynek 2
tel. 33 854 26 53, 502 628 591
informacja@ustron.pl | www.visit.ustron.pl

Hotel Lubojatzki (ok. 1915)

Staw kajakowy (ok. 1915)

Niegdyś Ustroń, wymieniany po raz pierwszy w 1305 r., był zagubionym w górach zakątkiem należącym do Piastów cieszyńskich, z czasem stał się wsią szlachecką, by w 1653 r. znaleźć się w rękach Habsburgów. Tradycje miejscowości jako letniska sięgają lat 40. XVIII w., kiedy cierpiący na dolegliwości gastryczne przyjeżdżali do tutejszych gospodarzy na kuracje żętycowe, w schorzeniach płuc stosowano mleko kozie. Badania geologiczne przyczyniły się do odkrycia w rejonie Ustronia pokładów rud żelaza. Dzięki temu w 1772 r. uruchomiono tu pierwszy piec, który dał początek wielkiemu ośrodkowi hutniczemu, jakim była miejscowość w XIX w. Paradoksalnie hutnictwo przyczyniło się do rozwoju bazy zabiegowej, bowiem już pod koniec XVIII w. robotnicy myjący się w wodzie podgrzanej żużlami wielkopiecowymi zauważyli jej dobroczynne działanie. Dokładniejsze badania potwierdziły ten fakt, a kąpiele gierzynowe stawały się coraz popularniejsze. Na polecenie księcia cieszyńskiego Alberta obok huty powstał zajazd z łazienkami zwany Hotelem Kuracyjnym. Więcej gości pojawiać się zaczęło od drugiej połowy XIX w., kiedy odkryto źródła wód mineralnych i pokłady borowiny, w 1869 r. zbudowano halę spacerową i pijalnię żętycy oraz otwarto Park Zdrojowy. Lecznicze walory miejscowości przyczyniły się do zatwierdzenia jej w 1882 r. jako „austryjackiego uzdrowiska". Historia wielkiego przemysłu zakończyła się w 1897 r., ale systematycznie zwiększała się liczba przybywających tu gości i kuracjuszy. Po drugiej wojnie światowej uszczuplona baza hotelowa nie pozwoliła na pełny rozwój kurortu i dopiero kiedy w 1967 r. Ustroń ponownie otrzymał status uzdrowiska rozpoczął się dla niego niezwykle pomyślny okres. W ramach rekompensaty przemysłu górniczego za uzdrowisko Jastrzębie-Zdrój, które utraciło rację bytu, na Zawodziu powstała całkowicie nowa dzielnica uzdrowiskowa. Jej charakterystycznym elementem są sanatoria i obiekty wczasowe w kształcie piramid.

Łazienki borowinowe (ok. 1905)

Hotel Kuracyjny (ok. 1910)

Uzdrowisko z lotu ptaka

Most wiszący nad Wisłą

Fontanna solankowa

Pijalnia wody mineralnej

Ratusz w Ustroniu

Mini amfiteatr na Rynku

Wisła w Ustroniu

Uzdrowisko Ustroń

Jesteśmy jednym z największych kompleksów uzdrowiskowych w Europie, który jest częścią Grupy American Heart of Poland. Organizujemy pobyty dofinansowane z NFZ oraz komercyjne. Specjalizujemy się w leczeniu schorzeń **kardiologicznych**, **pulmonologicznych**, **neurologicznych**, **onkologicznych**, **narządu ruchu**.

Nasze atuty:

- położenie w sercu Beskidu Śląskiego
- naturalne złoża borowiny i solanki
- szeroka oferta rehabilitacyjna
- specjaliści światowej klasy
- innowacyjne metody leczenia
- kompleks basenów solankowych

Sprawdź naszą ofertę!

Uzdrowisko Ustroń
ul. Sanatoryjna 1, 43-450 Ustroń

E-mail: rezerwacja@uzdrowisko-ustron.pl
Telefon: 33 854 54 54 wew. 2
www.uzdrowisko-ustron.pl

GRUPA
American Heart of Poland

Muzeum Regionalne Stara Zagroda

Ustroński Rynek

WAPIENNE

Uzdrowisko podgórskie dolinne w województwie małopolskim, w powiecie gorlickim, w gminie Sękowa.

Położenie fizyczno-geograficzne

Beskid Niski, otoczone wzniesieniami masywu Magury Wątkowskiej, w dolinie potoku Wapnianka, na wysokości 400 m n.p.m.

Bioklimat

Podgórski, łagodnie, okresowo umiarkowanie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista, 0,05% wodorowęglanowo-sodowo-wapniowa, siarczkowa ze źródła Marta,
- woda lecznicza, słabo zmineralizowana, swoista, 0,05% wodorowęglanowo-wapniowo-sodowa, siarczkowa ze źródła Kamila.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe,
choroby reumatologiczne

Informacja Turystyczna

Krzywa 30 (Centrum Narciarstwa Biegowego)
tel. 18 351 87 70
facebook CNB Krzywa

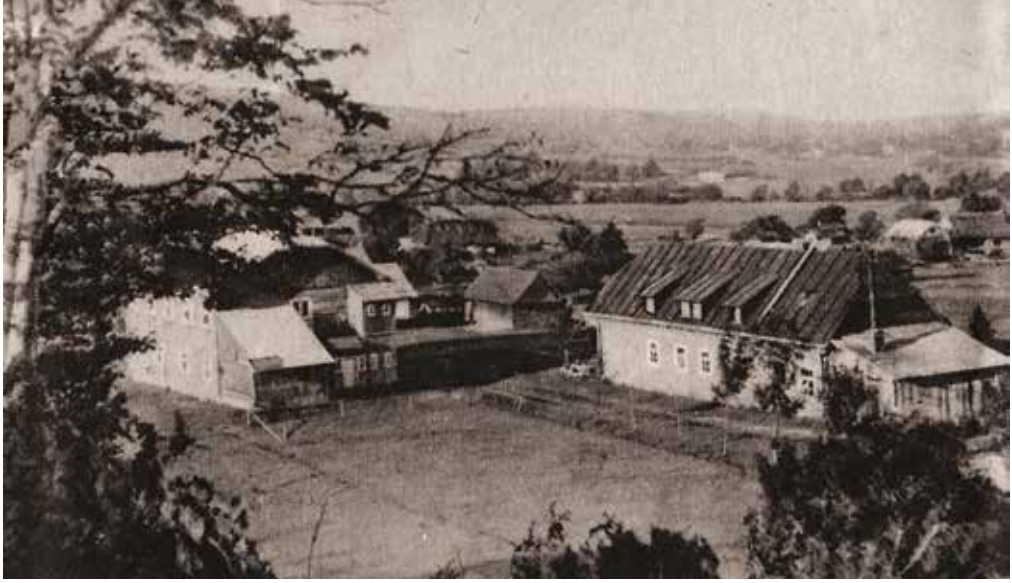

Uzdrowisko Wapienne (ok. 1935)

Historia miejscowości sięga 1546 r. kiedy król Zygmunt Stary nadał Michałowi, synowi sołtysa z Męciny prawo do lokacji wsi na prawie wołoskim. Wapienne było wsią królewską należącą do wyposażenia starostwa bieckiego, później przeszło w ręce Lubomirskich. Miejscowa tradycja głosi, że już od XVII w. znane były właściwości lecznicze tutejszych źródeł, a gdy właścicielami osady w XVIII w. była rodzina Siemieńskich, zdrojowisko liczyło 50 wanien kąpielowych rozmieszczonych w 36 kabinach zabiegowych. Na początku XIX w. żołnierze napoleońscy wracający po klęsce moskiewskiej kurowali się tutaj z francze czyli syfilisu, czemu sprzyjały wody siarczkowe. Po zniszczeniach pierwszej wojny światowej uzdrowisku przywrócono jego funkcję w latach 1920–1924, ponownej dewastacji urządzenia zdrojowe uległy podczas kolejnej wojny. Wapienne opuszczone po 1947 r. przez zamieszkujących tu Łemków, w późniejszych latach zasiedlone zostało ponownie, w większości przez dawną ludność powracającą z ziem zachodnich. Do planów odbudowy i modernizacji uzdrowiska powrócono pod koniec lat 50. XX w., kiedy wzniesione zostały nowe łazienki i budynek hotelowy obecnego zakładu zdrojowego.

Cmentarz wojenny (ok. 1918)

Reklama uzdrowiska z lat międzywojennych

Wapienne - Zdrój

Skład chemiczny wody ze źródła siarczanego nr. 1. według analizy wykonanej w Akademji górniczej w Krakowie metodą elektro - chemiczną

Analiza ilościowo - jakościowa

0.014 H. S.
0.012 L. Cl
0.123 K. Cl.
0.649 Mg. Cl.
1.166 Ca. O.
0.957 C. O_2

Kąpiele siarczane ze źródła Nr. 1. stosuje się przy reumatyźmie, dnie, podagrze, w chorobach kobiecych oraz w chorobach przemiany materji. Kąpiele siarczane są jedną z najskuteczniejszych metod leczniczych w schorzeniach pozapalnych, w schorzeniach wysiękowych stawów w obrzękach gruczołów i kości.

SEZON OD 15-go MAJA DO 31-go PAŹDZIERNIKA.

Dom Zdrojowy

Wieża widokowa na Ferdlu

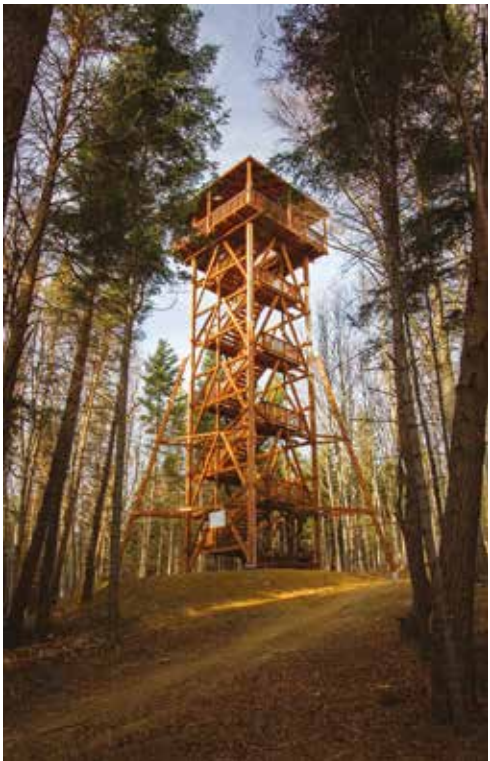

Amfiteatr

Park Zdrojowy

Kościół świętych Filipa i Jakuba w Sękowej

Pijalnia wody mineralnej

WIENIEC-ZDRÓJ

Uzdrowisko nizinne śródleśne w województwie kujawsko-pomorskim, w powiecie włocławskim, w gminie Brześć Kujawski.

Położenie fizyczno-geograficzne

Północna część Kotliny Płockiej, na wysokości 64-70 m n.p.m.

Bioklimat

Nizinny leśny, słabo bodźcowy o cechach oszczędzających.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,36% siarczanowo-chlorkowo-wapniowo-sodowa, siarczkowa z ujęcia 3-E,
- peloid leczniczy (borowina) ze złoża Wieniec B.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby dolnych dróg oddechowych, choroby reumatologiczne, choroby układu nerwowego, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, osteoporoza

Informacja Turystyczna

Brześć Kujawski, ul. Kolejowa 44
tel. 782 838 777
informacja.turystyczna@wahadlo.brzesckujawski.pl
www.turystyczny.brzesckujawski.pl

Dom Zdrojowy (ok. 1930)

Baron Leopold Kronenberg, właściciel licznych dóbr leżących między Ciechocinkiem a Inowrocławiem, otrzymał w 1898 r. koncesję na prowadzenie w nich badań geologicznych. Efektem wierceń było odkrycie w 1907 r. źródła wody mineralnej niedaleko wsi Wieniec. Mimo iż wybitni specjaliści stwierdzili, że wody mają istotne wartości lecznicze, baron pozostał obojętny wobec propozycji urządzenia tu sanatorium. Dopiero w okresie powojennym mjr Stanisław Smolka przekonał przedstawicieli włocławskiej inteligencji do budowy zdrojowiska. Wiercenia na terenie leśnictwa Poraza zaowocowały w 1922 r. odkryciem źródła tych samych co wienieckie wód oraz dużych pokładów borowiny. Rok później dokonano poświęcenia pierwszych budynków przyszłego Zakładu Kąpielowego Źródeł Siarczanych Wieniec. Rozwój uzdrowiska następował bardzo szybko, Wieniec-Zdrój stawał się popularny, toteż chorzy zjeżdżali tu z całej Polski. Pobudowano szereg willi, w 1930 r. oddano do użytku Dom Zdrojowy, nieco później dwa duże pawilony dla dzieci. Druga wojna światowa zatrzymała rozwój uzdrowiska, a jego renesans rozpoczął się w latach 60. XX w.

Dom Zdrojowy (ok. 1925)

Źródło Wieniec (ok. 1910)

Fontanna w Parku Zdrojowym

Zakład przyrodoleczniczy

Sanatorium Wrzos

Sanatorium Zacisze

Jutrzenka Medical SPA

Jutrzenka Medical SPA

WYSOWA-
-ZDRÓJ

Uzdrowisko górskie dolinne w województwie małopolskim, w powiecie gorlickim, w gminie Uście Gorlickie.

Położenie fizyczno-geograficzne
Zachodnia część Beskidu Niskiego, w szerokiej dolinie rzeki Ropy, na wysokości 510–550 m n.p.m.

Bioklimat
Górski, umiarkowanie i silnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 2,28% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa, jodkowa z odwiertu Aleksandra,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,20% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa z odwiertu Józef I,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,44% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa, jodkowa z odwiertu Józef II,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,15% szczawa wodorowęglanowo-sodowo-wapniowa z odwiertu Słone,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,44% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa, jodkowa z odwiertu W-11 Henryk,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,39% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowo-wapniowa z odwiertu W-12 Władysław,

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,17% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa z odwiertu W-24,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,78% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa, jodkowa z odwiertu W-16,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,45% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa, jodkowa z odwiertu W-15,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 1,32% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa, jodkowa z odwiertu W-14 Franciszek,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,85% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa, jodkowa z odwiertu W-13 Anna,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,34% szczawa wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowa, żelazista, jodkowa z odwiertu Bronisław.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, choroby dolnych dróg oddechowych, choroby górnych dróg oddechowych, choroby układu trawienia, cukrzyca, otyłość, osteoporoza, choroby nerek i dróg moczowych, choroby krwi i układu krwiotwórczego, choroby naczyń obwodowych, choroby skóry

Informacja Turystyczna

Wysowa-Zdrój 61 (obok cerkwi)
tel. 516 006 346
cpt@usciegorlickie
www.wysowa-zdroj.pl

Pijalnia wód mineralnych (ok. 1925)

Osada założona przez rodzinę Gładyszów w drugiej połowie XIV w., przed 1437 r. przeniesiona została na prawo wołoskie. Jako wieś przygraniczna, położona przy lokalnym trakcie przez Bardejów na Węgry, Wysowa znana była z wymiany handlowej i składów wina przywożonego przez kupców greckich i ormiańskich. Z wód mineralnych zaczęto w Wysowej korzystać już w 1778 r. z inicjatywy jej właściciela, wojewody bracławskiego hr. Macieja Lanckorońskiego, który: „corocznie używał kąpieli w wodach wysowskich, a czerstwość zdrowia swego im przypisywał". Hrabia kąpał się w drewnianych wannach, pierwsze łazienki powstały dopiero w 1808 r. Za początki uzdrowiska można uznać lata 1812–1814 r., kiedy Ignacy Zychowicz, zbudował pierwszy „budynek zdrojowy" o sześciu łazienkach i dziewięciu pokojach mieszkalnych, w 1824 r. staraniem Leona Kłosińskiego został wzniesiony zakład zdrojowy, a Wysowa zyskała status miejscowości kuracyjnej. Okres świetności uzdrowiska trwał do czasów pierwszej wojny światowej. Walory tutejszych wód nagradzanych na wystawach przemyskiej w 1882 r. i krakowskiej w 1891 r. oceniało ówcześnie ponad 20 specjalistów,

Dom Zdrojowy (ok. 1925)

Zakład zdrojowy (ok. 1925)

wydając opinie o ich skuteczności leczniczej. W wyniku prowadzonych w okolicy walk zakład zdrojowy został spalony. Po wojnie w 1921 r. uzdrowisko nabyła spółka krakowskich lekarzy kierowana przez dr. Wacława Kraszewskiego, która odbudowała zniszczone budynki i uporządkowała ujęcia wód mineralnych. Wybudowano nowy zakład zdrojowy, stylową pijalnię, rozlewnię wód oraz łazienki. Wysowa była letniskiem i stacją klimatyczną z prawem pobierania taksy oraz opłat za zabiegi lecznicze, niestety mimo reklamy i wzmianek w różnych przewodnikach frekwencja słabła. Zniszczenia obu wojen światowych nie przekreśliły dawnych osiągnięć, ale paradoksalnie właśnie dzięki nim powstała nowoczesna baza zabiegowa i zaplecze zapewniające leczenie w obiektach odpowiadających współczesnym standardom.

Dolina Józefa i willa Pod Gródkiem (ok. 1925)

Ośrodki uzdrowiskowe Biawena, Beskid i Wysowa nad Parkiem

Stary Dom Zdrojowy

Siłownia plenerowa

W Parku Zdrojowym

Panorama Wysowej-Zdroju

Pijalnia wód mineralnych

ZŁOCKIE

Uzdrowisko podgórskie dolinne w województwie małopolskim, w powiecie nowosądeckim, w gminie Muszyna.

Położenie fizyczno-geograficzne

Wschodnia część Beskidu Sądeckiego, w dolinie Szczawnika i Złockiego Potoku osłoniętej od południa pasmem Kotliczego Wierchu i Jaworzyny, na wysokości 460 m n.p.m.

Bioklimat

Podgórski, umiarkowanie, okresowo silnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,16% szczawa wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowa z ujęcia Złockie-8,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,16% szczawa wodorowęglanowo-wapniowo-sodowa z ujęcia SL-3.

Kierunki lecznicze

choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby dolnych dróg oddechowych, choroby górnych dróg oddechowych, choroby układu trawienia, otyłość, choroby endokrynologiczne, choroby kobiece

Informacja Turystyczna

Muszyna, Rynek 34
tel. 18 534 91 61
cit@muszyna.pl | www.muszyna.pl

Cerkiew św. Dymitra (ok. 1910)

Wydany przez biskupa krakowskiego Piotra Myszkowskiego w 1580 r. akt lokacyjny, zezwalał Iwanowi Makowicy na założenie wsi na prawie wołoskim. Jak utrzymują legendy częściowo poparte wcześniejszymi notatkami Jana Długosza, nazwa osady wywodziła się od złota, które podobno niegdyś tutaj wydobywano. Ludność zobowiązana była do służby wojskowej w oddziałach harników, wiadomo, że w 1624 r. miejscowi chłopi musieli uposażyć sołtysa sąsiedniego Szczawnika, porucznika piechoty muszyńskiej. Wieś żyła z uprawy ziemi i hodowli zwierząt, ubocznym zajęciem była praca w lesie. W drugiej połowie XIX w. zaczął się tutaj szerzyć ruch staroruski, trwający aż do wysiedlenia po drugiej wojnie światowej miejscowych Łemków. Od wieków znane były wody mineralne Złockiego, ale używała ich jednak głównie ludność wsi, chociaż w okresie międzywojennym pojawiali się już pierwsi letnicy. Miejscowością jako obszarem posiadającym warunki do leczenia uzdrowiskowego zainteresowano się na przełomie lat 60. i 70. XX w. Piękne położenie, jak również duże zasoby wód mineralnych, wpłynęły na szybki rozwój Złockiego, przekształcając je w ośrodek sanatoryjno-wypoczynkowy. Utworzone w 2022 r. Uzdrowisko Złockie obejmuje sołectwa Złockie, Szczawnik oraz Jastrzębik.

Sanatorium Metalowiec (ok. 1965)

Cerkiew św. Dymitra

Na deptaku

Figura kwiatowa

Największa w Europie Sankolandia

Park Rowerowy

Figura kwiatowa

Kulig w Złockiem

Pijalnia sezonowa Marcin

ŻEGIESTÓW-ZDRÓJ

Uzdrowisko podgórskie dolinno-zboczowe w województwie małopolskim, w powiecie nowosądeckim, w gminie Muszyna, osada wsi Żegiestów.

Położenie fizyczno-geograficzne

Wschodnia część Beskidu Sądeckiego, na południowych zboczach masywu Stawiska, w środkowej części przełomu rzeki Poprad, na wysokości 440–480 m n.p.m.

Bioklimat

Podgórski, umiarkowanie, okresowo silnie bodźcowy.

Naturalne tworzywa lecznicze

- woda lecznicza, mineralna, swoista, 1,00% szczawa wodorowęglanowo-sodowo-magnezowa, żelazista, metakrzemowa z ujęcia Wiktor,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,39% szczawa wodorowęglanowo-sodowo-magnezowo-wapniowa, siarczkowa z ujęcia Zofia 2,
- woda lecznicza, mineralna, swoista, 0,26% szczawa wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowa, żelazista z ujęcia Anna.

Kierunki lecznicze

choroby reumatologiczne, choroby układu trawienia, choroby nerek i dróg moczowych, choroby górnych dróg oddechowych, choroby dolnych dróg oddechowych, otyłość, cukrzyca, osteoporoza

Informacja Turystyczna

Muszyna, Rynek 34
tel. 18 534 91 61
cit@muszyna.pl
www.muszyna.pl

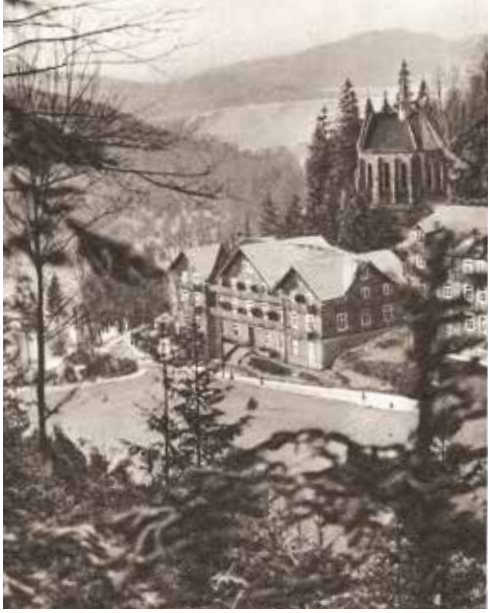

Widok na Żegotkę i kościół św. Kingi (ok. 1932)

Aż do połowy XIX w. losy Żegiestowa, lokowanego w 1575 r. przez Hawryłę Juranka na mocy przywileju biskupa krakowskiego Franciszka Krasińskiego, niczym nie odbiegały od dziejów innych osad łemkowskich Państwa Muszyńskiego. Jak głoszą przekazy, już w XVIII w. dostrzeżono właściwości lecznicze tutejszych zdrojów, zaś szczególną sławą cieszyła się woda Maryja, którą rozwożono w drewnianych naczyniach po Galicji. Rozwój uzdrowiska nastąpił jednak dopiero po 1846 r., kiedy Ignacy Medwecki poszukując złóż rudy żelaza odkrył kolejne źródła wody mineralnej i rozpoczął budowę pierwszych łazienek na wykupionej od chłopów ziemi. Zakład rozwijał się dobrze, jego właściciel nie narzekał na brak kuracjuszy, choć nie miał środków na zapewnienie im warunków lepszych, niż tylko drewniane, skromne pensjonaty. Do propagowania uzdrowiska znacznie przyczynił się dr Józef Dietl. Syn Medweckiego, Karol od 1868 r. rozbudowywał zaplecze hotelowe wznosząc nowe wille i pensjonaty, powstał Dom Zdrojowy z pijalnią, łazienki oraz park zdrojowy z zapleczem rekreacyjnym. Oprócz kąpieli mineralnych modne były kąpiele w Popradzie, uważane wówczas za lecznicze. Rozpoczął się wzmożony napływ kuracjuszy oraz duży wywóz wody mineralnej wynoszący ok. 100 tys. butelek rocznie. Po spadku zainteresowania miejscowością na przełomie XIX i XX w. oraz zniszczeniach jakie przyniosła pierwsza wojna światowa, uzdrowisko stało się własnością spółki kierowanej przez rodzinę Krukierków. W latach 1924–1929 nastąpiła planowa rozbudowa Żegiestowa na nowym miejscu: dzięki nowatorskiej koncepcji powstało zupełnie nowe uzdrowisko w pewnym oddaleniu od wsi. Największą inwestycją tego okresu była budowa Nowego Domu Zdrojowego, który stał się centrum kulturalnym Żegiestowa, tu też leczyła się największa grupa kuracjuszy. Na Łopacie Polskiej w 1936 r. powstał imponujący gmach Wiktora z własnym ujęciem wody mineralnej, jeden z najbardziej luksusowych budynków ówczesnej Polski południowej.

Na deptaku zdrojowym (ok. 1936)

Hotel Wiktor (ok. 1936)

Pijalnia wody mineralnej Anna

Kajaki na Popradzie

Na trasie rowerowej Bestia Wschodu

Miejsce odpoczynku na trasie rowerowej Bestia Wschodu

Pontony na Popradzie

Pijalnia wody mineralnej Anna

Pijalnia wody mineralnej Anna

Pijalnia wody mineralnej Anna

DEF - POL

www.def-pol.pl

PRODUCENT ARTYKUŁÓW JEDNORAZOWEGO UŻYTKU

PRZEPASKA OCHRONNA

PELERYNKA RENATA

PŁATKI COTTON 0,5 KG = 1020 SZT

SZLAFROK EKO

KAPCIE Z GUMĄ

SERWETKI POD TWARZ NA FOTEL DO MASAŻU

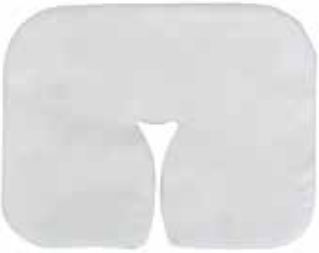

PODKŁADKA POD TWARZ NA FOTEL DO MASAŻU

BOKSERKI MĘSKIE

MAJTKI LUX 1

FIGI SPA

P.P.H. DEF-POL Sp. z o.o. 42-280 Częstochowa ul. Tatrzańska 107

www.def-pol.pl kontakt@def-pol.pl 48 343620018

Fotokrajobraz Ziemi Kłodzkiej- trwałe na dekady wydruki pigmentowe dużego formatu.

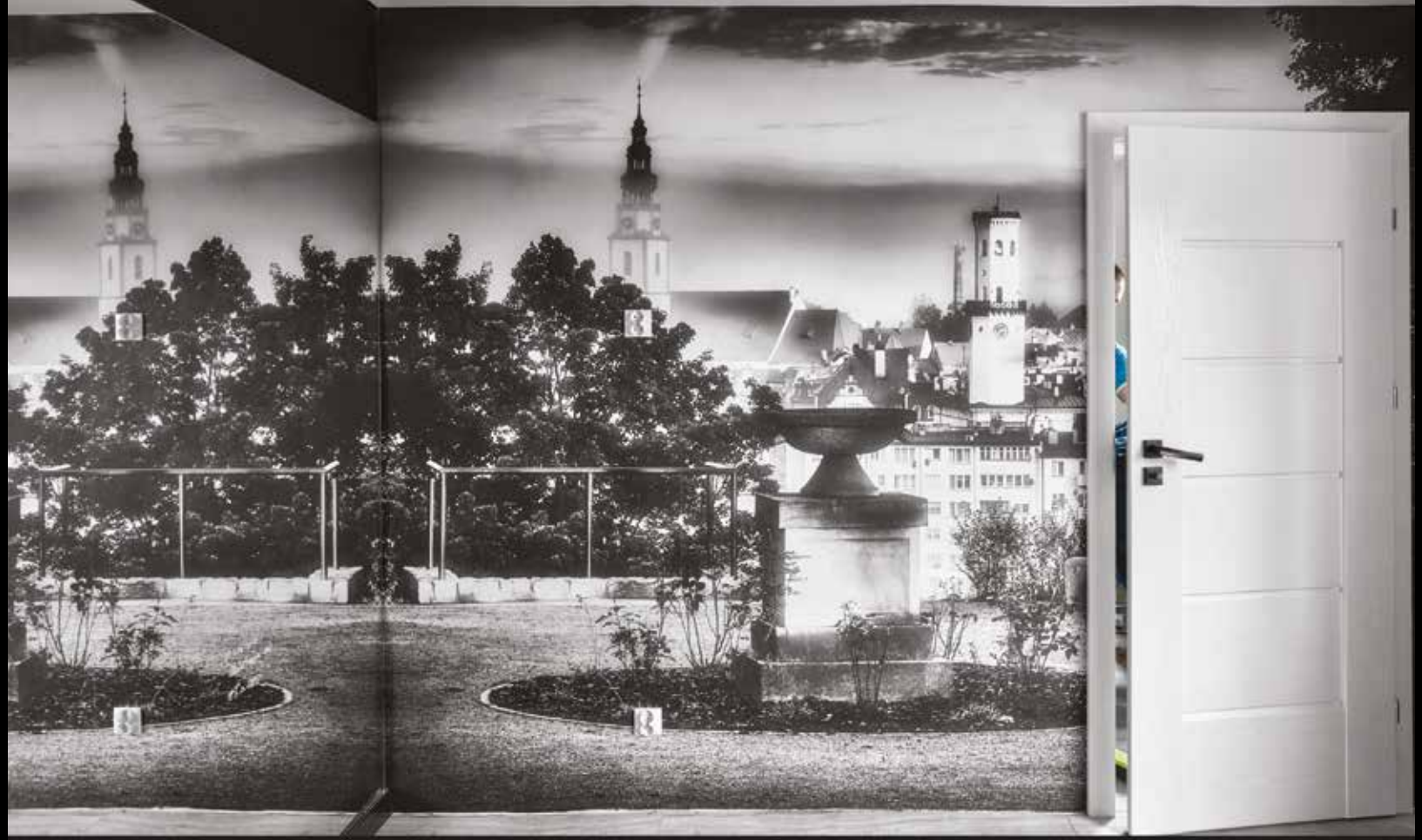

Fotokrajobraz
Ziemi Kłodzkiej

Fotokrajobrazy.com.pl

AUTORZY FOTOGRAFII:

AdobeStock: Piotr Gołębniak (s. 98); M. G. Koperkiewicz (s. 103gp); konradkerker (s. 105gp, 105d); Jacek (s. 120g, 121 śp); Jurek Adamski (s. 120 dp); Arx Mea (121gp); jaworex (121d); Andrey Shevchenko (s. 142g, 147dp); oskarjanjarzyna (146gl, 149d); artrorat (146d); Art Media Factory (s. 147g); stepmar (s. 147dl); Nightman1965 (175gl, 177d); Jakub (s. 218d)
Freepik.com: s. 6; cookie studio (s. 271dl)
Pexels.com: Andre Furtado (s. 262), Victoria Strelkaph (s.270g)
Pixabay.com: Gordon Johnson (s. 2); Nowaja (s. 16); Ewa Urban (s. 142l, 149g); Alex (s. 196d); skuter56 (s. 222g); neufal54 (s. 225gp)
Wikimedia.com: Witia, CC BY-SA 4.0 | File:Necko_from_Borki_02.JPG (s. 16); Andrzej Miecznik, CC BY 3.0 | File:DSC_0683.Suprasl.jpg (s. 198g); AndyTheVine | CC BY 3.0 | File:Supra%C5%9Bl_Karczma_632981.jpg (s.201gp)

Aleksander Gucwa (s. 242g)
Andrzej Uciński (s. 178l, 180d)
Anna i Jacek Bieniek (s. 71)
Antoni Bojar (s. 75dl)
Bank zdjęć SGU RP (s. 102, 103d, 104, 105gl, 105pś)
Barbara Najman (s. 178g, 181gp)
Diego Delso (s. 194, 196g, 197gp)
Grand Lubicz - Uzdrowisko Ustka (s. 233g, 233ś)
Grzegorz Szczygieł (s. 134, 136, 137)
Grzegorz Tężycki (s. 172d)
Henryk Bielamowicz (s. 20, 27g, 120 dl, 190, 192, 193g, 193śp, 193d)
Jacek Halicki (s. 58, 59d, 65d)
Jadwiga Koniecko (s. 18)
Jan Szczotka (s. 237śp, 239d)
Jarosław Sobański (s. 56, 59g)
Jerzy Chachłowski (s. 237gp)
Katarzyna Lipska (s. 112, 114gl)
Konrad Piecuch (s. 252d)
Konrad Pytel (168d)
Konrad Rogoziński (s. 140g, 257śp, 257d, 258, 260g, 260dl, 261gp, 261ś, 261d)
Konrad Ulanowski (s. 166, 168g, 169pś, 169d)
Krystian Kłysewicz (s. 76, 78, 79)
Krzysztof Guzik (s. 84, 86, 87, 89)
Krzysztof Jankowski (s. 65g)
Latoszyn-Zdrój (s. 130, 132)
Maciej Zwierz (s. 138, 140 dl, 140dp, 256g, 256dl, 257gl)
Marlena Solska (s. 160g, 161d, 163d, 164g, 165pś)
Mateusz Obidowski (s. 140śl, 141d)
Mateusz Pięta (s. 169gl, 169gp)
Miasto Inowrocław (s. 80, 82, 83)
Michał Kryla (s. 40, 45)
Mirosław Hobora (s. 141 g,141 ś, 254g, 256dp, 257śl)
Piotr Cisek (s. 189gl, 189gp, 189d)
Piotr Kuczaj (s. 182, 184, 185)

Piotr Wasilewski (s. 72, 74, 75g, 75dp)
Piotr Zgraja (s. 224g, 224dp, 225śp, 225d)
Rafał Głód (s. 186)
Rafał Muskała (s. 198l, 200, 201śp, 201d)
Rafał Terkner (s.115g)
Ralf Roletschek (s. 97d)
Robert Serafin (s. 156, 165gl, 165gp)
Ryszard Kumorek (s. 197gl, 197śp)
Termy Uniejów (s. 4)
Tomasz Gola (s. 161gp)
Tomasz Proszek (s. 165d)
UG Darłowo (s. 52, 54, 55)
UG Sękowa (s. 240g, 242d, 243g)
UG Solec-Zdrój (s. 193śl)
UG Uście Gorlickie (s. 248–249, 252g, 253)
UM Augustów (s.18d, 19)
UM Ciechocinek (s. 32, 36–39)
UM Duszniki-Zdrój (s. 60, 64, 67d)
UM Jedlina-Zdrój (s. 90g, 92, 93)
UM Kamień Pomorski (s. 94, 97g, 97ś)
UM Kudowa-Zdrój (s. 124, 126, 127, 129)
UM Muszyna (s. 254l, 257gp, 260dp, 261gl)
UM Piwniczna-Zdrój (s. 152, 154, 155)
UM Szczawnica (s. 206, 208, 209)
UM Świeradów-Zdrój (s. 48, 50, 51, 214, 216, 217)
UM Świnoujście (s. 222l, 224dl)
UM Uniejów (s. 226, 228, 229)
UM Ustka (s. 230, 232, 233d)
UM Ustroń (s. 234, 236, 237gl, 237śl, 237d)
UMiG Busko-Zdrój (s. 24–26, 27d, 28)
Uzdrowiska Kłodzkie (s. 67g)
Uzdrowisko Cieplice (s. 40g, 44, 47)
Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój (s. 68, 70)
Uzdrowisko Konstancin-Zdrój (s. 106, 108, 109, 111)
Uzdrowisko Kraków Swoszowice (s. 202, 204, 205)
Uzdrowisko Krynica-Żegiestów (s. 116–117)
Uzdrowisko Nałęczów (s. 151)
Uzdrowisko Połczyn (s. 170, 172g, 173, 174, 175gp, 175gś, 175d, 177g)
Uzdrowisko Rymanów-Zdrój (s. 188, 189śp)
Uzdrowisko Szczawno-Jedlina (s. 210, 212, 213)
Uzdrowisko Wieniec (s. 244, 246, 247)
Wincenty Miros (114gś)
Zbigniew Chojęta (s. 163g)

Wydawca dołożył wszelkich możliwych starań odnośnie uregulowania praw
do wykorzystanych w publikacji ilustracji.

PAŁAC BOGACZÓW

Herb rodu von Strachwitz

Metryka pałacu sięga XIV w., kiedy miał on formę prostej budowli na rzucie prostokąta. Po scaleniu miejscowych folwarków w XVII w. został gruntownie przebudowany w duchu baroku, być może na polecenie Ottona von Glaubitz lub Philippa von Niesemeuschel. Po dostawieniu w 1863 r. od strony frontowej dwóch skrzydeł bocznych, pałac uzyskał dzisiejszy plan podkowy. Między skrzydłami z inicjatywy Franza Arthura Strachwitz von Gross-Zauche und Camminetz w 1893 r. wykonano reprezentacyjną klatkę schodową, prezentującą cechy stylowe neorokoka. W rękach hrabiów von Strachwitz rezydencja pozostawała od 1877 r. do końca drugiej wojny światowej.

Po drugiej wojnie światowej pałac do końca lat 80. XX w. należał kolejno do różnych instytucji, później opuszczony systematycznie popadał w coraz większą ruinę. Ostatecznie w roku 2009 nabył go Reinder de Vries, przedsiębiorca rolny z Holandii, odnajdując w Polsce swoje życiowe wyzwanie. De Vries zaangażował się w życie Bogaczowa, a przy remoncie zatrudnił mieszkańców wsi. Inwestując wyłącznie własne środki w ciągu kilkunastu lat przekształcił zdewastowany obiekt w wizytówkę regionu, borykając się jednak z często niezrozumiałymi decyzjami konserwatora zabytków.

Udostępniona do zwiedzania rezydencja mieści obecnie hotel oraz ekskluzywną restaurację z wyśmienitą kuchnią i przeuroczym personelem. Można tutaj również zorganizować bajeczną uroczystość weselną lub komunijne przyjęcie. Pałac, otoczony parkiem z dziką miejscami przyrodą, tworzy magiczne miejsce tchnące spokojem.

Bogaczów, Aleja Lipowa 3 | tel. 517 028 113
palac.bogaczow@gmail.com | www.palac-bogaczow.pl

Bogaczów, Aleja Lipowa 3 | tel. 517 028 113
palac.bogaczow@gmail.com | www.palac-bogaczow.pl

ROMANTYCZNE MIEJSCE NA ŚLUB I WESELE

Zabytkowy Pałac Bogaczów, położony w niezwykle malowniczej wiosce o takiej samej nazwie, usytuowany jest zaledwie 20 km od Zielonej Góry. Imponujące wnętrza rezydencji to wymarzone miejsce na ślub oraz szykowne przyjęcie w gronie najbliższych.

Do dyspozycji par młodych właściciel pałacu oddaje trzy sale, które umożliwiają zorganizowanie uroczystości na 200 osób. Eleganckie wnętrza wyposażone są w prostokątne stoły, wygodne krzesła ozdobione białymi pokrowcami, nienaganne nakrycia oraz sub-

Bogaczów, Aleja Lipowa 3 | tel. 517 028 113
palac.bogaczow@gmail.com | www.palac-bogaczow.pl

telne dekoracje ślubne. Całość tworzy wyjątkowo wytworne wnętrze, idealne na wesele w królewskim stylu. Na życzenie pary młodej, której marzy się ślub i wesele w plenerze, aranżowana jest romantyczna ceremonia zaślubin oraz przyjęcie w otaczającym pałac ogrodzie. Sąsiaduje on z 12-hektarowym parkiem, gdzie rosną 200-letnie platany, daglezje, cisy i dęby. Nieopodal znajduje się klimatyczny, murowany z kamienia polnego, gotycki kościółek.

Obowiązkowym elementem udanego przyjęcia weselnego są wyśmienite potrawy. Tutejsze menu weselne to przygotowane przez uzdolnionego szefa kuchni, tradycyjne dania kuchni polskiej, podawane w nowoczesnej aranżacji. Wyszukane kompozycje smaków, zachwycą nawet najbardziej wyrafinowanych smakoszy. A po niezapomnianej uroczystości na weselników oczekuje część hotelowa pałacu. Ekskluzywny nocleg dla 48 gości zapewniają przestronne pokoje o podwyższonym standardzie, których wystrój idealnie koresponduje z estetyką całego obiektu. Wesele w tym miejscu to gwarancja profesjonalizmu, zadowolenia i oferty skrojonej na miarę indywidualnych potrzeb pary młodej.

Koncepcja wydawnictwa i tekst: Zbigniew Franczukowski
Konsultacje: prof. dr hab. inż. Wojciech Ciężkowski, dr hab. Barbara Krawczyk
Projekt i opracowanie graficzne: Wioletta Kanik

Fotografie archiwalne: zbiory wydawnictwa PRESSforum, Cyfrowa Biblioteka Narodowa, Śląska Biblioteka Cyfrowa, Zbigniew Kozicki (Polańczyk)

Patronaty:

Stowarzyszenie Unia Uzdrowisk Polskich Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP

Druk i oprawa: Opolgraf S.A., Opole

Wydanie I
© Copyright for the text, cover and layout by Wydawnictwo PRESSforum

ISBN: 978-83-964125-5-3

Wydawnictwo PRESSforum
57-320 Polanica-Zdrój, ul. Parkowa 7
tel. 601 166 545
biuro@pressforum.pl
www.pressforum.pl

Polanica-Zdrój 2023